

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE**

**FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ**

Katedra studií občanského sektoru

**Bc. Michaela Procházková**

**Nejčastější problémy v programu Pět P  
z pohledu koordinátorů a možnosti jejich  
řešení**

*Diplomová práce*

**Vedoucí práce: Mgr. Tereza Pospíšilová, M.A., Ph.D.**

Praha 2009

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a prostřednictvím elektronické databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v repozitáři Univerzity Karlovy a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem.

V Ústí nad Labem dne 12. února 2009

Michaela Procházková

## **Poděkování**

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucí mé práce, Mgr. Tereze Pospíšilové M.A., Ph.D., za odborné rady a vstřícný přístup.

Dále bych chtěla poděkovat všem kolegům koordinátorům, bez jejichž spolupráce by tato práce nemohla vzniknout.

Děkuji také mojí paní ředitelce a kolegyním z Dobrovolnického centra, o. s. v Ústí nad Labem za příjemné zázemí, vstřícnost a podnětné nápady.

V neposlední řadě děkuji své rodině, příteli a přátelům za podporu.

# Obsah

<b>1. ÚVOD</b> .....	<b>3</b>
<b>2. TEORETICKÁ ČÁST</b> .....	<b>5</b>
<b>2. 1. Program Pět P</b> .....	<b>5</b>
2. 1. 1. Historie programu Pět P .....	5
2. 1. 2. Cíle programu Pět P .....	6
2. 1. 3. Klienti programu Pět P .....	7
2. 1. 4. Dobrovolníci v programu Pět P .....	8
<b>2. 2. Koordinátor programu Pět P a jeho činnosti</b> .....	<b>9</b>
<b>2. 3. Supervizor programu Pět P</b> .....	<b>13</b>
<b>2. 4. Asociace programu Pět P</b> .....	<b>14</b>
<b>2. 5. Organizace, realizující program Pět P</b> .....	<b>16</b>
<b>2. 6. Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě)</b> .....	<b>18</b>
<b>2. 7. Akreditace dobrovolnické služby</b> .....	<b>18</b>
<b>2. 8. Pět P jako sociální služba</b> .....	<b>23</b>
2. 8. 1. Základní informace o sociálních službách .....	24
2. 8. 2. Typy sociálních služeb .....	25
2. 8. 3. Podmínky poskytování sociálních služeb .....	28
2. 8. 4. Povinnosti poskytovatelů sociálních služeb .....	29
2. 8. 5. Zákon o sociálních službách a dobrovolnictví .....	30
<b>2. 9. Financování Pět P</b> .....	<b>34</b>
<b>3. EMPIRICKÁ ČÁST</b> .....	<b>39</b>
<b>3. 1. Cíl výzkumu</b> .....	<b>39</b>
<b>3. 2. Základní otázky a hypotézy</b> .....	<b>39</b>
<b>3. 3. Metodologie výzkumu</b> .....	<b>40</b>
<b>3. 4. Výzkumný soubor</b> .....	<b>42</b>
<b>3. 5. Zpracování dat a hlavní zjištění</b> .....	<b>47</b>
3. 5. 1. Dotazník a jeho vyhodnocení .....	47
3. 5. 1. 1. Dílčí závěry – na základě výsledků dotazníku .....	70
3. 5. 2. Rozhovory a jejich rozbor .....	76
3. 5. 2. 1. Dílčí závěry – na základě výsledků rozhovorů .....	103
<b>3. 6. Návrhy možných řešení nejčastěji řešených problémů</b> .....	<b>107</b>
<b>3. 7. Shrnutí empirické části</b> .....	<b>110</b>
<b>4. ZÁVĚR</b> .....	<b>112</b>

## **Abstrakt**

Jedná se o teoreticko-analytickou práci zaměřenou na problematické záležitosti v rámci programu Pět P. Na základě praktických informací od koordinátorů podává práce výpověď o současném stavu programu Pět P a nejčastějších problémech včetně návrhů možných řešení. V teoretické části se zabývá důležitými informacemi, týkajícími se dobrovolnictví, programu Pět P, činnosti koordinátora, zákona o dobrovolnické službě i možnosti registrovat program jako sociální službu. Výsledkem teoretické části práce je odvození hypotéz o tom, jaké problémy by pravděpodobně mohly koordinátory v rámci jejich práce trápit. Empirická část je pak zaměřena na to, jaké jsou problémy koordinátorů z jejich hlediska, jaká je jejich zkušenost z praxe. Ke spolupráci byly osloveny všechny organizace, nabízející program Pět P v ČR. Věřím, že práce s názvem „Nejčastější problémy v programu Pět P z pohledu koordinátorů a možnosti jejich řešení“ může pomoci ke kvalitativnímu růstu programu i organizací, které Pět P realizují.

## **Abstract**

This is a theoretical-analytical thesis which focuses on problematic features of the Five P Programme. On the basis of practical information received from the coordinators the thesis gives details about the current Five P situation and its most frequent problems including suggestions of their solution. In the theoretical part there are important information about volunteering, Five P programme, coordinator's activities, the law about voluntary service as well as the possibility to have the programme Five P registered as a social service. The theoretical part results in the statement of hypothesis about which problems can cause worries in the coordinators' work. In the empirical part, the thesis concentrates on problems from the coordinators' point of view, their own practical experience. All the organization running the Five P Programme in the Czech Republic were asked for cooperation on this topic. I strongly believe that my thesis The most frequent problems in the Five P Programme from the coordinators' point of view can help to improve qualitative development both the programme itself and the organizations which run it.

## **Klíčová slova**

Program Pět P, koordinátor, dobrovolník, supervize, Asociace Pět P, Big Brother Big Sisters, sociální služba, sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi, akreditace, registrace

# 1. Úvod

Tématem mé diplomové práce jsou problémy v rámci programu Pět P. O Pět P bylo již napsáno mnoho studentských prací, nicméně většinou se zaměřovaly na hlavní aktéry v rámci samotného fungování programu – tedy děti nebo dobrovolníky. Protože si myslím, že stěžejními postavami programu jsou zejména jeho koordinátoři, ve své práci se budu zaměřovat právě na ně, jakožto hlavní realizátory. Koordinátor má na starost vedení celého programu, s čímž pochopitelně souvisí i to, že se neseťkává jen s příjemnými záležitostmi a úspěchy, ale musí řešit celou řadu problémů, komplikací. Právě o tom, jaké problémy v rámci své činnosti koordinátoři Pět P nejčastěji řeší a jestli vidí nějaké možnosti pro zlepšení v konkrétních problematických oblastech, pojednává moje práce s názvem „Nejčastější problémy v programu Pět P z pohledu koordinátorů a možnosti jejich řešení.“

Osobně jsem se s programem Pět P setkala téměř před 6 lety. Protože mne princip programu velmi zaujal, 2 roky jsem v něm působila jako dobrovolník a věnovala se malé kamarádce. Fungování celého programu mne oslovilo natolik, že jsem se po skončení bakalářského studia ucházela o místo koordinátorky Pět P v Dobrovolnickém centru v Ústí nad Labem, které se zrovna uvolnilo. Výběrové řízení jsem vyhrála, a tak mám tu čest být koordinátorkou programu již 3, 5 roku. Na fungování programu jsem tedy měla možnost pohlédnout z různých stran. Svoje zkušenosti a nápady bych ráda využila i v rámci své diplomové práce.

Co se týká samotného obsahu práce, bude následující: V teoretické části představím samotný program Pět P, přiblížím činnost koordinátorů (která zároveň nastíní oblasti, kde se mohou určité problémy vyskytovat), věnovat se budu také zastřešující organizaci programu – tedy Asociaci programu Pět P v ČR. Vzhledem k tomu, že Pět P je dobrovolnickým programem, shrnu i základní informace k dobrovolnické službě, možnosti získání akreditace služby a zákonu č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě, kterým se program řídí. V současné době je aktuálním tématem řešení otázky, zda program Pět P registrovat jako sociální službu či nikoliv. Tato problematika proto nesmí v teoretické části chybět, stejně jako informace o zákonu č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, který podobu programu může podstatně ovlivnit. Důležitou otázkou je také financování programu, protože realizace tak široké palety činností v rámci Pět P se pochopitelně bez

materiální podpory neobejde. Na základě teoretické části práce odvodím hypotézy o tom, jaké problémy by pravděpodobně mohly koordinátory v rámci jejich práce trápit.

V rámci empirické části budu zjišťovat, jaké jsou problémy koordinátorů z jejich hlediska, jaká je jejich zkušenost z praxe. Pro svůj výzkum jsem se žádostí o spolupráci oslovila všechny organizace, nabízející program Pět P v ČR. Formou dotazníku pro koordinátory se budu dotazovat, s jakými problémy se nejčastěji potýkají. Pokračováním empirické části budou polostrukturované rozhovory s vybranými koordinátory. Při rozhovorech budu zjišťovat podrobnější informace a také případné návrhy možných řešení pro různé problémové situace. Cílem celého šetření je na základě praktických informací od koordinátorů podat výpověď o současném stavu programu Pět P se zaměřením na problematické oblasti, které se v rámci programu mohou objevit.

Mezi hlavní cíle mé práce patří:

- Zpracovat teoreticko-analytickou práci zaměřenou na problematické záležitosti v rámci programu Pět P.
- Na základě praktických informací od koordinátorů podat výpověď o současném stavu programu Pět P.
- Zveřejněním výsledků práce přispět ke kvalitativnímu růstu programu i organizací, které jej poskytují.

V rámci práce bych chtěla zodpovědět následující otázky:

- Jaké jsou nejčastější problémy v programu Pět P z pohledu koordinátorů?
- Jakým způsobem se tyto problémy dají řešit?
- Dá se některým problémům předcházet?

Na základě shromážděných poznatků z praxe vznikne výpověď o nejčastěji řešených problémech v Pět P z pohledu koordinátorů. Dále předložím návrhy možných řešení pro dané problémové situace, případně možnosti, jak jim předcházet. Věřím, že získané informace budou užitečné jak pro stávající organizace, zejména však pro nově vznikající, které se programem Pět P budou zabývat. Výsledek by měl pomoci ke kvalitativnímu růstu programu i organizací – formou nápadů od ostatních by se realizující organizace mohly poučit a pozměnit třeba své stále stejné metody práce...



## **2. Teoretická část**

### **2. 1. Program Pět P**

„Program Pět P je sociálně preventivní, volnočasový program zaměřený na Přátelství, Podporu, Prevenci, Péči a Pomoc všem dětem, kterým může prospět hodnotný vztah s další dospělou osobou.

Program je určený pro děti a mládež ve věku od 8 (někde od 6) do 15 let. Jeho základem je utvoření dvojice - dítě (nějakým způsobem znevýhodněné) a dospělý (vyškolený dobrovolník). Program staví na principu přátelství mezi dobrovolníkem a klientem. Dvojice se schází každý týden na cca 2 až 3 hodiny po dobu nejméně jednoho roku. Náplň schůzek závisí především na nich - mohou sportovat, využívat klubovnu, chodit do kina, do bazénu, na výlety, povídat si, navštěvovat společné akce a podobně.“<sup>1</sup>

Kromě individuálních schůzek, jejichž náplň si domlouvají dobrovolníci s dětmi sami, jsou dvojicím nabízeny společné akce. Tyto akce organizuje koordinátor programu. Jedná se nejčastěji o různé výlety, exkurze, vánoční besídky, vyrábění čehokoliv apod. Účast na těchto akcích není povinná a záleží na dvojici, zda se akce chtějí společně zúčastnit nebo ne. Je také možné, aby přišlo pouze dítě nebo dobrovolník, pokud ten druhý zrovna nemůže nebo nechce. Přínosem společných akcí je hlavně to, že děti mají možnost setkat se s ostatními dětmi a vyzkoušet si tak navazování nových vztahů či fungování ve skupině. Dobrovolníci se také vzájemně rádi vidí a všichni mají možnost vyměnit si mezi sebou své zážitky, zkušenosti a nápady. Pro koordinátora jsou společné akce výbornou zpětnou vazbu o tom, jak se dětem a dobrovolníkům ve vztahu daří.

#### **2. 1. 1. Historie programu Pět P**

„Program Pět P byl jednou z prvních vlaštovek manažersky orientovaných dobrovolnických programů, který v roce 1996 přišel do naší republiky. Přes počáteční skepsi k profesionálně organizovanému přátelskému vztahu je dnes jedním

---

<sup>1</sup> Leták Pět P DC ÚL (2008)

z nejúspěšnějších programů, jenž nejen pomáhá potřebným dětem, ale zároveň slouží jako přirozený propagátor dobrovolnictví v nejlepší slova smyslu.

Program přišel do České republiky z USA, kde jeho první počátky sahají až do roku 1902, kdy skupina žen z New York City začala pomáhat dívkám, které se dostaly před soud pro nezletilé. Program byl později rozšířen na další děti a realizován řadou církevních i necírkevních organizací. V roce 1977 se více než 500 fungujících programů spojilo do jedné asociace pod názvem Big Brothers Big Sisters of America (BBBSA).<sup>2</sup>

„Programy obdobné BBBSA mají již dlouholetou tradici ve 33 zemích světa, kromě USA se program realizuje například ve Velké Británii, Litvě, Kanadě, Polsku, Japonsku, Slovinsku nebo na Novém Zélandě. Dobrovolníci se často nazývají Big Brother a Big Sister a děti, které jim jsou svěřeny, jsou označovány Little Brother a Little Sister. U nás se používá zjednodušených pojmenování „bigouš“ a „litlík“. V České republice používáme jiný název - program Pět P. Na jeho počátku stál Open Society Fund, který také zajistil jeho finanční podporu. V ČR funguje od roku 1996, a to na několika místech republiky. Protože by měly jednotlivé organizace nabízející program Pět P mít společné metodické vedení, vznikla potřeba program nějakým způsobem koordinovat. V roce 2001 na červnovém setkání všech koordinátorů v Kroměříži byl odsouhlasen vznik občanského sdružení Asociace Pět P v ČR a byly navrženy její stanovy. Tyto stanovy byly zaregistrovány 4. července u Ministerstva vnitra a již 27. září 2001 byla Asociace Pět P v ČR přijata za člena mezinárodní organizace Big Brothers Big Sisters International. Přes tuto zastřešující organizaci je možné komunikovat navenek s mezinárodními neziskovými organizacemi.“<sup>3</sup>

## **2. 1. 2. Cíle programu Pět P**

Stěžejní myšlenkou a snahou programu je „doplnit stávající nabídku forem práce s mládeží o netradiční individuální přístup, který využívá dobrovolné laické pomoci.“<sup>4</sup> Cílem programu je navázat kamarádský vztah a jeho prostřednictvím působit na zlepšení životní situace dítěte, na vnitřní i vnější rozvoj jeho osobnosti. Tento vztah může mít

---

<sup>2</sup> Tošner, Sozanská (2002: 121)

<sup>3</sup> Hylmarová (2005: 3)

<sup>4</sup> Leták Pět P DC ÚL (2008)

pozitivní vliv na dítě, získá díky němu nové pohledy na svět i na sebe sama. Dítě ve vztahu s dobrovolníkem prožívá mnoho nových zážitků, objevuje dosud nepoznané hodnoty a učí se také lépe komunikovat. Díky účasti dítěte v programu často dojde ke zlepšení jeho školních výsledků, ale i jeho chování k vrstevníkům a rodičům. Cílem je také zlepšovat vnitřní postoj dítěte ke světu i k sobě samému a pomáhat dítěti vybudovat zdravé sebevědomí, což je důležitý předpoklad pro další bezproblémový vývoj osobnosti.

### **2. 1. 3. Klienti programu Pět P**

Program Pět P je určen pro děti a mládež ve věku od 8 do 15 let (individuálně lze po odborném uvážení v některých případech hranici snížit na 6 let), jehož rodiče vyslovili souhlas s účastí v programu. Jedná se zejména o děti, kterým hodnotný vztah s dospělou osobou může pomoci překonat složité období, dále o děti, jejichž komunikace s rodiči vážne a přijatelnější je pro ně autorita člověka generačně bližšího. Nejčastěji se jedná o tyto skupiny dětí:<sup>5</sup>

- děti ze sociálně slabých rodin,
- děti se slabými školními výsledky nebo naopak velmi inteligentní,
- jiné etnické skupiny, jinojazyčně mluvící,
- nesamostatné, nedůvěřivé,
- děti z rodin dysfunkčních,
- děti z rodin neúplných – žijících jen s jedním z rodičů či prarodiči,
- děti s rodiči nebo sourozenci, majícími zdravotní handicap,
- děti šikanované,
- děti s problémy v komunikaci,
- děti v náročné životní situaci (úmrtí v rodině, rozvod, nemoc v rodině, apod.),
- děti z mnoha-dětných rodin aj.

Děti do programu doporučují především různí odborníci, např. psychologové, psychiatři, sociální pracovníci, kurátoři, výchovní poradci, učitelé a další. Stále častěji se však ozývají sami rodiče, že se o programu Pět P dozvěděli od svých známých, sousedů, z médií či informačních letáček umístěných v čekárnách lékařů a specialistů nebo v MHD.

---

<sup>5</sup> Leták Pět P DC ÚL (2008)

## 2. 1. 4. Dobrovolníci v programu Pět P

„Dobrovolníci jsou lidé, kteří bez nároku na finanční odměnu poskytují svůj volný čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti. Role dobrovolníka je vymezena tak, aby se příjemce pomoci na ni mohl v dohodnutém rámci spolehnout.“<sup>6</sup>

Dobrovolníkem v programu Pět P se může stát člověk starší 18 let, který pod vedením zkušených odborníků absolvuje výcvik pro práci s dítětem zaměřený na komunikační dovednosti, právní problematiku, psychiku dítěte, vývoj vztahu. Na výcviku se také přehrávají různé modelové situace, do kterých se mohou dobrovolníci s dítětem při svých setkáních dostat.

Výběr dobrovolníků je velice pečlivý a zodpovědný, aby byla snížena možnost případné účasti dobrovolníků s určitými patologickými rysy osobnosti. Součástí výběru vhodných dobrovolníků je i vyplnění osobnostních testů a diagnostický rozhovor s psychologem. Další možností prověření je také požadování výpisů z rejstříku trestů. „Výběr dobrovolníků je v České Republice mnohem pečlivější a zodpovědnější než třeba v USA. Aby byla co nejvíce omezena možnost účasti v programu jedincům s patologickými rysy osobnosti (např. vysoká agresivita, sklony k pedofilii,...), jsou u nás dobrovolníci prověřováni výše zmíněnými metodami - osobnostním testem a rozhovorem. Americký přístup umožňuje, aby se do tohoto projektu zapojil prakticky každý, kdo je starší 18-ti let.“<sup>7</sup>

Dobrovolník v programu v žádném případě nenahrazuje roli rodiče, učitele ani vychovatele. Jeho role v životě dítěte je podpůrná a preventivní. Dobrovolníci bývají dětem věkově bližší a pro dítě se tak stávají blízkou a důležitou osobou, velkým kamarádem, vzorem. Pro děti je pak také snazší například svěřit se s tím, co je trápí, co se jim špatného či dobrého přihodilo. Dobrovolník ukazuje dítěti nové způsoby a možnosti řešení situací, do kterých se dítě dostává a s nimiž si neví rady.

---

<sup>6</sup> Tošner, Sozanská (2002: 35)

<sup>7</sup> Šputová, M. (2000: 9)

Z hlediska zákona o dobrovolnické službě č. 198/2002 Sb. se dobrovolníci v programu Pět P zavazují k dlouhodobé dobrovolnické službě.

## **2. 2. Koordinátor programu Pět P a jeho činnosti**

„Koordinátor dobrovolníků je klíčovou postavou dobrovolnického managementu.“<sup>8</sup> Koordinátor je člověk, který program Pět P realizuje v daném místě. Pomáhá rodině, dítěti i dobrovolníkovi vstoupit do programu. Udržuje pravidelný kontakt s rodiči dítěte, dětmi a dobrovolníky a stará se o to, aby schůzky s dobrovolníkem probíhaly ke spokojenosti všech zúčastněných. Vede dokumentaci týkající se celého programu, snaží se o propagaci programu Pět P a dobrovolnictví v široké veřejnosti. Oslovuje dobrovolníky, organizuje jejich výcvik a pravidelné supervizní schůzky a zajišťuje metodickou pomoc při schůzkách s dětmi. Spolupracuje s odbornými institucemi nebo jednotlivými odborníky (např. s Pedagogicko psychologickou poradnou, sociálními pracovníky, kurátory, psychology, psychiatry apod.). Zajišťuje a organizuje společné aktivity pro dobrovolníky a děti, jako například různé výlety, odborné exkurze, vánoční besídku, společný víkend apod.

Mezi konkrétní činnosti koordinátora patří:

- **Získávání dobrovolníků**

„Získávání, výběr a motivace dobrovolníků je nepřetržitý, stále se opakující proces. Konkrétní způsoby získávání dobrovolníků záleží na tvořivosti koordinátora. Nejčastěji používané formy získání dobrovolníků jsou letáky, využití médií, oslovení studentů středních a vysokých škol atd.“<sup>9</sup> Bez dobrovolníků by nebylo možné program realizovat, jejich získávání je proto pro koordinátora jednou ze stěžejních činností. Není to však úkol jednoduchý. Nejčastěji se do role dobrovolníků v programu Pět P podaří získat studenty – středoškoláky nebo vysokoškoláky. Je proto jistě nespornou výhodou, pokud v daném místě realizace programu některá ze škol sídlí. Mladí lidé však mají v současné době nepřehledné množství možností, jak trávit svůj volný čas a zaujmout je dobrovolnictvím je proto čím dál složitější.

---

<sup>8</sup> Tošner, Sozanská (2002: 76)

<sup>9</sup> Tošner, Sozanská (2002: 77-78)

- **Výběr a výcvik dobrovolníků**

„Vzhledem k charakteru programu, náročnosti vztahu mezi dobrovolníkem a jeho svěřencem, vzhledem k nezanedbatelnému riziku ohrožení programu případným necitlivým či jinak nevhodným přístupem, představují výběr, výcvik a supervize dobrovolníků jeden z nejnáročnějších faktorů úspěchu celého programu.“<sup>10</sup> Výběr dobrovolníků probíhá v několika etapách:

- pohovor zájemce s koordinátorem

Zde koordinátor seznamuje zájemce se základními informacemi o programu, včetně pravidel, časovou náročností a zodpovědností, kterou na sebe účastí v projektu berou. Zdůrazní však také případné zisky, které sice nejsou finančního charakteru, ale pro dobrovolníka mohou mít velký význam (osvědčení, získání zkušeností atd.). Koordinátor zjišťuje také motivaci zájemce, kde se o programu dověděl a zda má s dobrovolnictvím již nějaké zkušenosti. Zajímá se také o další údaje o zájemci.

- psychologické posouzení uchazeče

„Při výběru vhodných dobrovolníků pro program Pět P se ukazuje jako užitečné posoudit osobnostní rysy i psychosociální zralost zájemců vhodnými psychologickými metodami (testy, rozhovor). Diagnostiku provádí obvykle supervizor programu.“<sup>11</sup>

- výcvik (školení) zájemců o dobrovolnictví v Pět P

Výcvik je přípravou zájemců na činnosti v roli dobrovolníka. Probíhá zpravidla formou víkendového setkání skupiny potenciálních zájemců o dobrovolnou činnost pod vedením koordinátora a supervizora programu, případně dalších lektorů. Jeho hlavní náplní je praktický nácvik potřebných sociálně psychologických dovedností a získání základní teoretické výbavy. Součástí je také velmi užitečné řešení modelových situací. Pracuje se zde také s očekáváním, motivací či obavami účastníků a výcvik slouží také k bližšímu poznávání konkrétních zájemců.

„Na základě doporučení supervizora je uchazeč buď zařazen do programu, nebo je mu doporučena možnost vyřešit si případné vlastní problémy a teprve poté aspirovat na vstup do programu. Může mu být nabídnuta také jiná forma spolupráce bez přímého a soustavného kontaktu s dítětem. To znamená, že koordinátor programu Pět P, po

---

<sup>10</sup> Černá at al. (2004: 3-4)

<sup>11</sup> Černá at al. (2004: 3-4)

konzultaci se supervizorem, může ve zdůvodněných případech odmítnout účast dobrovolníka v programu, respektive mu doporučit jinou formu dobrovolnické činnosti.<sup>12</sup>

- **Získávání a výběr dětí do programu**

Děti jsou druhou stěžejní součástí programu. Do programu se mohou dostat různými způsoby. V začátcích realizace programu se koordinátor obvykle obrací na odborná pracoviště typu Pedagogicko-psychologické poradny, speciální základní školy apod. Jakmile se program Pět P dostane do povědomí různých odborníků, obvykle koordinátora kontaktují sami rodiče či právě doporučující odborníci – psychologové, psychiatři, výchovní poradci na školách, pracovníci pedagogicko-psychologických raden, učitelé, sociální pracovníci, pracovníci oddělení péče o dítě apod. První kontakt s rodinou je většinou telefonický. Koordinátor si domlouvá osobní schůzku s rodiči.

- **První informativní schůzka**

Na této schůzce koordinátor informuje o programu, zjišťuje základní informace o dítěti a společně s rodiči zvažují, zda je program pro dítě vhodný. Pokud se jeví program pro dítě jako užitečný, domluví si koordinátor s rodiči další schůzku, tentokrát již za přítomnosti dítěte, které se k celé nabídce musí také vyjádřit. V případě zájmu o zařazení do programu by měl být dalším krokem osobní pohovor se zákonným zástupcem dítěte a samotným dítětem.

- **Rozhovor s dítětem, zákonným zástupcem**

Tato schůzka může probíhat v dané organizaci nebo přímo v rodině. Tuto možnost využíváme my v Ústí nad Labem, protože se nám osvědčila jako velmi dobrá. Rodina je ve svém přirozeném prostředí uvolněnější a máme také možnost poznat více, jak doma fungují vztahy, vzájemná komunikace apod. Volba místa tohoto setkání závisí samozřejmě na rodině. Koordinátor zde seznamuje znovu rodiče, ale především dítě s podmínkami a náplní programu. Zjišťuje potřebné informace o dítěti a sociálních a rodinných podmínkách, ve kterých vyrůstá. Tato schůzka by měla sloužit zejména k vyjasnění si, zda je program pro dítě skutečně vhodný. Koordinátor si odděleně povídá s dítětem a zákonným zástupcem. Rozhovor s dítětem je zaměřen na jeho zájmy a představy o

---

<sup>12</sup> Černá at al. (2004: 4)

budoucím kamarádovi a aktivitách, které by chtěl dělat. Zjišťuje se také vztah dítěte ke škole, rodině a vrstevníkům. Rozhovor probíhá bez rodičů, cílem je zjistit, zda samotné dítě o zařazení do programu jeví zájem. Rozhovor se zákonným zástupcem je zaměřen na získání informací o zdravotním stavu dítěte, na to, co má a nemá rádo a čím by mu program mohl prospět. Dítě i rodiče musí souhlasit se zapojením do programu.

- **Vytvoření dvojice**

Při vytváření dvojice se vychází ze získaných informací o dobrovolnících a dětech, v úvahu se berou preference dobrovolníka, ale hlavním kritériem jsou potřeby dítěte. Koordinátor na základě všech získaných informací společně se supervizorem vytipuje vhodného dobrovolníka. Následně oznámí rodičům dítěte základní informace o dobrovolníkovi, který by mohl být potenciálním kamarádem pro jejich dítě a naopak dobrovolníkovi informace o dítěti, které mu je nabízeno, aniž by se obě strany sešly. Obě strany vysloví souhlas či nesouhlas s navrhovaným partnerem. V případě, že jedna strana nesouhlasí, koordinátor pozmění či rozšíří doporučení ze strany dítěte či dobrovolníka pro vytvoření dvojice, upřesní potřeby, zváží výhrady a hledá jiného partnera. Pokud to koordinátor považuje za potřebné, může prvnímu setkání dobrovolníka s dítětem předcházet ještě setkání rodičů s dobrovolníkem a koordinátorem. Poté následuje tzv. kontraktní schůzka, které se zúčastní zákonný zástupce dítěte, dítě, dobrovolník a koordinátor, který všechny navzájem představí a zopakuje za účasti všech základní pravidla programu Pět P. Na společné schůzce všech zúčastněných koordinátor především dbá, aby byl navázán kontakt dítěte s dobrovolníkem. Dítě a dobrovolník si domluví první schůzku. Koordinátor v případě potřeby pomáhá při domlouvání termínu a programu prvního setkání. Podepisují se Dohody o spolupráci na programu Pět P.

- **Odborný dohled nad dvojicí**

„Kontakty mezi koordinátorem a nově sestavenou dvojicí probíhají tak, že koordinátor kontaktuje (obvykle telefonicky) dítě, dobrovolníka i rodiče a sleduje vyvíjející se vztah ve dvojici. Dobrovolník, rodiče či dítě kontaktují koordinátora kdykoli se objeví nesrovnalosti či těžkosti ve vztahu. Koordinátor zasahuje do vztahu ve dvojici tehdy, dojde-li k porušení základních pravidel programu Pět P, kdy např. rodiče zakazují dítěti schůzky, využívají dobrovolníka především na doučování, dítě opakovaně nepřijde na schůzku apod. Všechny závažnější problémy konzultuje koordinátor se supervizorem. Je-li problém s dítětem, nebo



v rodině natolik závažný, že narušuje průběh programu a řešení tohoto problému přesahuje možnosti a kompetence koordinátora i supervizora, doporučí koordinátor odbornou pomoc, a to buď konzultací rodičů se supervizorem nebo doporučením specializovaného pracoviště. Po celou dobu trvání vztahu dvojice, vede koordinátor programu dokumentaci o dvojici, ve které jsou kromě základních dokumentů vedeny také záznamy o navázání, vývoji a průběhu vztahu, o náplni schůzek, o poznatcích ze skupinových supervizních setkání i dalších akcí, záznamy o problémech a jejich řešení.<sup>13</sup>

- **Organizace dalších aktivit pro děti a dobrovolníky**

„Pro dobrý průběh programu Pět P je důležitá klubovna vybavená společenskými hrami a potřebami pro výtvarné činnosti, kde se podle potřeby a počasí mohou setkávat jednotlivé dvojice. Koordinátor má na starost péči o klubovnu – její úklid a pořizování potřebných věcí. Koordinátor může také organizovat přednášky či semináře s tematikou blízkou programu Pět P. Pořádá také společné akce pro zapojené dobrovolníky a děti jako například výlety, návštěva kulturního či sportovního zařízení, vánoční besídka apod.<sup>14</sup>

- **Vedení dokumentace**

Koordinátor má také na starost vést řádně dokumentaci programu Pět P. Jedná se zejména o zápisy ze supervizí a konzultací, písemně zpracované rozhovory s dětmi a zákonnými zástupci, zápisy ze schůzek a společných akcí, hodnocení programu apod.

### **2. 3. Supervizor programu Pět P**

„Koordinátor by měl mít možnost pravidelné supervize své činnosti tak, jak by to mělo být samozřejmé pro všechny pomáhající profese s vysokou mírou neuropsychické zátěže pramenící z každodenního styku s lidmi, často v náročných životních situacích.“<sup>15</sup>

Supervizor je odbornou garancí kvality programu. „Supervizorem se může stát nejčastěji psycholog, lékař, pedagog, sociální pracovník či další odborník, který ve své profesi přichází do styku s problematikou podobnou základní náplni projektu Pět P. Supervizora si

---

<sup>13</sup> Černá at al. (2004: 10)

<sup>14</sup> Černá at al. (2004: 11)

<sup>15</sup> Tošner, Sozanská (2002: 77)

obvykle hledá sám koordinátor, případně ve spolupráci s vedoucím projektu (ředitelem organizace).<sup>16</sup>

„U jednoduchých činností může funkci supervizora zastat koordinátor dobrovolníků jako metodický vedoucí programu. Naopak u činností náročných na vztah dobrovolník a klient je role supervizora nezastupitelná. Supervize nehraje jen základní roli, jakou je zpětná vazba o vztahu dobrovolníka s klientem, ukazuje se, že hraje i důležitou roli místa, kde dobrovolník cítí ocenění a respekt k tomu, co dělá.“<sup>17</sup>

#### **2. 4. Asociace programu Pět P**

„S rozvojem programu Pět P v ČR se navyšoval počet regionálních poboček a zvyšovala se náročnost na celostátní koordinaci programu. Proto bylo nutné založit novou organizaci, která by převzala roli celostátního garanta a koordinátora programu. Asociace mohla lépe vystupovat jako partner pro Ministerstvo práce a sociálních věcí, komunikovat navenek s mezinárodními neziskovými organizacemi atd.“<sup>18</sup>

„Asociace Pět P v ČR byla založena v roce 2001 a vznikla proto, aby koordinovala úsilí jednotlivých center, která do té doby po republice vznikla. Lze říci, že síla Asociace leží v její rozmanitosti - jednotlivé regiony spojuje společná základní metodika, její aplikace se však liší a přizpůsobuje místním podmínkám, složení dobrovolnického týmu a i preferencím koordinátorů. Výhodou je to, že program má na jednu stranu svoji tvář a zároveň je přizpůsobivý.“<sup>19</sup>

„Mezi hlavní cíle organizace patří:

- sdružovat manažery, koordinátory, supervizory, dobrovolníky a další účastníky a spolupracovníky programu Pět P,
- podporovat implementaci programu Pět P v České republice,

---

<sup>16</sup> Černá at al. (2004: 9)

<sup>17</sup> Tošner, Sozanská (2002: 82)

<sup>18</sup> Bockschneiderová (2005: 9)

<sup>19</sup> [www.petp.hest.cz](http://www.petp.hest.cz) [cit. 12. srpna 2008]

- působit jako zastřešující orgán programu Pět P v ČR ve vztahu ke státním i nestátním, domácím i zahraničním organizacím,
- být partnerem domácím i zahraničním organizacím zabývajícím se dobrovolnictvím, práci s dětmi a mládeží či podobnými cíli,
- prostřednictvím programu Pět P všestranně podporovat rozvoj dobrovolnictví v České republice.<sup>20</sup>

Asociace Pět P fungovala nejdříve v rámci národního dobrovolnického centra Hestia. Od září roku 2005 převzalo správu Asociace kroměřížské občanské sdružení Spektrum a tento nelehký úkol je v rukou této organizace dodnes. Bohužel v současnosti nejsou ani lidské, ani finanční zdroje na naplňování celé šíře úkolů, kterým by se Asociace měla věnovat. V Kroměříži se teď zabývali zejména podporou nově vznikajících center Pět P. Byla by však potřeba zajišťovat průběžná školení pro koordinátory, svolávat pravidelně výbor Asociace i jednotlivé koordinátory, věnovat se aktualizaci internetových stránek Asociace, hledat možné zdroje finančních prostředků, komunikovat s národními i mezinárodními organizacemi, účastnit se mezinárodních setkání, publikovat články, vystupovat na konferencích apod. Z výčtu všech těchto činností vyplývá, že by Asociace potřebovala v současné době především minimálně jednoho člověka, který by se jí mohl naplno věnovat. Věřím, že rok 2009 by v tomto ohledu mohl být zlomový a Asociace by postupně začala fungovat tak, jak bychom si všichni přáli.

Že v současné době činnost Asociace nenaplnuje představy o řádném fungování, ukázalo i setkání několika koordinátorů v rámci semináře „Inspekce je výzva“, které proběhlo v listopadu 2008 v Dobrovolnickém centru v Ústí nad Labem. Toto setkání bylo po delší době příležitostí, kdy si mohli lidé, zabývající se programem Pět P, vyměnit vzájemně několik informací, zkušeností, ale i obav či otázek. Téma Asociace bylo jedním z nejčastěji jmenovaných. Padaly zde otázky typu: „Co s Asociací programu Pět P dál?, v čem je Asociace potřebná? (jsme noví a dosud jsme nepoznali její činnost).“ Vyplývalo tedy, že i moji kolegové jsou si vědomi toho, že činnost Asociace v současnosti není taková, jaká by asi být měla, nicméně rozhodně jim to není lhostejné. K fungování Asociace koordinátoři vznesli řadu připomínek, např. „chybí webové stránky, chybí kontinuita předávání informací, potřebujeme od Asociace podporu, potřebujeme metodické

---

<sup>20</sup> Stanovy o. s. Asociace Pět P v ČR

vedení a pravidelná setkávání. Chybí systematická spolupráce na standardech kvality v sociálně aktivizační službě pro rodiny s dětmi.“ Padaly i návrhy, na čem by se mělo začít stavět: „Je třeba mít jasný horizont, cíl, rámeček, výstup a úkoly, pracovat na systematické propagaci a zvyšování povědomí o programu Pět P.“ Věřím, že toto setkání by mohlo být dobrým začátkem pro systematické práci na zlepšování činnosti Asociace. Tomuto tématu se budu více věnovat v empirické části.

## **2. 5. Organizace, realizující program Pět P**

„Program Pět P zahájil svou činnost v roce 1996 pod vedením Hestia – národního dobrovolnického centra v Praze. Sdružení Hestia program odborně garantuje a realizuje ve spolupráci s regionálními centry.“<sup>21</sup> V současné době působí dle seznamu Asociace na 20 místech (viz tabulka č. 1). Existují i organizace, které na své členství teprve čekají – koordinátoři jsou již vyškoleni nebo přihlášení na školení o programu Pět P. Jedná se o tyto organizace: Charita sv. Anežky-Terénní služba rodinám s dětmi Otrokovice, ICM AROS-MK o.s., Moravská Ostrava, 2.centrum Ostrava, SK Barkas Ústí nad Labem, Občanské poradenské středisko, o. p. s., Dobrovolnická informační kancelář, detašované pracoviště Jičín, Občanské poradenské středisko, o. p. s., Hradec Králové, dále organizace z Olomouce, Kadaně, Sdružení NEOR - Koordinační centrum neziskových aktivit Krnov, o.s. Krok Kyjov, Domino Zlín, Nadační fond Betlém nenarozeným Moravská Ostrava, o. p. s. Dlaň životu, Charita Valašské Meziříčí - Dobrovolnické centrum ADRA, Maneor – Dobrovolnické centrum Nové Město na Moravě, Koník, o. s. České Budějovice, Centrum Maltézské pomoci Otrokovice.

---

<sup>21</sup> Šmehlíková (2000: 11)

## Tabulka č. 1 Regionální programy Pět P v ČR

Region	Organizace	Koordinátor	Adresa	www.stránky
1. Brno	INEX- Sdružení dobrovolných aktivit,o.s.	Bc.Karla Břínková	Anenská 10, 602 00, Brno	www.inexsabrno.cz
2. Brno	RATOLEST BRNO o.s.	Denisa Škrancová	Kozí 2,602 00, Brno	www.ratolest.c
3. České Budějovice	DC Ústav sociální práce, ZSF JU	Mgr.Bohdana Břízová, Bc.Šárka Koubová, Bc.Katarína Wiesnerová Bc.Jana Janečková	Česká 20,370 01 České Budějovice	http://petpcb.webz.cz www.zsf.jcu.cz
4. Český Těšín	AVE	Jana Svobodová,Dis.	Ostravská 1628,73701, Český Těšín	www.osave.cz
5.Jindřichův Hradec	Fakulta managementu VŠE	Mgr.Jaroslava Sedláková,Ph.D.	Jarošovská 1117/II,377 01, Jindřichův Hradec	www.fm.vse.cz
6. Kroměříž	DC SPEKTRUM,o.s.	Bc.Lenka Chytilová	Husovo Náměstí 229, 767 01, Kroměříž	www.spektrum-km.cz
7. Liberec	„D“, o.s.	Marcela Linková	Ještědská 58,Liberec,460 07	http://www.d-os.net
8. Nové město na Moravě	EZOP, Nizkoprahové zařízení pro děti a mládež	Kateřina Matějková	Drobného 366, Nové Město na Moravě, 592 31	http://sdruzeninovemesto.cz
9. Olomouc	P-centrum,o.s.	Mgr.Blanka Hrazdilová	Lafayetteova 9, Olomouc, 772 00	www.p-centrum.cz
10. Písek	Arkáda,o.s.	Magdaléna Pavlíčková,Dis.	Husovo nám. 2/24,Písek 397 01	www.arkadacentrum.cz
11. Plzeň	Totem-RDC	Jarmila Bočanová	Rodinná 39, Plzeň,312 00	www.totem-rdc.cz
12. Praha	HESTIA Národní dobrovolnické centrum,o.s.	Šárka Jakubcová,DiS. Mgr.Radka Koutová	Anděl,Štefánkova 21, Praha 5, 150 00	www.petp.hest.cz
13. Rychnov nad Kněžnou	Pedagogicko-psychologická poradna	Mgr.Zdenka Ženatová	Javornická 1501, Rychnov nad Kněžnou 516 01	
14. Ústí nad Labem	Dobrovolnické centrum	Mgr.Lenka Černá Bc.Michaela Procházková	Prokopa Diviše 5,Ústí nad Labem, 400 01	http://dcul.cz
15. Třebíč	STŘED- Sdružení třebíčských dobrovolníků,o.s.	Michaela Svobodová	Mládežnická 229,Třebíč, 674 01	http://www.stred.info
16. Opava	ELIM Opava	Ing.Alžběta Kubičková	Rolnická 21 A, Opava 5	www.elimopava.cz
17. Uherské Hradiště	Oblastní charita Uherské Hradiště	Petra Palátová	Velehradská třída 247, Uherské Hradiště,	www.uhradiste.caritas.cz
18. Uherské Hradiště	Maltéžská pomoc	Petr Jakeš,DiS.	Na Stavidle 1266,Uherské Hradiště Prostřední ul.č.128,Uherské Hradiště	http://maltezska-pomoc.cz
19. Zlín	Domek,o.s		Česká 4789, Zlín 760 05	http://www.dum-brno.cz/
20. Kladno	Dobrovolnické centrum Kladno	Marek Šmejkal	Kladno	www.dckladno.estranky.cz

Zdroj: materiály Dobrovolnického centra, o. s.

V průběhu sběru dat jsem však zjistila, že tento seznam není zcela aktuální, více viz. Empirická část.

## **2. 6. Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů** **(zákon o dobrovolnické službě)**

„Tento zákon upravuje podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu organizovanou podle tohoto zákona a vykonávanou dobrovolníky bez nároku na odměnu.“<sup>22</sup> Účinnosti nabyl k 1. lednu 2003.

„Je výsledkem snahy o zpřehlednění některých aspektů dobrovolnické práce a skutečně řeší některé klíčové aspekty dobrovolnictví. Podle zákona je dobrovolníkem fyzická osoba, která splňuje zákonem stanovené podmínky a je vysílána vysílající organizací k přijímající organizací, pro kterou dobrovolně pracuje bez nároku na odměnu. Zákon poměrně přesně charakterizuje vysílající organizaci. Jednou ze základních podmínek je udělení akreditace MV ČR. Pro vysílající organizaci je předepsána právní forma občanského sdružení, o. p. s. nebo církve či registrované náboženské společnosti. Vzhledem k tomu je zřejmé, že počet vysílajících organizací bude omezený a že se zákon nebude vztahovat na mnohé z neziskových činností.“<sup>23</sup>

## **2. 7. Akreditace dobrovolnické služby**

Vzhledem k tomu, že podstatnou součástí Pět P je dobrovolnická služba, jednou ze snah organizací nabízejících tento program, může být získání akreditace od MV ČR, a to dle zákona č. 198/2002 Sb., O dobrovolnické službě.

„Zákon O dobrovolnické službě předpokládá, že Ministerstvo vnitra ČR bude udělovat po splnění zákonem stanovených podmínek organizacím akreditaci, na základě níž tyto akreditované organizace budou organizovat výběr a přípravu dobrovolníků v určených oblastech a vysílat je k výkonu dobrovolnické služby. Stát jim může krýt část výdajů s touto činností spojených. O udělení akreditace může požádat občanské sdružení, obecně prospěšná společnost, církev nebo náboženská společnost. Akreditaci uděluje MV ČR na základě doporučení akreditační komise, jejíž složení a vznik zákon o dobrovolnické službě podmiňuje. Je na každé NNO, aby zvážila, do jaké míry je pro ní akreditace podle

---

<sup>22</sup> Zákon o dobrovolnické službě, část první, §1

<sup>23</sup> Dohnalová (2004: 81)

zákona přínosná, či do jaké míry by byla naopak omezující pro organizaci a pro dobrovolníky.<sup>24</sup>

- **Pravidla pro udělení akreditace**

„Dne 28. března 2003 byla akreditační komisí MV ČR při odboru prevence kriminality, oddělení dobrovolnické služby, schválena ‚Pravidla pro udělování akreditací vysílajícím organizacím v oblasti dobrovolnické služby‘. Tato pravidla mimo jiné stanoví, že se akreditace uděluje na 3 roky bez možnosti prodloužení. O udělení akreditace na základě návrhu akreditační komise rozhoduje jménem Ministerstva vnitřní věci ředitelka odboru prevence kriminality. Zákon umožňuje žádat o poskytnutí dotace na pokrytí nákladů na pojistné, evidenci a výcvik dobrovolníků, nicméně tyto dotace se udílejí pouze na období jednoho kalendářního roku.“<sup>25</sup> „O udělování akreditací rozhoduje akreditační komise. Komise byla zřízena na základě pokynu ministra vnitřní věci ČR č. 18 ze dne 14. března 2003. Podle čl. 3 odstavce 1 Statutu akreditační komise se tato skládá z 9 členů. Jsou jimi zástupci Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva kultury, Ministerstva vnitřní věci, Ministerstva financí a Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, které navrhuje příslušný ministr nebo vedoucí zaměstnanec. V čele komise stojí předseda a místopředseda. Předsedou je zástupce ministerstva a místopředsedou zástupce Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Akreditační řízení se řídí podle platného správního řádu.“<sup>26</sup>

- **Žádost**

„Hlavním bodem žádosti je podrobný popis projektu nebo programu u něhož žádáme o udělení akreditace. Obsahuje tyto údaje:

- povahu dobrovolnické služby
- předmět, místo a dobu výkonu dobrovolnické služby
- pracovní dobu, včetně doby odpočinku
- způsob přípravy dobrovolníků
- soupis předpokládaných dokumentů nutných k výkonu dobrovolnické služby podle její povahy (např. výpis z rejstříků trestů, zdravotní potvrzení o způsobilosti...)
- způsob zajištění pracovních a ochranných prostředků

---

<sup>24</sup> Gregorová (2004: 19-20)

<sup>25</sup> Dohnalová (2004: 81)

<sup>26</sup> Břicháčková (2004: 24)

- způsob seznámení dobrovolníků s možnými riziky výkonu dobrovolnické služby
- způsob stravování, ubytování a dopravy
- předpokládané finanční výdaje spojené s přípravou, výběrem, evidencí a účastí dobrovolníka v příslušném projektu, programu dobrovolné služby na dobu trvání akreditace
- způsob finančního krytí (z vlastních finančních zdrojů, žádosti o přidělení dotací, grantů) po dobu trvání akreditace
- podmínky, na základě kterých bude dobrovolníkovi stanoveno kapesné
- finanční krytí pojištění (podle druhu dobrovolnické služby)
- způsob hodnocení a kontroly práce dobrovolníků

K žádosti je třeba přiložit zakládací listinu, stanovy organizace, doklad o přidělení identifikačního čísla, výroční zprávy a účetní uzávěrky, čestné prohlášení, doklady o vzdělání osob odpovědných za realizaci dobrovolnické služby a osob odpovědných za přípravu dobrovolníků.<sup>27</sup> Žádost o udělení akreditace se odevzdává v jednom originále a 8 kopiích. Žádost o akreditaci je poměrně rozsáhlým administrativně náročným procesem.

- **Termín**

„Termín pro podání žádosti není stanoven. Proto záleží na každé organizaci, kdy bude dostatečně připravena na dobrovolnickou službu a zpracuje svůj dobrovolnický program k akreditaci. Jedna organizace může zažádat o více dobrovolnických programů. Žádosti přijímá oddělení dobrovolnické služby MV ČR celoročně. Řízení o akreditaci se řídí správním řádem a žadatel bude do 60 dnů od podání žádosti vyrozuměn o rozhodnutí. Akreditace je udělována na dobu 3 let. Po uplynutí této doby se není automaticky prodloužena, je nutno o ni znovu požádat.“<sup>28</sup>

- **Dotace**

Organizace, která obdržela akreditaci v oblasti dobrovolnické služby, má právo požádat MV ČR o dotaci na svoji činnost. Dotace může být podle zákona o dobrovolnické službě poskytnuta na:

- „hrazení pojistného kryjícího odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou způsobí dobrovolník sám nebo mu bude způsobena,

---

<sup>27</sup> Gregorová (2004: 19-20)

<sup>28</sup> www.neziskovky.cz [cit. 9.září 2008]



- zaplacení pojistného na důchodové pojištění, je-li dobrovolnická služba vykonávána dlouhodobě, tj. po dobu delší než tři měsíce, a alespoň v rozsahu překrývajícím v průměru 20 hodin v kalendářním týdnu (což se programu Pět P netýká),
- pokrytí výdajů spojených s evidencí dobrovolníků, s jejich přípravou na výkon dobrovolnické služby a se zajišťováním výkonu dobrovolnické služby.<sup>29</sup>

„Žádosti o poskytnutí dotace se opět posílají na oddělení dobrovolnické služby odboru prevence kriminality MV ČR. Dotace se v souladu s výše uvedenými zásadami poskytuje do výše maximálně 70 % celkových rozpočtových výdajů organizace nutných k realizaci dobrovolnické služby. Žádosti jsou přijímány ve dvou termínech. První termín je do 30. listopadu předcházejícího kalendářního roku, na který je dotace požadována, druhý termín je do 31. března kalendářního roku, na který je dotace požadována. Před podáním samotné žádosti o akreditaci je důležité si předem naplánovat činnost tzv. náplň práce koordinátora dobrovolníků.“<sup>30</sup>

- ***Bez akreditace v nevýhodě***

„Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí vypracovalo v roce 2004 dokument zveřejněný v metodice MPSV o poskytování státních dotací, který umožňuje akreditovaným organizacím vykázat dobrovolnickou činnost pro účely kofinancování projektů podávaných na MPSV. V dokumentu se uvádí, že nestátní neziskový subjekt může do své spoluúčasti na projektu zahrnout i práci dobrovolníků, která je organizována podle zákona č.198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů. Náklady na jeho činnost jsou pak stanoveny na úrovni odpovídající 6 platové třídě a 6 platovému stupni dle Stupnice platových tarifů podle platových tříd a platových stupňů, která je daná nařízením vlády č. 251/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací, ve znění pozdějších předpisů. Tato ustanovení, týkající se ohodnocení dobrovolné činnosti, se vztahují pouze na akreditované organizace, kterých je jenom malá hrstka. Ustanovení MPSV tak vlastně vylučuje a znevýhodňuje neziskové organizace, které sice pracují s dobrovolníky podle pravidel zákona o dobrovolnické službě (uzavírají smlouvy, školí dobrovolníky atd.), ale prozatím akreditaci nezískaly, získat nechtěly či jí vůbec získat nemohou.“<sup>31</sup> Zároveň to

<sup>29</sup> Zákon o dobrovolnické službě č. 198/2002 Sb.

<sup>30</sup> Gregorová, S. (2004: 19-20)

<sup>31</sup> Břicháčková (2004: 44)

může být využito pouze v těch projektech, ve kterých to je výslovně uvedeno v pravidlech. Výjimkou jsou dle PhDr. Tošnera některé Evropské projekty, konkrétně Norské fondy, kdy: „Bez ohledu na akreditaci u MV lze tuto výhodu (započítání dobře evidované práce dobrovolníků v určitém procentu dofinancování) využít. Záleží na operačním programu a konkrétní výzvě.“<sup>32</sup> „Při bližším seznámení se se zákonem narážíme právě na jeden z nejdiskutovanějších problémů, a to na fakt, že zákon neupravuje dobrovolnictví obecně, ale vymezuje pouze podmínky, za kterých stát dobrovolnictví finančně podporuje. V současném pojetí zákonné úpravy dobrovolnictví však není jiný nástroj než proces akreditace, podle kterého by se neziskové organizace hodnotily nebo v rámci něhož by dokázaly, že umí profesionálně pracovat s dobrovolníky.“<sup>33</sup>

„Některé státní instituce (úřady práce, městské úřady atd.), ale i ostatní neziskové organizace nebo organizace přijímající (např. nemocnice, domovy důchodů atd.) nesprávně považují akreditaci za povinnost organizací pracujících s dobrovolníky. Akreditace je v těchto případech chápána jako určité povolení k činnosti s dobrovolníky. Pokud organizace akreditaci nemá, odmítají s ní spolupracovat či akreditaci vyžadují. Akreditace je přitom podle zákona o dobrovolnické službě pouze prostředkem k finančním prostředkům ze státního rozpočtu a výhodám, které ze zákona pro vysílající organizace a akreditované dobrovolníky plynou. Akreditované organizace jsou chápány jako kvalitnější než neakreditované, což může být v mnoha případech odůvodněné, ale také nemusí. Neakreditovaná organizace může pracovat stejně kvalitně jako organizace akreditovaná. Toto nesprávné chápání zákona vyplývá zřejmě z faktu, že většina zákonů České republiky se vztahuje vždy obecně na určitou konkrétní oblast. Zákon o dobrovolnické službě však neupravuje dobrovolnictví obecně, ale pouze jeho vymezenou část. Organizace si mohou vybrat, zda se podle zákona chovat budou či nikoliv. Tento fakt není veřejnosti ani řadě institucí (ať už státních či nestátních) prozatím příliš zřejmý, což může v některých případech diskriminovat neakreditované organizace.“<sup>34</sup>

- ***Dotace má své limity***

Kromě jasného faktu, že finanční možnosti MV ČR v rámci podpory akreditovaných organizací jsou omezené, trápí příjemce dotací také striktně vymezená oblast možnosti

---

<sup>32</sup> Tošner (2009)

<sup>33</sup> Břicháčková (2004: 44)

<sup>34</sup> Břicháčková (2004: 47)

jejich využití. Zásadním problémem je, že „dotace na podporu dobrovolnické služby nejsou udělovány na mzdové náklady zaměstnanců vysílajících organizací. Akreditace přitom vyžaduje profesionální management dobrovolnictví. Ministerstvo vnitra se na tento fakt snažilo reagovat a začalo vydávat finanční prostředky na dohody o provedení práce. To ale danou situaci zcela neřeší.“<sup>35</sup>

Do jaké míry možnost získání akreditace oslovila organizace realizující program Pět P uvidíme z výsledků empirické části práce.

## **2. 8. Pět P jako sociální služba**

V souvislosti se zavedením zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách do praxe se začaly některé organizace poskytující program Pět P zabývat myšlenkou, zda by bylo dobré registrovat jejich Pět P jako sociální službu. Při rozhodování zvažovaly pozitiva – co by to mohlo programu i organizaci přinést, ale pochopitelně i negativa. Mezi klady patří nepochybně možnost získávat dotace na činnost ze státní správy i samosprávy. V souvislosti se zavedením zákona se pochopitelně upravily i podmínky poskytování dotací a bez registrované sociální služby je pro organizaci těžší na tyto veřejné prostředky dosáhnout. Získání registrace je také jistě jakousi známkou kvality služby. Tento punc kvality je důležitý jak pro získávání případných partnerů, ale také (a to zejména) klientů. Registrovaná služba by měla vykazovat kvalitu ve všech směrech. Organizace se totiž musí zabývat Standardy kvality sociálních služeb, což je v podstatě soubor kritérií, prostřednictvím kterých je definována úroveň kvality poskytování sociálních služeb v oblasti dokumentace, ochrany práv, personálního a provozního zabezpečení sociálních služeb atd. Pomocí standardů lze ověřovat kvalitu služeb. Pro organizace zavádění standardů kvality v negativním smyslu může znamenat i nárůst administrativy, nutnost hledání nových zaměstnanců či úpravy zaběhnuté způsobu práce s klienty. To může při rozhodování, zda službu registrovat či nikoliv určitě sehrát velkou roli. Služba se registrací stává transparentnější – díky standardům mají kontrolní orgány lepší možnost dohledu nad činností organizace.

---

<sup>35</sup> Břicháčková (2004: 46)

## **2. 8. 1. Základní informace o sociálních službách**

### **Základní druhy sociálních služeb:<sup>36</sup>**

- sociální poradenství,
- služby sociální péče,
- služby sociální prevence.

### **Formy poskytování sociálních služeb:<sup>37</sup>**

Sociální služby se poskytují jako služby pobytové, ambulantní nebo terénní. Pobytovými službami se rozumí služby spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb. Ambulantními službami se rozumí služby, za kterými osoba dochází nebo je doprovázena nebo dopravována do zařízení sociálních služeb a součástí služby není ubytování. Terénními službami se rozumí služby, které jsou osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí.

### **Základními činnostmi při poskytování sociálních služeb jsou:<sup>38</sup>**

- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- poskytnutí ubytování, popřípadě přenocování,
- pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- sociální poradenství,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- telefonická krizová pomoc,
- nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění,

---

<sup>36</sup> Matoušek (2007: 43)

<sup>37</sup> Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

<sup>38</sup> Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

- nácvik dovedností pro zvládání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění,
- podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností.

Rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb stanoví prováděcí právní předpis.

## **2. 8. 2. Typy sociálních služeb**

### **Sociální poradenství<sup>39</sup>**

Sociální poradenství je základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb, kterou jsou poskytovatelé sociálních služeb povinni vždy zajistit. Zahrnuje základní a odborné sociální poradenství.

### **Služby sociální péče<sup>40</sup>**

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Mezi služby sociální péče dle zákona patří:

- Osobní asistence
- Pečovatelská služba
- Tísňová péče
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Podpora samostatného bydlení
- Odlehčovací služby
- Centra denních služeb
- Denní stacionáře
- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem

---

<sup>39</sup> Průša (2007: 64)

<sup>40</sup> Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

- Chráněné bydlení
- Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče

### **Služby sociální prevence<sup>41</sup>**

Služby sociální prevence napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.

- Raná péče
- Telefonická krizová pomoc
- Tlumočnické služby
- Azylové domy
- Domy na půl cesty
- Kontaktní centra
- Krizová pomoc
- Nízkoprahová denní centra
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- Noclehárny
- Služby následné péče
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,

---

<sup>41</sup> Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

- sociálně terapeutické činnosti,
  - pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
- Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením
  - Sociálně terapeutické dílny
  - Sociální rehabilitace
  - Terapeutické komunity
  - Terénní programy

Když v rámci Asociace Pět P některé organizace začaly zvažovat registrování Pět P jako sociální služby, vyvstala otázka, který konkrétní druh sociální služby dle zákona 108/2006 Sb. by nejlépe naplňoval podstatu programu Pět P. Zákon příliš nepočítá s tím, že bychom mohli dělat nějakou činnost, kterou se následně budeme snažit transformovat do podoby zákona. Služba se musí přizpůsobit požadavkům zákona. Jako každý zákon i zákon o sociálních službách určuje pravidla a podmínky, které musí být dodrženy, má vlastní představu o službě, kterou prostřednictvím různých poskytovatelů sociálních služeb chce nabízet lidem v nepříznivé životní situaci.

Nebylo tedy zcela zřejmé, který druh sociální služby by nejlépe vystihoval program Pět P. Rozhodovalo se v podstatě mezi 2 možnostmi – SAS pro rodiny s dětmi nebo nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež. Nízkoprahová zařízení dle zákona „poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.“<sup>42</sup> Konečným rozhodnutím v rámci Asociace Pět bylo, že pokud se organizace rozhodne registrovat Pět P jako sociální službu, bude se jednat o SAS pro rodiny s dětmi. Důvodem bylo např. to, že v rámci Pět P není možné vést dokumentaci o klientech anonymně, děti v Pět P jsou školního věku (do 15 let) a do spolupráce je zapojena i rodina, což v nízkoprahovém zařízení být nemusí.

---

<sup>42</sup> Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

Samotný program Pět P však literu zákona naplnit nemůže. Každá organizace tento problém řeší po svém. Obvykle se Pět P stává součástí nějakého většího celku nabízených služeb klientům. Například u nás v Ústí nad Labem Sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi tvoří program Pět P, dále program KOMPAS® (obdoba Pět P, která však místo individuální nabízí skupinovou práci s dětmi) a terénní sociální práci (ta naplňuje zákonem stanovenou základní činnost, které programy Pět P a KOMPAS® zcela nenaplňují - pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí).

### **2. 8. 3. Podmínky poskytování sociálních služeb<sup>43</sup>**

Sociální služby lze poskytovat jen na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb, toto oprávnění vzniká rozhodnutím o registraci. O registraci rozhoduje krajský úřad příslušný podle místa trvalého nebo hlášeného pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické osoby.

Podmínkou registrace je:

- podání písemné žádosti o registraci
- bezúhonnost a odborná způsobilost všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby,
- zajištění hygienických podmínek, jsou-li sociální služby poskytovány v zařízení sociálních služeb,
- vlastnické nebo jiné právo k objektu nebo prostorám, v nichž budou poskytovány sociální služby,
- zajištění materiálních a technických podmínek odpovídajících druhu poskytovaných sociálních služeb,
- skutečnost, že na majetek fyzické nebo právnické osoby, která je žadatelem o registraci, nebyl prohlášen konkurs nebo proti ní nebylo zahájeno konkursní nebo vyrovnací řízení anebo nebyl návrh na prohlášení konkursu zamítnut pro nedostatek majetku.

---

<sup>43</sup> Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.



Registrující orgán vydá rozhodnutí o registraci, jestliže žadatel prokáže, že splňuje podmínky.

#### **2. 8. 4. Povinnosti poskytovatelů sociálních služeb<sup>44</sup>**

Poskytovatelé sociálních služeb jsou povinni:

- zajišťovat dostupnost informací o druhu, místě, cílech, okruhu osob, jimž poskytují sociální služby, o kapacitě poskytovaných sociálních služeb a o způsobu poskytování sociálních služeb, a to způsobem srozumitelným pro všechny osoby,
- informovat zájemce o sociální službu o všech povinnostech, které by pro něho vyplývaly ze smlouvy o poskytování sociálních služeb, o způsobu poskytování sociálních služeb a o úhradách za tyto služby, a to způsobem pro něj srozumitelným,
- vytvářet při poskytování sociálních služeb takové podmínky, které umožní osobám, kterým poskytují sociální služby, naplňovat jejich lidská i občanská práva, a které zamezí střetům zájmů těchto osob se zájmy poskytovatele sociální služby,
- zpracovat vnitřní pravidla zajištění poskytované sociální služby, včetně stanovení pravidel pro uplatnění oprávněných zájmů osob, a to ve formě srozumitelné pro všechny osoby,
- zpracovat vnitřní pravidla pro podávání a vyřizování stížností osob, kterým poskytují sociální služby, na úroveň služeb, a to ve formě srozumitelné pro všechny osoby,
- plánovat průběh poskytování sociální služby podle osobních cílů, potřeb a schopností osob, kterým poskytují sociální služby, vést písemné individuální záznamy o průběhu poskytování sociální služby a hodnotit průběh poskytování sociální služby za účasti těchto osob, je-li to možné s ohledem na jejich zdravotní stav a druh poskytované sociální služby, nebo za účasti jejich zákonných zástupců,

---

<sup>44</sup> Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

- vést evidenci žadatelů o sociální službu, se kterými nemohl uzavřít smlouvu o poskytnutí sociální služby,
- dodržovat standardy kvality sociálních služeb,
- uzavřít s osobou smlouvu o poskytnutí sociální služby.

„Zákon o sociálních službách zásadně mění prostředí sociálních služeb. Má napomoci k tomu, aby služby byly bezpečné, poskytovaly znevýhodněným osobám dostatečnou ochranu, byly dostupné všem a především pomáhaly těm, kdo je užívají, aby dosáhli nezávislosti a dokázali využít běžných příležitostí, které nám život v naší společnosti nabízí. Zatím se však nacházíme v jakémsi překlenovacím období, kdy zavádění tohoto zákona do praxe s sebou přináší řadu komplikací a systémových změn.“<sup>45</sup>

### **2. 8. 5. Zákon o sociálních službách a dobrovolnictví**

„Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách v původním znění neuváděl pojem dobrovolník, dobrovolnická činnost, dobrovolnická služba, apod. Zákon i vyhláška se týkala jen profesionálních pracovníků a neřešila se v nich role dobrovolníků. Zákon vymezoval okruh pracovníků, kteří v oblasti sociálních služeb vykonávají odbornou činnost – v našem případě jsou jimi koordinátoři dobrovolníků. Dobrovolník není pracovník ve smyslu pracovně právních předpisů a také není pracovníkem sociálních služeb. Jeho činnost sama o sobě není sociální službou ve smyslu zákona o sociálních službách.“<sup>46</sup>

Díky novele zákona č. 261/2007 Sb. jsou však nyní v zákoně o sociálních službách zmíněni i dobrovolníci. Jsou zařazeni do výčtu pracovníků v sociálních službách s uvedením odkazu na jejich činnost podle zákona o dobrovolnictví. Jsou zde označeni jako „další odborní pracovníci, kteří přímo poskytují sociální služby“. Poznámka 44a pod čarou říká, že „při poskytování sociálních služeb působí rovněž dobrovolníci za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem“<sup>47</sup> (Zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě). Dle dalšího doplnění zákona „je pracovníkem v sociálních službách i ten, kdo vykonává pod dohledem sociálního pracovníka činnosti při základním sociálním

<sup>45</sup> Krbcová (2007: 63)

<sup>46</sup> Krbcová (2008: 74)

<sup>47</sup> Zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů č. 261/2007 Sb., část osmnáctá

poradenství, depistážní činnosti, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, činnosti při zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, činnosti při poskytování pomoci při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.<sup>48</sup> Tímto ustanovením a kritériem 9d) Standardů kvality sociálních služeb z prováděcí vyhlášky k zákonu, je vymezena role dobrovolníka a jeho kompetence v sociální službě.

„Činnost dobrovolníka se řídí občanským zákoníkem, a to jak v případě, že dobrovolníci přicházejí do sociálních služeb v akreditovaném režimu podle zákona 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě, tak i v případě, že je dobrovolnictví organizováno mimo působnost zákona o dobrovolnické službě.“<sup>49</sup>

„Působení dobrovolníků v sociálních službách bylo po přijetí zákona velmi diskutovaným tématem. MPSV dodatečně zveřejnilo informaci, jakým způsobem by mělo být na dobrovolníky v sociálních službách nahlíženo: „Zákon o sociálních službách v § 115 vymezuje okruh pracovníků v sociálních službách vykonávající odbornou činnost a v § 116 pak činnosti vykonávané tímto pracovníkem. Pracovníci v sociálních službách vykonávají činnosti v pracovně právním vztahu. Dobrovolníci nevykonávají činnosti v pracovně právním režimu, nejsou tedy profesionálními odbornými pracovníky v sociálních službách dle § 115 a § 116 zákona č. 108/2006 Sb. Dobrovolníci vykonávají svou činnost v režimu, § 2, odst. 2, zákona č. 198/2002 Sb. a proto nemohou ani být registrováni jako poskytovatelé sociálních služeb. V sociálních službách by dobrovolníci měli uzavřít smlouvu o výkonu dobrovolnické služby dle zákona o dobrovolnické službě a působit dle pravidel, které poskytovatel definuje podle Standardu kvality sociálních služeb č. 9, kritéria uvedeného pod písm. d.“<sup>50</sup>

K tomuto vyjádření bezpochyby přispěl nátlak poskytovatelů sociálních služeb, kteří se mnohdy při konfrontaci s úředníky setkávali s nepochopením funkce dobrovolníka. Některé organizace se velmi potýkaly (a ještě potýkají) s tím, že úředníci požadovali po dobrovolnících stejnou kvalifikaci jako po sociálních pracovnících, což by pochopitelně popíralo principy dobrovolnictví a program Pět P (ani žádný podobný dobrovolnický

---

<sup>48</sup> Zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů č. 261/2007 Sb., část osmnáctá

<sup>49</sup> Tošner (2007: 1)

<sup>50</sup> MPSV (2007)

program) by tak neměl šanci získat statut sociální služby. Při registrování SAS pro rodiny s dětmi u nás v Dobrovolnickém centru jsme se setkali se stejným problémem. Po zveřejnění stanoviska MPSV a několika schůzkách s úřednicemi jsme však tuto bariéru překonali. Bohužel v každém kraji je situace jiná a někde se PětPětáčtí kolegové téměř smířili s tím, že program Pět P jako sociální službu registrovat nebudou moci. Že je možné Pět P jako sociální službu (nebo spíše její součást) poskytovat, se nám v Dobrovolnickém centru v Ústí nad Labem potvrdilo i během inspekce kvality sociálních služeb, kterou jsme absolvovali v září 2008. Jednou z největších obav naší paní ředitelky bylo právě to, jak budou úřednice reagovat na naše dobrovolníky a práci s nimi. Zapojení dobrovolníků do SAS pro rodiny s dětmi inspektorky hodnotily velmi kladně a pro nás to znamenalo velkou úlevu, protože bez dobrovolníků by pochopitelně Pět P fungovat nemohlo. Také jsme po této zkušenosti mohli oznámit všem PětPětáčkým kolegům, že takto nastavenou sociální službu je opravdu možné realizovat, což mnohým dodalo odvahy do případného „boje“ s administrativou a jejich úředníky.

„Dobrovolník je svobodnější než profesionální zaměstnanec či rodinný příslušník a zároveň je pro něj otevřená komunikace a spontánní mezilidské vztahy jednou ze základních hodnot, pro které se do dobrovolné činnosti zapojil.“<sup>51</sup> Tím významně přispívá ke zvyšování kvality sociálních služeb. „Protože dobrovolnictví jako součást sociálních služeb není v zákoně výslovně uvedeno, mají organizace, které chtějí s dobrovolníky spolupracovat, v zásadě dvě možnosti:

- spokojit se s tím, že dobrovolník bude něco jako „rehabilitační pomůcka“ či „dvounohý canisterapeutický kamarád“, který nebude smět téměř nic a pokud ano, tak pod přímým dohledem profesionála – a tedy sociální službě příliš neprospěje
- nebo se organizaci podaří definovat dobrovolníka do určité míry jako člena týmu, který má striktně omezené kompetence co do profesionálních činností, ale který má vymezené některé své kompetence dle základních činností definovaných pro konkrétní druh sociální služby. Obvykle jde o úkony a činnosti srovnatelné s běžným občanským životem, tak jak je to obvyklé u dobrovolnických programů v EU i jinde na světě.“<sup>52</sup>

---

<sup>51</sup> Tošner, Sozanská (2002: 149)

<sup>52</sup> Tošner (2008: 26-27)

„Cílem organizací je dosáhnout druhé možnosti, tedy zařadit dobrovolníky do sociálních služeb a do jejich odpovídajících základních činností podle zákona. Abychom dosáhli těchto cílů, dobrovolník musí být veden a řízen profesionálním zástupcem zařízení sociálních služeb (v našem případě koordinátorem Pět P) a také integrován do činnosti zařízení v souladu se standardy kvality sociálních služeb prostřednictvím konkrétních programů.“<sup>53</sup> Přesně toho se podařilo docílit i v programu Pět P, který v praxi naplňuje některé podmínky registrované Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

„Dobrovolníci v rámci SAS pro rodiny s dětmi (a tedy i Pět P) mohou vykonávat tyto činnosti (dle Zákona o sociálních službách):

- aktivizační činnosti – nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností dítěte a zajištění ní podmínek pro přijatelné volnočasové aktivity,
- sociálně terapeutické činnosti – nespécifická socioterapie osobním příkladem v kontextu přátelského vztahu, jejíž poskytování vede k rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností podporujících sociální začleňování dítěte,
- zprostředkování kontaktu s přirozeným společenským prostředím – vyhledávání, spoluúčast a doprovázení dětí na zájmové aktivity,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí – pomoc při vyřizování běžných záležitostí s ohledem na věk dítěte a zejména pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování dítěte mezi vrstevníky a okolní komunitu.“<sup>54</sup>

„Základem pro vymezení činnosti dobrovolníků v sociálních službách je stanovení podílu profesionálních činností, které dobrovolníci nemohou vykonávat a stanovení těch činností, které vykonávat mohou. Z dosavadních zkušeností vyplývá, že dobrovolník v sociálních službách může být dobrým pomocníkem při zvyšování kvality služeb, prostředkem snižování zátěže profesionálního personálu a nástrojem smysluplné

---

<sup>53</sup> Tošner (2008: 26-27)

<sup>54</sup> Tošner (2007: 2)

komunikace s okolní komunitou. Abychom dosáhli těchto cílů, dobrovolník musí být veden a řízen profesionálem a začleněn do činnosti zařízení v souladu se standardy kvality sociálních služeb.“<sup>55</sup>

## **2. 9. Financování Pět P**

„Přestože fenomén dobrovolnictví jako takový směřuje odlišným směrem, než je obvyklé, tj. odvrací se od hodnot uznávaných dnešní společností, například peněz, není možné, aby dobrovolnická služba existovala bez náležitého finančního zabezpečení, které též poskytuje zázemí pro dobrovolnictví. Ani dobrovolnictví není zadarmo. Veškeré činnosti musí být řádně zajištěny i po finanční stránce, aby dobrovolnictví nebylo amatérismem.“<sup>56</sup>

Vzhledem k tomu, že organizace dobrovolnických programů – tedy i Pět P – je poměrně náročná, je důležité jeho finanční zabezpečení. Minimální podmínkou je „zajistit alespoň na částečný úvazek koordinátora, pronájem prostor, základní vybavení kanceláře, dále je nezbytné hradit náklady na telefon a poštovné.“<sup>57</sup> Další finanční prostředky jsou potřeba na konkrétní aktivity v rámci programu – jakými jsou výcviky dobrovolníků, akce pro děti a dobrovolníky apod.

„Dobrovolnické projekty mají z hlediska finanční udržitelnosti řadu problémů, protože působí napříč jednotlivými obory či působnostmi resortů. Také zde působí postoj, který zaznamenáváme u řady potencionálních donátorů, že: ‚dobrovolnictví přece nic nestojí.‘ Financování dobrovolnických aktivit souvisí také s úspěšnou činností regionálních center, pokud přesvědčí svými výsledky potencionální zdroje, že vklad do dobrovolnictví je vyvážen nejen jejich přínosem pro organizaci přepočítaným na peníze, ale i dalšími zisky, které na peníze převést nelze.“<sup>58</sup> Pravděpodobně nejdůležitějším finančním zdrojem pro oblast dobrovolnictví a práci s dobrovolníky je rozpočet Ministerstva vnitra ČR.

---

<sup>55</sup> Tošner (2007: 4)

<sup>56</sup> Valoušek (2004: 76)

<sup>57</sup> Cruzová (2003: 14)

<sup>58</sup> Sozanská, Tošner, Cruzová (2002: 43)

Registruje-li si organizace Pět P jako sociální službu, otvírají se jí další možnosti získání finanční podpory. „Nový zákon o sociálních službách totiž předpokládá, že poskytovatelům, kteří jsou zapsáni v registru poskytovatelů sociálních služeb, na zajištění poskytování sociálních služeb budou poskytovány dotace ze státního rozpočtu. Tyto dotace by měly být poskytovány prostřednictvím rozpočtů jednotlivých krajů k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb. Ze svého rozpočtu mohou přispívat poskytováním účelových dotací těmto registrovaným poskytovatelům i samotné obce a kraje.“<sup>59</sup> Pro tyto rozpočty (MPSV, krajů, obcí) je pro změnu z pohledu programu Pět P stěžejní práce s dětmi a rodinou.

A kde tedy finance na provoz programu Pět P získat? Existuje několik základních zdrojů:

- veřejné zdroje
  - rozpočet státní správy – Jak již bylo zmiňováno, základními pilíři pro financování Pět P jsou zejména rozpočty MPSV ČR a MV ČR. Každé z ministerstev se zaměřuje na financování jiné části programu Pět P (dobrovolníci x děti a jejich rodiny). „Rozpočtové zdroje se každoročně liší dle výsledku sestavování rozpočtu, aktuálním vedení rezortu a prioritách vlády. Na dotace není právní nárok. Dotace se udělují na období 1 roku a finance jsou účelově vázané.“<sup>60</sup>
  - rozpočty samosprávy – Finanční dotaci mohou na fungování programu Pět P nabídnout i kraje a obce. Podpora péče o znevýhodněné děti i rozvoj dobrovolnictví by měl být i v zájmu samosprávných celků. Priority jednotlivých krajů a měst jsou však poměrně rozdílné a tedy i podpora Pět P je v různých regionech odlišná.
  - rozpočet EU – „Dalším možným zdrojem financí jsou tzv. zahraniční pomoci. Jedná se především o program PHARE, kde jsou prostředky Evropské unie, a to jak v oblasti národních programů, tak i vícenárodních programů. Prostředky z EU by mohly být v budoucnu významným zdrojem i pro

---

<sup>59</sup> Průša (2007: 77-78)

<sup>60</sup> Dohnalová (2004: 69)

financování občanských společností.<sup>61</sup> V současné době však ještě nejsou moc využívány.

- soukromé zdroje
  - zdroje jednotlivců, což nebývá moc časté
  - nebo častěji od soukromých právnických osob - podnikatelských nebo neziskových. Vzhledem k omezeným možnostem veřejných rozpočtů je potřeba hledat možnosti spolufinancování u komerčních firem, případně nadací a nadačních fondů. Firmy často preferují možnost financovat něco konkrétního – např. víkend pro děti a dobrovolníky, vánoční dárky, vybavení klubovny apod. Takovouto jednorázovou podporu je pochopitelně snazší získat. Nicméně pokud by se organizaci podařilo domluvit spolupráci dlouhodobějšího charakteru, ušetřilo by jí to nejednu starost. Vhodné je oslovovat zejména firmy v místě sídla Pět P. Co se týká možnosti získat finanční podporu z neziskové sféry, zde funguje princip žádostí k vypsáním grantům. Mezi konkrétní možné zdroje pro program Pět P patří např. Nadace rozvoje občanské společnosti, Nadace Vodafone či Nadace Divoké Husy.
  - vlastní činnost – Část nákladů je možné pokrýt např. prodejem výrobků klientů nebo pronájmem prostor organizace. Tato možnost získávání financí však ještě není mnoho rozšířená.

Vzhledem k tomu, že je třeba dodržovat zásadu vícezdrojového financování, není možné využívat jen jeden typ zdroje. Jak se uvádí např. i v Zásadách poskytování dotací MVČR: „V souladu se Zásadami vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy se dotace ze státního rozpočtu poskytuje (i u sdružených prostředků jiných státních orgánů státní správy na stejný účel) do výše maximálně 70% celkových rozpočtových výdajů organizace nutných k realizaci dobrovolnické služby.“<sup>62</sup> Není tedy možné spolehnout se např. na financování programu z rozpočtu státu, ale je třeba hledat i další možnosti finanční podpory, což není úkol právě jednoduchý.

---

<sup>61</sup> [www.mfcr.cz](http://www.mfcr.cz) [cit. 7. února 2009]

<sup>62</sup> MVČR (2008)



V oblasti financování, ale i samotného postavení neziskových organizací, by mohl přinést pozitivní změnu připravovaný zákon O nestátních neziskových organizacích. „Tento zákon by měl zvýšit společenskou prestiž organizací pracujících ve veřejném zájmu, a to zejména zlepšením podmínek jejich financování. Vláda již schválila koncepci rozvoje neziskového sektoru. Věcný záměr zákona o veřejně prospěšných organizacích definuje veřejně prospěšnou organizaci a sjednocuje pravidla a podmínky, za kterých jsou poskytovány veřejné finanční prostředky. Na jeho přípravě spolupracují od začátku roku 2008 zástupci NNO, odborníci na české a evropské právo a legislativu, ministryně pro lidská práva a menšiny, zástupci MV ČR, MPSV, zahraničí, financí, školství, mládeže a tělovýchovy, pro místní rozvoj, zdravotnictví a kultury. Zákon má zajistit společenskou kontrolu a vysoký stupeň transparentnosti hospodaření organizací, jejichž veřejně prospěšná činnost je zajišťována z veřejných zdrojů. Jednou z klíčových podmínek pro získání statutu veřejně prospěšné organizace je neziskovost. Organizacím, které naplní podmínky tohoto zákona, se výrazně usnadní přístup k prostředkům z veřejných zdrojů a budou mít nárok na příslušné daňové a poplatkové úlevy. Pro uznání formy veřejně prospěšné organizace bude rozhodující náplň činnosti organizace. Znaky veřejné prospěšnosti mohou vykazovat všechny typy právnických osob. Stávající právní formy neziskových organizací zůstanou zachovány - mohou, ale nemusejí nést znaky veřejné prospěšnosti. Dle exministryně Džamily Stehlikové se v současné době předpokládá, že všechny neziskové organizace jsou veřejně prospěšné, ale to neodpovídá skutečnosti. Na základě zákona se budou moci neziskové organizace rozhodnout, zda získají status veřejně prospěšné organizace a tím i přístup k veřejným prostředkům, současně se na ně bude vztahovat přísnější kontrola než doposud. Vláda uznává význam neziskového, veřejně prospěšného sektoru společnosti pro její lepší a kvalitnější život. Rozvoj v oblasti aktivit a personálního zabezpečení veřejně prospěšných organizací, ale i jejich významnější společenské uznání, proto zůstává prioritou vlády.“<sup>63</sup> Připravovaný zákon by mohl významně ovlivnit celý občanský sektor.

„Rada vlády pro nestátní neziskové organizace doporučila vládě novelizaci Zásad pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy. Doporučila upravit harmonogram udělování dotací tak, aby státní dotace poskytované NNO byly uvolňovány v prvním čtvrtletí rozpočtového roku. Dále by

---

<sup>63</sup> [www.dzamilastehlikova.cz](http://www.dzamilastehlikova.cz) [cit. 6. února 2009]

měly pozměněné Zásady přinést možnost ústředním orgánům státní správy poskytování příslibu víceletých dotací. NNO by také Zásadami měly být motivovány registrovat se v registru NNO na Portálu veřejné správy. Tyto změny by měly vést k zvýšení efektivity procesu udělování dotací a také přispět k finanční stabilitě nestátních neziskových organizací.<sup>64</sup> Věřím, že tento krok by mohl být přínosný i pro všechny realizátory programu Pět P a pomohl by zmírnit každoroční obavy nad finančním zajištěním všech potřebných aktivit.

---

<sup>64</sup> [www.dzamilastehlikova.cz](http://www.dzamilastehlikova.cz) [cit. 7. února 2009]

## **3. Empirická část**

### **3. 1. Cíl výzkumu**

Na základě praktických informací od koordinátorů podat výpověď o současném stavu programu Pět P se zaměřením na problematické oblasti, které se v rámci programu mohou objevit.

### **3. 2. Základní otázky a hypotézy**

#### **Otázky, na které budu odpovídat:**

- Jaké jsou nejčastější problémy v programu Pět P z pohledu koordinátorů?
- Jakým způsobem se tyto problémy dají řešit?
- Dá se některým problémům předcházet?

Na základě studia literatury – knih, časopisů, ale i studentských prací a vlastních osobních zkušeností s programem Pět P jsem odvodila následující hypotézy, které následně vedly sběr empirických dat a promítly se do struktury dotazníku.

#### **Hypotézy:**

- Všichni mimopražští koordinátoři programu Pět P řeší problém se získáváním nových dobrovolníků. Pražští koordinátoři problémy s nedostatkem dobrovolníků nemají z důvodu velkého množství středních a vysokých škol v Praze, které jsou největším zdrojem dobrovolníků.
- Organizace poskytující Pět P, které mají program akreditovaný MV ČR a zaregistrovaný jako sociální službu se méně potýkají s nedostatkem finančních prostředků na provoz programu Pět P než organizace, které akreditaci nebo registraci nemají.
- Čím déle program Pět P v organizaci funguje, tím snadnější je pro koordinátory získávat nové klienty (rodiny).
- Většina koordinátorů není v současné době spokojena s činností Asociace Pět P, protože zcela nenaplnuje cíle dle svých stanov.

- Má-li organizace program Pět P registrovaný jako sociální službu, používá kromě Manuálu programu Pět P ještě další metodické postupy.

### **3. 3. Metodologie výzkumu**

Při svém výzkumném šetření jsem využila dvě hlavní metody sběru dat a jednu doplňkovou. Tou doplňkovou byla analýza dokumentů, tedy „záznamů, které nevznikly za účelem mého výzkumu.“<sup>65</sup> Jednalo se především o dotazníky určené pro Asociaci Pět P. Jednou z hlavních metod sběru dat byl dotazník. Dotazník byl tvořen 34 otázkami (viz. Příloha č. 1) a byl určen všem koordinátorům programu Pět P v ČR (více viz. Bod 3.4 Výzkumný soubor). Otázky v dotazníku byly převážně uzavřené, tedy takové, které „mají předem dané možnosti odpovědí, z nichž si oslovený vybírá. Tyto otázky jsou použitelné tehdy, je-li možné odpovědi utřídít do několika kategorií.“<sup>66</sup> Do dotazníku jsem zařadila i několik málo otázek otevřených. Ty „dovolují projevit široké spektrum odpovědí a představují jedinečnou možnost k zjištění návrhů, představ.“<sup>67</sup> Dvě otázky byly filtrační – ty „třídí zúčastněné osoby tak, že dále má odpovídat jen ‚profiltrovaná‘ část dotázaných.“<sup>68</sup> Díky identifikačním otázkám jsem zjišťovala základní údaje o respondentech, snažila jsem se, aby odpovídaly charakteru šetřeného souboru. Dotazníky byly distribuovány e-mailem. K dotazníku byl připojen průvodní dopis, ve kterém jsem koordinátory seznámila s cílem výzkumného šetření, způsobem vyplňování dotazníku a předpokládaným užitkem práce. Nabídla jsem také možnost obrátit se na mě v případě dotazů. Vzhledem k tomu, že po první výzvě ke spolupráci reagovalo malé množství organizací, požádala jsem ostatní o vyplnění dotazníku ještě jednou. Disman se o této technice zmiňuje jako o „follows-ups a vidí ji jako nejúčinnější cestu ke zvýšení návratnosti rozeslaného dotazníku.“<sup>69</sup> Poté byla návratnost vyšší. (Konkrétní informace o efektivitě tohoto kroku a popis výzkumného souboru viz. bod 3. 4.)

Pro doplnění, upřesnění a především konkretizaci odpovědí získaných z dotazníku jsem dále s vybranými respondenty provedla rozhovory. (více o výběrů respondentů pro rozhovory viz. bod 3. 5. 2.) Jednalo se o polostrukturovaný individuální rozhovor -

---

<sup>65</sup> Disman (2002: 166)

<sup>66</sup> Mišovič (2001: 34)

<sup>67</sup> Mišovič (2001: 39)

<sup>68</sup> Mišovič (2001: 41)

<sup>69</sup> Disman (2002: 144)

rozhovor pomocí návodu. Je to typ rozhovoru, který je veden podle předem připraveného orientačního scénáře. Ten obsahuje seznam témat, návrh jejich pořadí v rozhovoru i některé otázky. Základní struktura zaměřuje rozhovor k informacím, které potřebujeme zjistit, ale současně ponechává určitou volnost k tomu, aby dotazovaný mohl říci i něco jiného. „Návod má zajistit, že se skutečně dostane na všechna témata, která si tazatel předem vymezil. Tazatel má možnost, co nejefektivněji využít čas, který je mu poskytnut. Je zde větší možnost odhalit téma, které bylo opomenuto a maximálně vyčerpat téma, které je dotazováno.“<sup>70</sup> Připravené otázky byly otevřené. Nechala jsem tak na dotazovaných, „jakým způsobem budou odpovídat a formulovat své odpovědi.“<sup>71</sup> Jednotlivé rozhovory jsem nahrávala a zároveň si zapisovala důležité poznámky do připraveného zápisníku.

Na úvod jsem se s respondenty domluvila na časovém vymezení rozhovoru. Předpokládala jsem, že rozhovor bude trvat cca 30 minut, zjišťovala jsem tedy, zda je to pro respondenty přijatelné. Vyžádala jsem si souhlas s nahráváním. Dále jsem s respondenty probrala možnosti publikování dat v souvislosti s jejich osobou – jestli mohou informace přímo citovat s jejich jménem nebo anonymně a jejich požadavky v práci respektují.

Pro rozhovor jsem si stanovila 4 témata, která se na základě dotazníků ukázala být nejvíc relevantní a zároveň je považuji za nejaktuálnější na základě své zkušenosti koordinátorky. Pro každé z témat jsem si připravila několik základních otázek. Témata pro rozhovor byla následující:

- Získávání dobrovolníků
- Asociace programu Pět P v ČR
- Pět P jako sociální služba
- Financování programu

Pro bližší porozumění procesu „Získávání dobrovolníků“ v jednotlivých organizacích, zahrnutých do této části výzkumu, jsem si stanovila tyto otázky:

- Proč si myslíte, že se Vám nábor nových dobrovolníků (ne)daří?
- Jakým způsobem u Vás probíhá nábor nových dobrovolníků?
- Jaké techniky oslovování potenciálních dobrovolníků používáte?

---

<sup>70</sup> [http://sociowiki.mrakoplas.net/index.php/Metoda\\_rozhovoru](http://sociowiki.mrakoplas.net/index.php/Metoda_rozhovoru) [cit. 2. února 2009]

<sup>71</sup> Zich (1976: 177)

- Jaké skupiny lidí pro roli dobrovolníků oslovujete?
- Na jakých místech je oslovujete?

K „Asociaci programu Pět P v ČR“ mne zajímalo:

- Proč činnost Asociace hodnotíte pozitivně/negativně?
- Jak si představujete, že by měla Asociace fungovat v roce 2009?
- Jaká témata by se podle Vás měl v rámci plánovaných setkání Asociace v roce 2009 řešit?

K problematice registrace „Pět P jako sociální služby“ jsem se ptala na toto:

- Proč jste se rozhodli (ne)registrovat Pět P jako sociální službu?
- Co Vám registrace Pět P jako SAS dosud přineslo?
- Co všechno nabízíte v rámci SAS pro rodiny s dětmi?
- Plánujete registraci?
- Co byste v rámci SAS nabízeli?

Abych se dozvěděla konkrétní informace k „Financování programu“, stanovila jsem si následující otázky:

- Proč se cítíte (ne)spokojeni s finanční podporou státní správy a samosprávy?
- Z jakých zdrojů jste program Pět P financovali v roce 2008?
- Jaká byla úspěšnost Vašich podaných projektů?
- S jakým finančním obnosem jste v roce 2008 v rámci Pět P hospodařili?
- Kolik peněz byste potřebovali, abyste byli s podporou spokojeni?

Jednotlivé rozhovory s respondenty trvaly zhruba 20 – 45 minut. Rozhovory jsem si nahrávala a současně zapisovala poznámky. S respondenty jsem se domluvila na formě citování jejich výroků (se jménem či anonymně) a podle jejich přání výsledky zveřejním. Všechny rozhovory se uskutečnily na začátku února 2009.

### **3. 4. Výzkumný soubor**

V rámci výzkumu jsem oslovila všechny koordinátory programu Pět P v České Republice. Nejaktuálnější seznam míst, kde program Pět P funguje, jsem získala od

ředitelky Dobrovolnického centra, o. s. v Ústí nad Labem. Ta ho obdržela z o. s. Spektrum Kroměříž, kde v současné době mají na starost Asociaci Pět P, která jednotlivé organizace sdružuje (více o Asociaci viz. bod 2. 4). Podle zmíněného seznamu je v současnosti po celé republice celkem 20 míst, kde program Pět P realizují. Během mého výzkumného šetření jsem zjistila, že ve 2 organizacích program Pět P v současné době nefunguje (je však pravděpodobné, že se zde časem obnoví). Jedná se o Inex v Brně a Totem v Plzni. Z možných 18 organizací se mi pro můj výzkum podařilo získat informace z 15 z nich. Přičemž 3 organizace reagovaly na moji žádost o spolupráci ihned, dalších 12 po 2. výzvě. Výslednou návratnost 83% lze považovat za velký úspěch a data získaná během celého šetření tak budou téměř vypovídat o celkovém stavu programu v naší republice. Co se týká organizací, které se do výzkumu nezapojily, jedná se o občanské sdružení „D“ z Liberce, Pedagogicko-psychologickou poradnu z Rychnova nad Kněžnou a Oblastní charitu v Uherském Hradišti. Koordinátorka z Uherského Hradiště se mi ozvala s omluvou, že dotazník nevyplnila, protože Dobrovolnickém centru působí teprve krátce. Na moji reakci, že bych byla ráda i za částečné informace, již nereagovala. Další 2 organizace nereagovaly ani po opakované výzvě. Kontaktní údaje odpovídaly informacím na webových stránkách jednotlivých organizací. Dle webových stránek na těchto místech program Pět P funguje. E-maily byly doručeny, odpověď však nepřišla žádná. Podobnou zkušenost se získáváním informací má i kolegyně z Pět P z Českých Budějovic, která v současné době zpracovává disertační práci – nepodařilo se jí získat informace z Liberce a Charity v Uherském Hradišti.

Do mého výzkumu se zapojily tyto organizace, realizující program Pět P (viz. tabulka č. 2):

**Tabulka č. 2 Respondenti výzkumu**

<b>Region</b>	<b>Organizace</b>	<b>Koordinátor</b>
Brno	RATOLEST BRNO o.s.	Bc. Markéta Procházková
České Budějovice	DC Ústav sociální práce, ZSF JU	Mgr.Bohdana Břízová,
Český Těšín	AVE	Jana Svobodová, DiS.
Jindřichův Hradec	Fakulta managementu VŠE	Mgr.Jaroslava Sedláková,Ph.D.
Kroměříž	DC SPEKTRUM,o.s.	Bc.Lenka Chytilová
Nové město na Moravě	EZOP - Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Hana Kincová
Olomouc	P-centrum,o.s.	Mgr. Blanka Hradilová (nyní na MD), v současné době zde působí Karel Vondráček

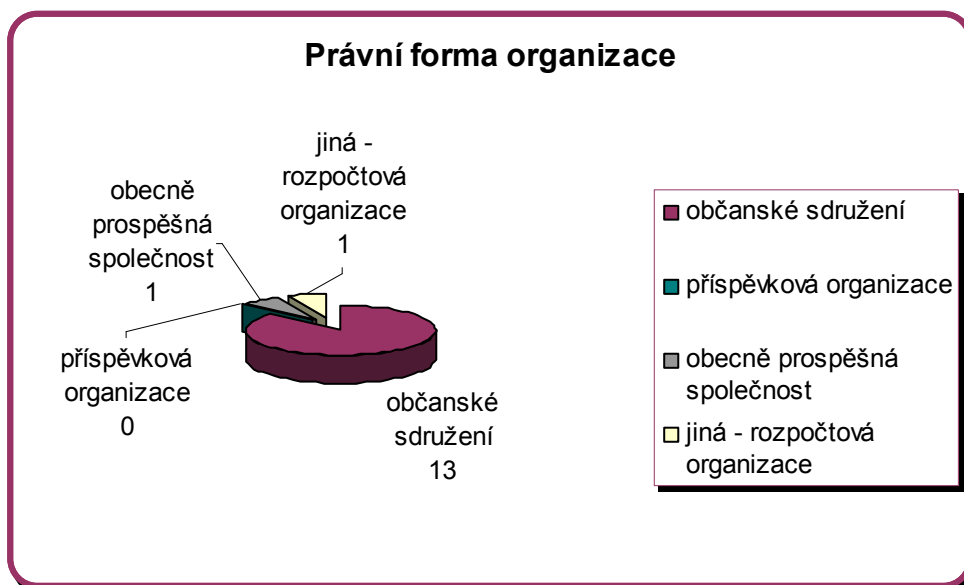
Písek	Arkáda,o.s.	Bc. Pavla Nohejlová
Praha	HESTIA Národní dobrovolnické centrum,o.s.	Šárka Jakubcová, DiS. Mgr.Radka Koutová
Ústí nad Labem	Dobrovolnické centrum, o. s.	Bc.Michaela Procházková
Třebíč	STŘED, o.s.	Michaela Svobodová, DiS.
Opava	ELIM Opava	Bc. Hana Neugebauerová
Uherské Hradiště	Maltézská pomoc	Petr Jakeš, DiS.
Zlín	Domek, o.s	<i>Respondentka si nepřeje být jmenována</i>
Kladno	Dobrovolnické centrum Kladno	Bc. Kateřina Kudějová

Zdroj: vlastní výzkum

Vzhledem k tomu, že v Národním dobrovolnickém centru Hestia v Praze působí společně 2 koordinátorky programu Pět P, zpracovávala jsem celkem 16 dotazníků.

Zkoumaný soubor z pohledu charakteristiky organizací, realizujících program Pět P vypadal takto (viz. graf č. 1 a 2):

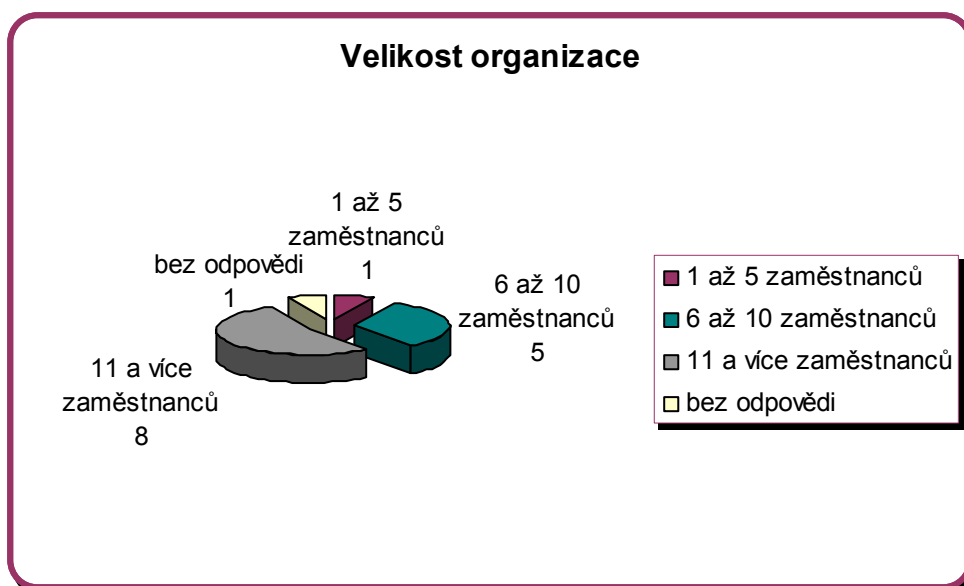
**Graf č. 1 Právní formy organizací zapojených do výzkumu**



Zdroj: vlastní výzkum



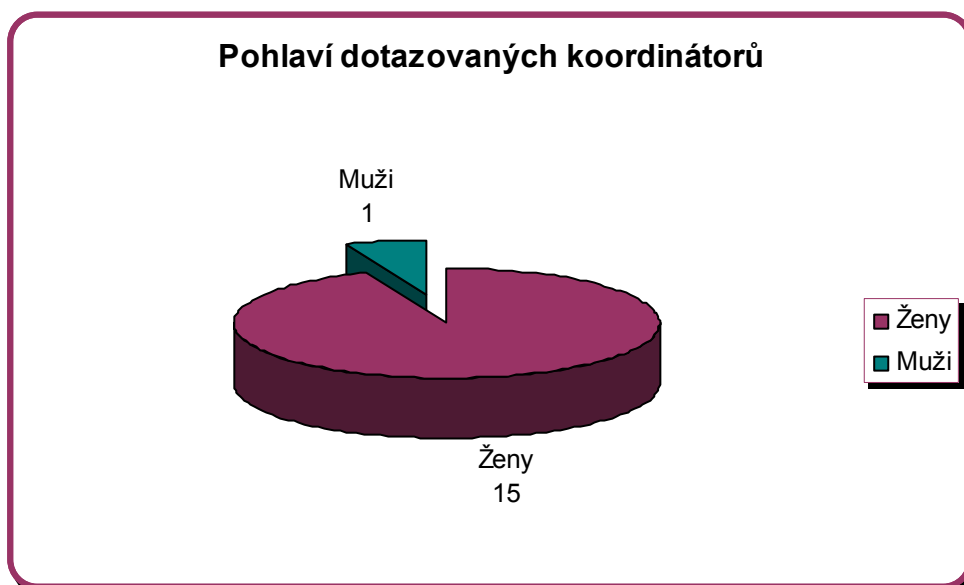
**Graf č. 2 Velikost jednotlivých organizací zapojených do výzkumu**



*Zdroj: vlastní výzkum*

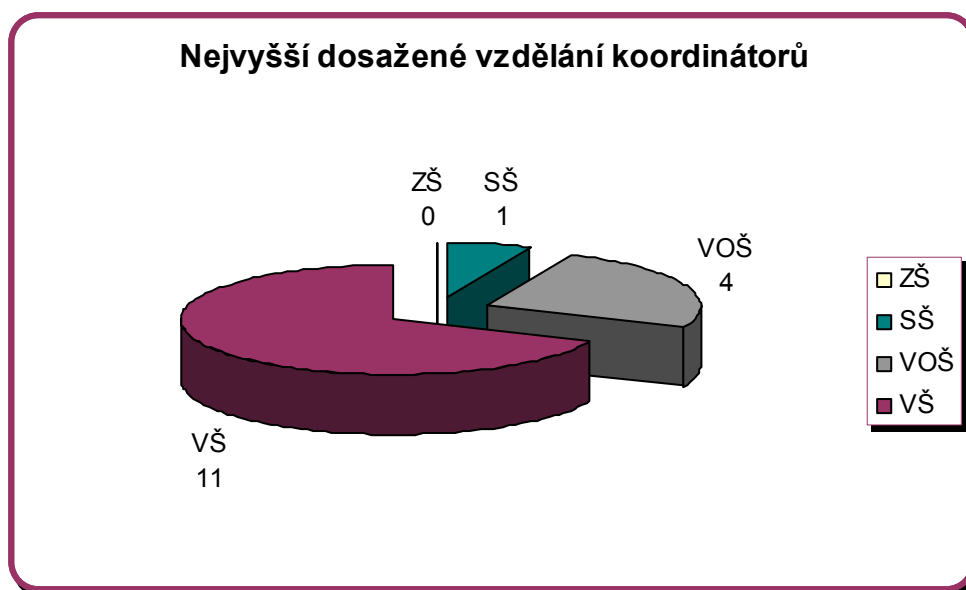
Pokud se zaměříme na základní charakteristiku 16 koordinátorů Pět P, kteří se zapojili do výzkumu, získáme tyto údaje (viz. graf č. 3 a 4):

**Graf č. 3 Pohlaví koordinátorů zapojených do výzkumu**



*Zdroj: vlastní výzkum*

**Graf č. 4 Vzdelání koordinátorů zapojených do výzkumu**



*Zdroj: vlastní výzkum*

Z výše uvedených grafů je patrné, že podobně jako v jiných oblastech sociální práce i v rámci koordinace programu Pět P převažuje zastoupení žen.

Vzdělanostní úroveň koordinátorů je na velmi vysoké úrovni. Z 16 dotazovaných koordinátorů nemá nikdo základní vzdělání, 1 respondentka má středoškolské vzdělání a 14 vysokoškolské (VŠ nebo VOŠ). Vysoká míra vzdělanosti může být dána poměrnou náročností tohoto povolání, při kterém je třeba zvládat mnoho různorodých úkolů, pracovat jak s dětmi, jejich rodinou, ale i dobrovolníky, je třeba mít manažerské i administrativní dovednosti a vzdělanostní výbava pracovníka by proto měla být na vyšší úrovni. Vysoká míra vzdělanosti dotazovaných koordinátorů má bezpochyby souvislost především se zavedením nového Zákona o sociálních službách. Ten stanovuje podmínky pro pracovníky v sociálních službách a pokud se tedy organizace rozhodla nebo se v blízké době chystá Pět P registrovat jako sociální službu, musí i koordinátor Pět P mít odbornou způsobilost k výkonu sociálního pracovníka, tedy: „a) vyšší odborné vzdělání získané absolvováním vzdělávacího programu akreditovaného podle zvláštního právního předpisu v oborech vzdělání zaměřených na sociální práci a sociální pedagogiku, sociální pedagogiku, sociální a humanitární práci, sociální práci, sociálně právní činnost, charitní a sociální činnost, b) vysokoškolské vzdělání získané studiem v bakalářském nebo magisterském studijním programu zaměřeném na sociální práci, sociální politiku, sociální pedagogiku, sociální péči nebo speciální pedagogiku, c) absolvování akreditovaných vzdělávacích kurzů v oblastech uvedených v písmenech a) a b) v celkovém rozsahu nejméně 200 hodin a praxe při výkonu

povolání sociálního pracovníka v trvání nejméně 5 let, za podmínky ukončeného vysokoškolského vzdělání v oblasti studia, která není uvedena v písmenu b).<sup>72cc</sup>

Co se týká věkové struktury, nejmladší koordinátorce bylo 24 let, nejstarší 52. Průměrný věk koordinátorů programu Pět P je poměrně nízký, a to 30 let.

V dotazníku jsem také zjišťovala (otázka č. 1), jak dlouho respondenti působí jako koordinátoři programu Pět P. Nejdelším obdobím zde bylo 10 let, což je výjimečná odpověď. Všichni ostatní jsou v roli koordinátorů od několika měsíců do 5 let.

### **3. 5. Zpracování dat a hlavní zjištění**

Pro lepší přehlednost se zaměřím zvlášť na výsledky obou technik sběru dat. Nejprve se budu věnovat dotazníku a jeho vyhodnocení a následně rozboru rozhovorů. Shrnutí výsledků z celého výsledku proběhne v rámci bodu 4. Výsledky a diskuze.

#### **3. 5. 1. Dotazník a jeho vyhodnocení**

Nejprve vyhodnotím jednotlivé otázky dotazníku (které ještě nebyly zmíněny v bodě 3. 4.):

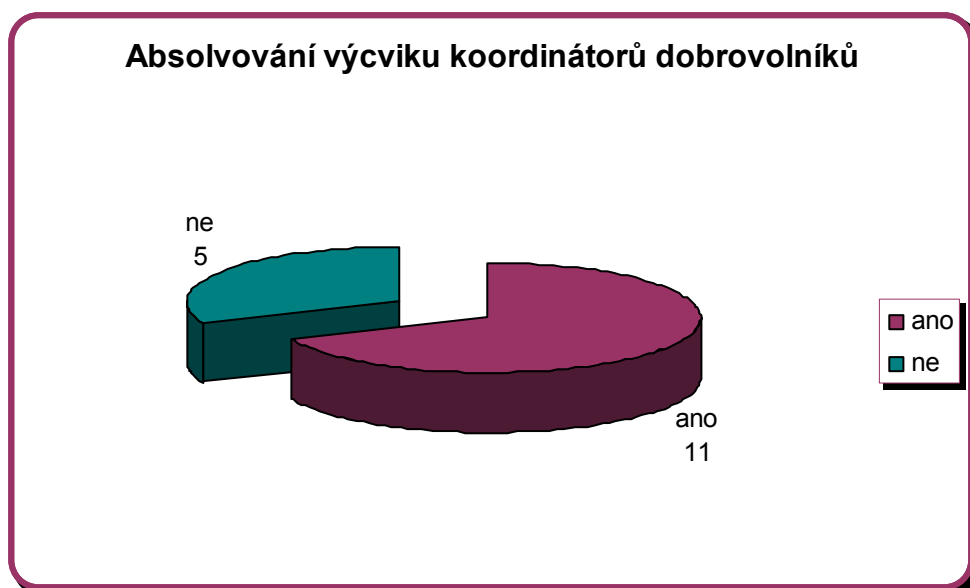
##### ***Prošel(la) jste výcvikem koordinátorů dobrovolníků? (otázka č. 2)***

Výcvik by měl být přípravou na roli koordinátora. Není nikde stanoveno, že pokud se člověk chce stát koordinátorem Pět P, je jednou z podmínek absolvování tohoto kurzu. V odpovědi respondentů vyplývá, že takovéto přípravy na činnost koordinátora v programu se zúčastnilo 11 z 16 dotazových koordinátorů (viz. graf č. 5). Organizace, které mají s programem Pět P nejdelší zkušenosti, jako součást své činnosti nabízely i pomoc nově zakládaným pobočkám Pět P. Hlavní organizací poskytující metodické vedení je Hestia. Další je občanské sdružení Spektrum v Kroměříži. Výcviky koordinátorů dobrovolníků nabízelo i Dobrovolnické centrum, o. s. v Ústí nad Labem. Na výcviku by se účastníci měli dozvědět základní informace o dobrovolnictví, seznámit se s dosavadními zkušenostmi i bariérami dobrovolnictví v ČR a s metodikou získávání, přípravy i supervize dobrovolníků.

---

<sup>72</sup> Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

**Graf č. 5 Výcvik koordinátorů zapojených do výzkumu**



*Zdroj: vlastní výzkum*

***Jak dlouho ve vaší organizaci funguje program Pět P? (otázka č. 3)***

Nejdéle funguje program Pět P pochopitelně v Hestii - národním dobrovolnickém centru, a to 12 let. Ve 4 dalších organizacích program realizují 9 - 10 let. Jedná se o organizace z Ústí nad Labem, Kroměříže, Brna a Českých Budějovic. Všechny tyto organizace můžeme považovat za průkopníky programu. Další organizace program nabízejí od 1, 5 do 8 let.

***Kolika dvojicím se v současné době věnujete? (otázka č. 4)***

Největší počet dvojic mají v pražské Hestii – národním dobrovolnickém centru, a to 50. Vysoký počet dvojic je zde možný především vzhledem k 2 zaměstnaným koordinátorkám. Dle zkušeností s provozováním programu by se 1 koordinátor, pracující na plný úvazek, měl věnovat maximálně 25 dvojicím. Cílem programu by totiž neměl být za každou cenu vysoký počet zapojených dětí a dobrovolníků, ale kvalitní péče o dvojice. V jedné z organizací realizujících Pět P v současné době nemají žádnou fungující dvojici. Celkem se 15 organizací zahrnutých do výzkumu věnuje 215 PětPěťáckým dvojicím. Průměrný počet dvojic na organizaci je 14.

***Kolika dvojicím jste se věnovali ve Vaší organizaci od zahájení programu dosud?***

***(otázka č. 5)***

Díky této otázce jsem chtěla zjistit, kolika dvojicím bylo za dobu fungování programu v ČR poskytnuto zázemí. Vzhledem k tomu, že 3 organizace ze současných 18 fungujících se výzkumu nezúčastnily a 2 v současné době činnost v rámci Pět P pozastavily, celkové číslo bohužel nezískám. Co se týká organizací, které se výzkumu zúčastnily, za ně celkový počet dvojic prezentovat mohu. Z mého dotazníku jsem sice nezjistila počet dvojic z Hestie, kde jsem předpokládala významně vysoké číslo, nicméně jsem tento počet získala z jiného dotazníku – konkrétně určeného pro setkání Asociace programu Pět P. Celkově jsme se v rámci 15 organizací za dobu fungování programu Pět P věnovali úctyhodnému počtu 1409 dvojicím.

***Máte možnost se na někoho obrátit s žádostí o radu, pomoc v souvislosti s programem Pět P? (supervizor, ředitel) (otázka č. 6)***

Všichni kromě respondenta č. 16 mají možnost se obrátit na supervizora, ředitele či jiného odborníka s žádostí o radu v souvislosti s programem Pět P. Všichni respondenti, kteří tuto možnost mají, ji využívají. Toto je určitě pozitivní jev, protože koordinátor se při své činnosti může potýkat s celou řadou problémů různého charakteru a mít se na koho obrátit ať už s žádostí o radu nebo kvůli sdílení problematiky, může být stěžejní pro jeho pocit bezpečí a s tím související bezpečí klientů. Fakt, že je k dispozici další odborník, jistě přispívá také k profesionálnímu rozvoji koordinátora i zkvalitňování programu samotného. V neposlední řadě je jistě prevencí proti syndromu vyhoření daného pracovníka.

***Daří se Vám získávat dostatečné množství dobrovolníků? (otázka č. 7)***

Tato otázka rozdělila respondenty na téměř shodně velké skupiny. 8 organizací se s problémem získávání dostatečného množství dobrovolníků pro program Pět P nepotýká, zatímco pro 7 organizací toto problémem je (viz. graf č. 6). Jsem si vědoma toho, že „dostatečné množství“ je spíše subjektivní pojem. Vzhledem k celkovému počtu dvojic v organizaci může být pro někoho získání určitého počtu dobrovolníků velkým úspěchem, zatímco pro druhého by stejný počet mohl znamenat nedostatečné množství. Záleží tedy především na tom, jaké množství si jednotlivé organizace představují jako adekvátní (nebo ideální) pro svoje potřeby. Dokazuje to např. i údaj, že 2 organizace uvedly, že se jim „dostatečné množství dobrovolníků získávat nedaří“, přestože se věnují 14 a 15 dvojicím. 2 jiné organizace, které mají dvojic ještě méně, konkrétně 11, jsou naopak se získáváním

dostatečného množství dobrovolníků spokojeny. Ostatní vyjádření organizací k (ne)dostatečnému množství dobrovolníků více koresponduje s počtem dvojic, které mají na starost. Organizace, které se věnují 0 – 4 dvojicím, označily odpověď, že se jim „nedaří získávat dostatečné množství dobrovolníků“, naopak ty, které poskytují zázemí 16 – 50 dvojicím, s tímto problémem nemají.

Každopádně protože bez dobrovolníků není možné program Pět P realizovat a v současné době trápí nedostatek dobrovolníků téměř polovinu organizací, považují toto za závažný problém. V rozhovorech, které budu provádět s některými koordinátory proto bude problematika získávání dobrovolníků jedním ze stěžejních témat.

**Graf č. 6 Získávání dobrovolníků**

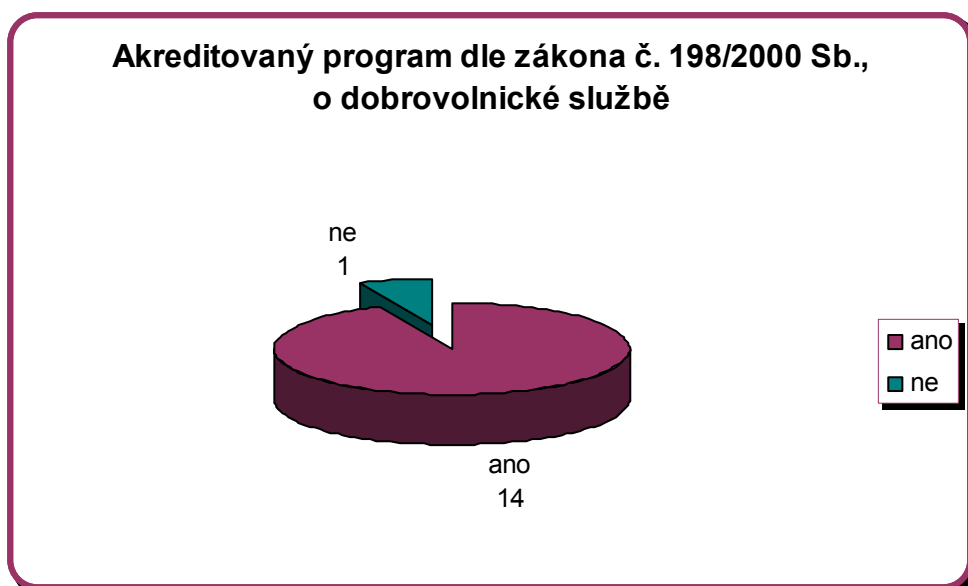


*Zdroj: vlastní výzkum*

***Máte program Pět P akreditovaný Ministerstvem vnitra ČR dle zákona č. 198/2000 Sb., o dobrovolnické službě? (otázka č. 8)***

Organizace zapojené do výzkumu jsou si evidentně vědomé přínosu absolvování akreditačního řízení. V současné době je úspěšné absolvování procesu akreditace jediným možným potvrzením toho, že organizace umí pracovat s dobrovolníky na profesionální úrovni a je tedy v oblasti dobrovolnictvím jakýmsi puncem kvality. Pouze 1 organizace program Pět P akreditovaný program nemá (viz. graf č. 7), přičemž pro to vidím důvod v tom, že jakožto rozpočtová organizace o akreditaci ani žádat nemůže.

**Graf č. 7 Akreditace dobrovolnické služby**

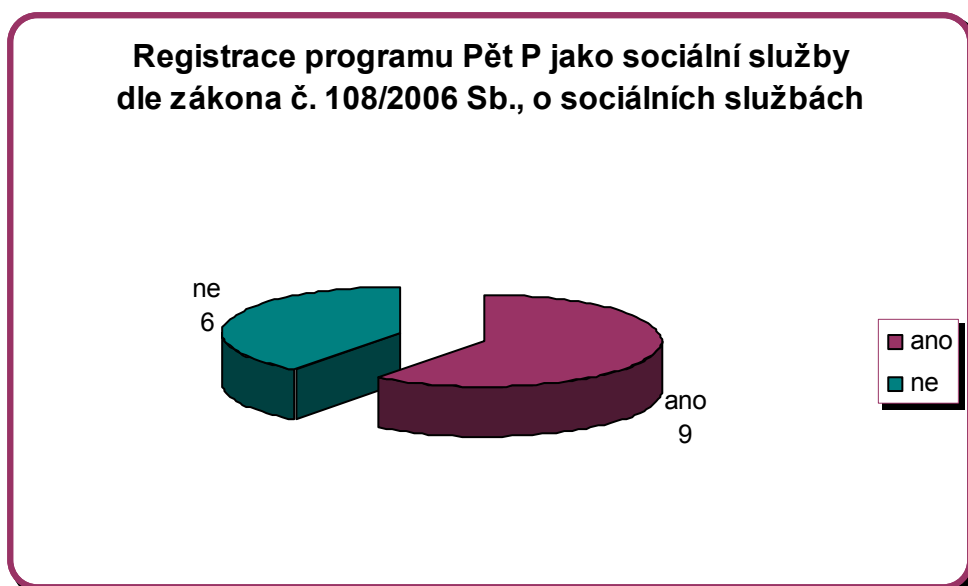


*Zdroj: vlastní výzkum*

***Máte program Pět P registrovaný jako sociální službu dle zákona č. 108/2006 Sb.,  
o sociálních službách? (otázka č. 9)***

Jak už jsem zmiňovala v teoretické části, rozhodování se o tom, zda program Pět P registrovat jako sociální službu (respektive jako součást většího celku), není tak úplně jednoduché. Jednak existuje mnoho důvodů pro, zároveň ale i proti a také zatím ne všichni úředníci jsou ochotni Pět P jako sociální službu vnímat. Údaj o registraci proto není tak jednostranný jako u akreditace. 9 z 15 organizací Pět P úspěšně registrovalo dle zákona č. 108/2006 Sb., 6 organizací program registrovaný jako sociální službu nemá (viz. graf č. 8). I zde vidím oblast vhodnou k dalšímu zkoumání, proto své otázky při rozhovorech budu směřovat také na tuto problematiku. Zajímavé bude jistě zjišťovat, proč se rozhodli Pět P registrovat či neregistrovat, co registrace organizacím přinesla nebo co od ní očekávají, co všechno v rámci sociální služby společně s programem Pět P nabízejí apod.

**Graf č. 8 Registrace Pět P jako sociální služby**



*Zdroj: vlastní výzkum*

***Jaké další programy/projekty Vaše organizace v současnosti realizuje? (otázka č. 10)***

Z této otázky vyplynulo, jak rozmanitá je činnost jednotlivých organizací. Jednotlivé programy/projekty bychom mohli rozdělit do následujících kategorií:

- další dobrovolnické programy (dobrovolníci pro seniory, v nemocnicích, Program KOMPAS®, EVS, firemní dobrovolnictví, dobrovolníci na doučování...)
- programy primární prevence (např. besedy na školách)
- nízkoprahová zařízení, kluby
- pomoc drogově závislým (doléčovací program, protidrogová poradna, K-centrum)
- programy zaměřené na rodiče, rodinu (rodinná poradna, Rodičovské čtvrtky, Rodiče pro děti, děti pro rodiče)
- metodická činnost (Metodické a vzdělávací centrum, Metodické středisko Programu KOMPAS®, Celoživotní vzdělávání sociálních pracovníků)
- další specifická činnost (linka důvěry, chráněná dílna, ambulance klinické psychologie,



***Realizujete program Pět P podle Manuálu programu Pět P, vydané Hestia –  
národním dobrovolnickým centrem? (otázka č. 11)***

K vedení programu Pět P nebylo v ČR vydáno mnoho literatury. Větší množství informací nabízejí materiály o Big Brothers Big Sisters našich zkušenějších zahraničních kolegů, ale vzhledem k rozdílnosti kultur není možné tyto zdroje přebírat bez úprav. Pro sjednocení činnosti v rámci programu Pět P proto vznikl v roce 2001 Manuál programu Pět P, na jehož přípravě se podíleli zástupci organizací, které byly v nabízení programu v naší republice průkopníky. Jedná se o metodický materiál včetně vzorů dokumentů, které by se v rámci programu měly používat. Manuál se dočkal své revize v roce 2004. Od té doby oficiálně Manuál žádnou přeměnou neprošel, ačkoliv se ukazuje jako nedostatečný. Svědčí o tom např. i e-mailová výzva ke spolupráci nad úpravou Manuálu koordinátorek z Hestia – národního dobrovolnického centra. Tato výzva byla zaslána ředitelce Dobrovolnického centra v Ústí nad Labem zejména v souvislosti s registrováním programu jako sociální služby a zaváděním standardů kvality. Se svolením autorů mohu e-mailovou diskuzi nad úpravou Manuálu přímo citovat: „Cítíme nutnost co možná nejdříve předělat Manuál Pět P do funkční podoby. Protože se s tím v rámci Asociace Pět P zatím příliš fakticky npracuje, dovolujeme si obrátit se na vás s žádostí o spolupráci, protože víme, že jste aktivní a schopní a máte stejně jako my Pět P registrováno jako sociální službu. Domníváme se, že jedině sestavením funkční kooperace mezi lidmi, kterým na tom opravdu záleží, budeme v dohledné době mít zákonu odpovídající funkční manuál.“<sup>73</sup> Paní ředitelka uznala potřebnost funkčního Manuálu. Zdůraznila však především nutnost práce na SQSS (vzhledem k možné inspekci kvality SS) a navrhovala, že výsledek spolupráce nad standardy kvality může být dobrým základem pro budoucí přetváření Manuálu. Dále navrhovala „že na Manuálu by měla systematicky pracovat osoba nezatížená každodenní prací uvnitř programu. Spolupracovat by dále mělo nejméně 5 středisek, které by se aktivně podílely na zpracovávání, úpravách a reflexi textů.“<sup>74</sup> PhDr. Tošner z Hestia NDC v komentáři k celé záležitosti uznal přednost práce na SQSS, nicméně zdá se mu „smysluplnější mít funkční Manuál, který by dostatečně odrážel podmínky dané SQSS než vytvářením papírových důkazů o formálním plnění standardů.“<sup>75</sup> Dosud se společnými silami na inovaci Manuálu programu Pět P npracovalo. Spolupráce na SQSS probíhala spíše individuálně mezi několika málo organizacemi a každá organizace si informace

---

<sup>73</sup> Jakubcová, Koutová (2008)

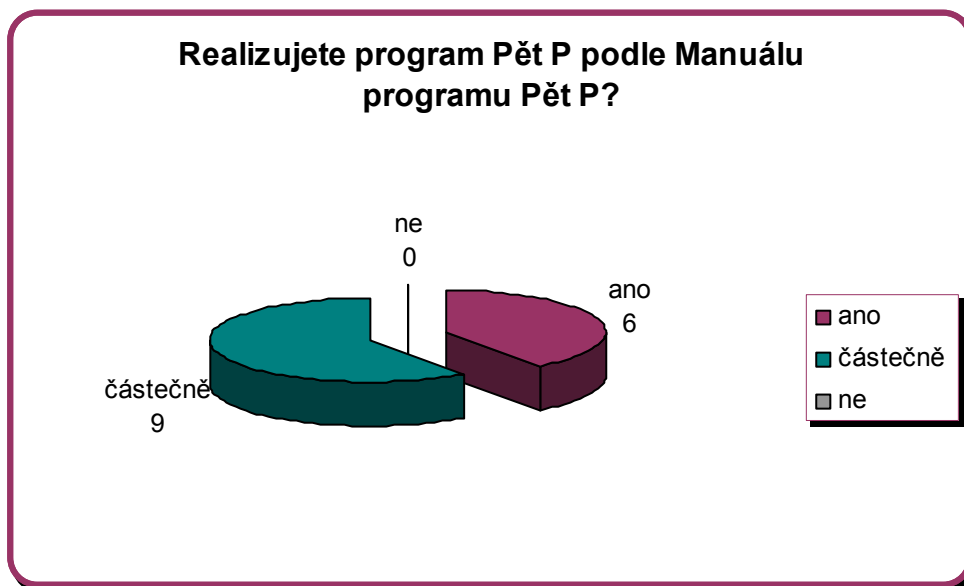
<sup>74</sup> Černá (2008)

<sup>75</sup> Tošner (2008)

k SQSS vede dokumentově jiným způsobem. Dle informací PhDr. Tošnera v Hestii NDC v roce 2008 absolvovali schůzku s konzultantem a hledali kompromis mezi „papírováním“ a naplněním standardů. Od té doby přepracovávají Manuál Pět P tak, aby v něm zůstal zachován princip programu Pět P a zároveň, aby zde byly zapracovány všechny základní principy, které jsou ve standardech obsaženy. Výsledek své práce chtějí představit na plánovaném setkání Asociace Pět P v Praze. Je pravděpodobné, že se s Manuálem bude dále pracovat v rámci Asociace Pět P.

Celorepublikově zatím Manuál nepracuje s odlišením různých typů Pět P – registrovaným jako SS, akreditovaným, s oběma „benefity“ či bez žádného z nich. Vzhledem k této problematice jsem 2 otázky v dotazníku věnovala právě Manuálu a jeho používání. Z otázky č. 11 vyplývá, že všechny organizace Manuál využívají, 9 organizací uvedlo, že program Pět P dle Manuálu realizuje „částečně“ (viz. graf č. 9). K zjištění, jaké další metodické postupy organizace používají, jsem využila otázku č. 12.

**Graf č. 9 Realizace Pět P podle Manuálu**



*Zdroj: vlastní výzkum*

***Uplatňujete kromě Manuálu programu Pět P ještě jiné metodické postupy? Pokud ano, jaké? (otázka č. 12)***

Jak již bylo zmíněno v komentáři k otázce č. 11, Manuál programu Pět P se v současné době jeví jako nedostatečný materiál pro realizaci programu. Přesněji řečeno, Manuál např. vůbec nezohledňuje rozdíly v organizacích z pohledu získaných „benefitů“ –

zda mají program Pět P akreditovaný nebo registrovaný jako sociální službu nebo obě z těchto záležitostí nebo žádnou. Pochopitelně s různým stupněm těchto „benefitů“ souvisí potřeba různého metodického vedení programu. Manuál je napsán obecně a nezohledňuje ani rozdíly v počtu dvojic v daném středisku a s tím související aktivity (např. četnost supervizí, společných akcí apod.). To znamená, že každá organizace by si měla tyto aktivity uzpůsobit své vlastní potřebě. Na druhou stranu, program má svá základní pravidla, která by jistě neměla být porušována. Dodržováním těchto pravidel se pak nemůže stát, že by někdo nazýval programem Pět P i nějakou jeho napodobeninu, třeba jen hraní si s dětmi. Jak jsou na tom s dodržováním Manuálu organizace zapojené ve výzkumu jsme viděli v předešlé otázce. Otázka č. 12 nám ukazuje, že 6 organizací se metodicky drží pouze Manuálu a 9 organizací pro sebe metodiku vedení programu obohatilo o některé další metodické postupy:

- metodika související s registrací Pět P jako sociální služby – doplnění manuálu dle zákona o sociálních službách (1x), standardy kvality sociálních služeb (2x), vyhlášky a příručky MPSV a zákon č. 108/2006 Sb. (1x)
- úprava konkrétních jednotlivých činností v rámci Pět P dle svých potřeb – vlastní reportáže ze schůzek (1x), letní tábor (1x), neformální setkávání dobrovolníků (1), školení/výcvik dobrovolníků (2x), Dodatek k Manuálu Pět P (1x)
- další – vnitřní materiály organizace (1x), konzultace se střediskem výchovné péče (1x)

***Byli jste někdy nuceni kvůli nedostatečnému finančnímu pokrytí nákladů na realizaci programu Pět P omezit některé z jeho aktivit? (otázka č. 13)***

Z této otázky vyplynul nepříliš pozitivní fakt, že kvůli nedostatečné finanční podpoře, musela více než polovina organizací (8) někdy omezit aktivity v rámci programu Pět P (viz. graf č. 10). Jak bylo řečeno v rámci jednoho semináře určeného pro realizátory Pět P, dříve bylo získávání finanční podpory na program Pět P mnohem snazší. V rámci debaty při příležitosti tohoto semináře zaznělo i postesknutí, že v současné době je už program známější a bohužel mnohé zdroje preferují místo osvědčených forem práce novinky.

Návrhy řešení, doporučení:

Na základě vlastní zkušenosti věřím, že by východiskem z této situace mohlo být nabízení Pět P jako součást většího celku (například v rámci sociálně aktivizační služby

pro rodiny s dětmi). Dalším impulzem pro plynutí většího objemu finančních prostředků by dle ředitelky Dobrovolnického centra, o. s., v Ústí nad Labem, Mgr. Lenky Černé, mohl být rok 2011. Ten by totiž mohl být Evropským rokem dobrovolnictví. Pokud by se tak stalo, dobrovolnictví by mělo obrovskou propagaci a věřím tomu, že ruku v ruce s ní by se i do dobrovolnickým programů mohlo dostat více financí.

**Graf č. 10 Nutnost omezit aktivity kvůli financím**



*Zdroj: vlastní výzkum*

***Jaká témata nejčastěji řešíte na supervizích s dobrovolníky? (otázka č. 14)***

V rámci supervizí s dobrovolníky vyvstávají různá témata, se kterými chtějí dobrovolníci pomoci, ke kterým chtějí získat názory ostatních. Základ mnohých z nich je společný, typy témat zmíněných respondenty v dotazníku bychom mohli rozdělit do následujících kategorií (viz. graf č. 11):

- chování dítěte
- konkrétní typ dítěte – málomluvné, v pubertě, hyperaktivní...
- rodiče, rodina dítěte – rodinná situace, komunikace s rodiči, nespolehlivost, zasahování do schůzek, překračování hranic...
- organizace schůzek – nedostatek času dítěte/dobrovolníka, náplň schůzek, absence dítěte na schůzce, problém s domlouváním termínů
- konkrétní „prohřešky“ dětí – kouření, nespolehlivost, nedochvilnost
- role dobrovolníka – zůstat vždy v roli kamaráda?, pocit bezmoci, správnost vlastního řešení určité situace, jak se zachovat?

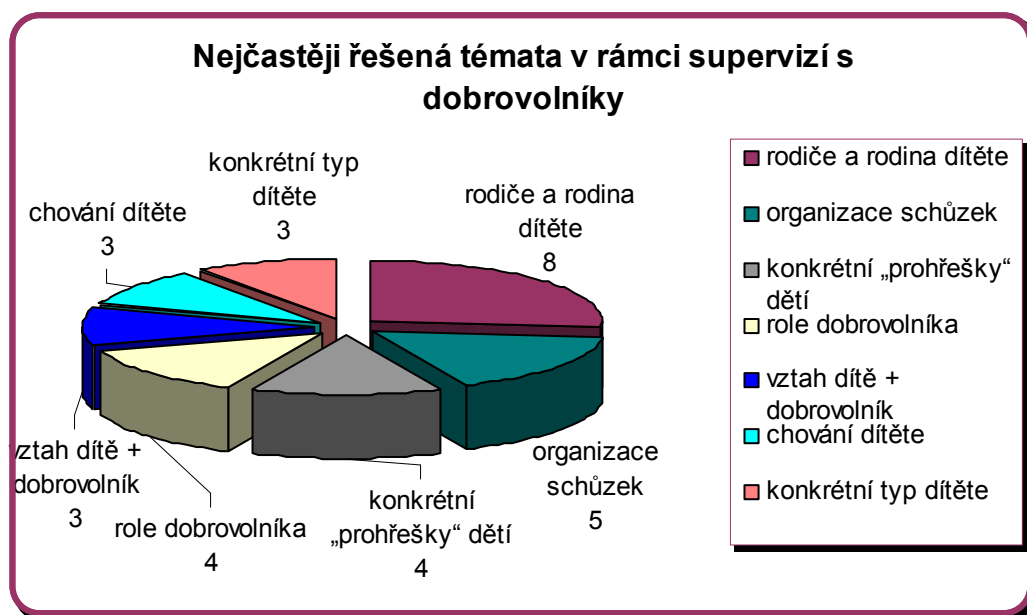
- vztah dítě + dobrovolník – navázání či ukončení vztahu, vzájemná komunikace, vymezování hranic

Na tuto otázku jsem získala odpověď od 14 ze 16 dotazovaných koordinátorů. Respondent č. 15 nevedl odpověď žádnou, respondentka č. 6 uvedla, že se dobrovolníci na supervizi setkávají pouze se supervizorem, sama se s nimi vidí na intervizních skupinách, konkrétní témata tedy nepředložila. Ze 14 koordinátorů řeší s dobrovolníky v rámci supervizí výše uvedené typy témat tento počet respondentů: *chování dítěte* (3), *konkrétní typ dítěte* (2), *rodiče a rodina dítěte* (8), *organizace schůzek* (5), *konkrétní „prohřešky“ dětí* (4), *role dobrovolníka* (4), *vztah dítě + dobrovolník* (3). Z výsledků vyplývá, že mezi nejčastěji řešená témata patří *„rodiče a rodina dítěte“*, dále pak technické zabezpečení setkávání dvojice, tedy *„organizace schůzek“*, dobrovolníci se zamýšlejí také nad svým vlastním působením v programu, jak řeší určité situace a co jim kamarádství s malým kamarádem přináší – tedy téma, které jsem nazvala *„role dobrovolníka“*. Často se také řeší *„konkrétní prohřešky dětí“*, se kterými se dobrovolníci při své činnosti setkávají. Překvapením pro mne je, že nejčastěji řešeným tématem nejsou děti samotné, což se vzhledem k jejich specifikům spíše nabízí, ale rodina dítěte.

#### Návrhy řešení, doporučení:

Myslím, že by nás – koordinátory - tento fakt měl přimět k tomu, abychom na výcvicích nových dobrovolníků kladli větší důraz za vymezování hranic dobrovolníka vůči rodině a upozornit na fakt, že působení v programu neznamena čistě jen vztah s malým kamarádem, ale i komunikaci s rodinou, která nemusí být vždy úplně snadná.

**Graf č. 11 Nejčastěji řešená témata v rámci supervizí s dobrovolníky**



Zdroj: vlastní výzkum

**Jaké jsou nejčastější „prohřešky“ Vašich dobrovolníků, zapojených v Pět P? (např. častá absence na supervizi, nedodávání zápisů ze schůzek apod.) (otázka č. 15)**

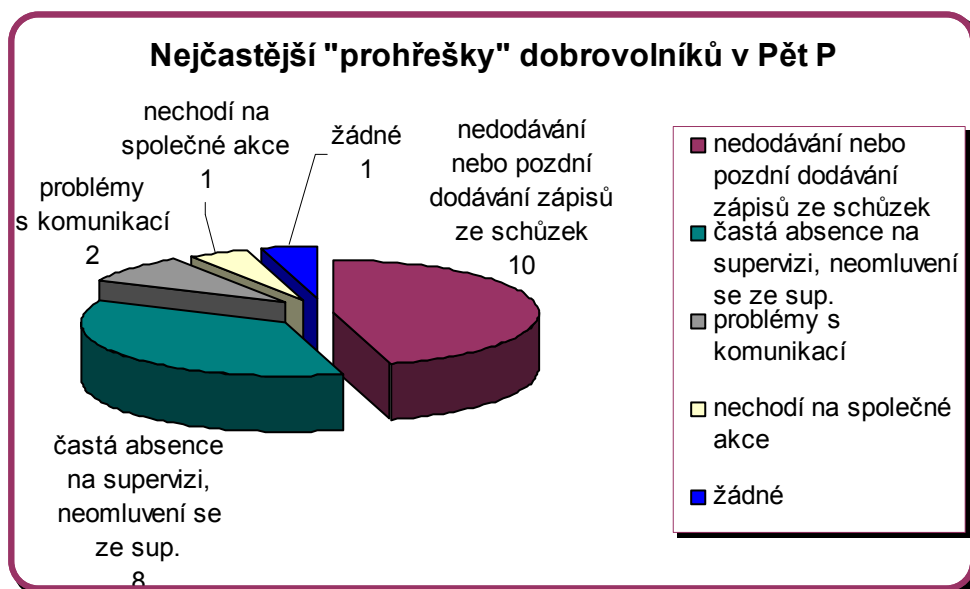
Dobrovolníci v Pět P mají v rámci své činnosti několik povinností. Kromě schůzek s malým kamarádem je to především účast na pravidelných supervizích pro dobrovolníky a psaní zápisů ze schůzek. V dotazníku mne proto také zajímalo, jaké jsou nejčastější „prohřešky“ dobrovolníků podle koordinátorů z různých koutů republiky. Nejčastěji jmenované „prohřešky“ zmíněné 16 dotazovanými koordinátory můžeme rozdělit do těchto kategorií (viz. graf č. 12):

- nedodávání nebo pozdní dodávání zápisů ze schůzek
- častá absence na supervizi, neomluvení se ze supervize
- problémy s komunikací
- nechodí na společné akce
- žádné

Nejčastěji zmiňovaným „prohřeškem“ jsou zápisy ze schůzek. Kategorii „Nedodávání nebo pozdní dodávání zápisů ze schůzek“ zmínilo 10 ze 16 koordinátorů. Druhým nejčastějším problémem ve spojitosti s dobrovolníky je pak „Častá absence na supervizi, neomluvení se ze supervize.“ Tento „prohřešek“ vidí u svých dobrovolníků celá polovina koordinátorů. Třetí kategorie „prohřešků“ dobrovolníků – „Problémy

s komunikací“, trápí 2 koordinátory. 1 koordinátorku trápí, že dobrovolníci „Nechodí na společné akce“, a to přesto, že je sami žádají. A konečně 1 koordinátorka uvedla, že „mají jen 1 dobrovolnici, a ta nehřeší. Nově proškolení dobrovolníci ještě nemohou být hodnoceni.“

**Graf č. 12 Nejčastější prohřešky dobrovolníků v Pět P**



Zdroj: vlastní výzkum

### ***Daří se Vám získávat dostatečné množství dětí (rodin)? (otázka č. 16)***

Získávání dětí do programu Pět P se neukázalo být problematickou záležitostí. Z 15 organizací zapojených do výzkumu se nedaří získávat dostatečné množství dětí jen 2 (viz. graf č. 13). Konkrétně se jedná o organizace v Českém Těšíně a Kladně. Jedna z mnou stanovených pracovních hypotéz by mohla vysvětlovat, proč je záležitost získávání dětí problematická v Kladně. Hypotéza říká: „Čím déle program Pět P v organizaci funguje, tím snadnější je pro koordinátory získávat nové klienty (rodiny).“ Vzhledem k tomu, že v Kladně program Pět P funguje teprve několik měsíců, není překvapivé, že tento problém řeší. Věřím, že postupem času, kdy se budou informace o programu více dostávat do povědomí místních obyvatel a odborníků, získávání dětí pro program přestane být problémem.

### **Návrhy řešení, doporučení:**

Doporučením zde může být větší propagace programu a navazování kontaktů s organizacemi, které by mohly případné klienty do programu Pět P doporučovat. Co se

týká druhé organizace, která tento problém řeší, zde moje hypotéza vysvětlení nenabízí. V Těšínské organizaci program Pět P funguje již 5 let. Spojitost je však možné vidět s otázkou č. 20, kde koordinátorka přiznává, že se „potýkají s problémy ze strany spolupracujících organizací, které jim pomáhaly vyhledávat rodiny do programu.“ Neumím si vysvětlit, z jakých důvodů tato spolupráce upadá. Stejně jako v případě Kladna bych se proto i v Českém Těšíně zaměřila na zvýšení informovanosti o programu a pokud nechtějí s doporučováním dětí pomáhat odborníci z dříve spolupracujících organizací, zvolila bych pro osvětu o nabídce programu jinou cílovou skupinu – třeba učitele na základních školách nebo přímo děti a rodiče.

**Graf č. 13 Získávání dětí**



*Zdroj: vlastní výzkum*

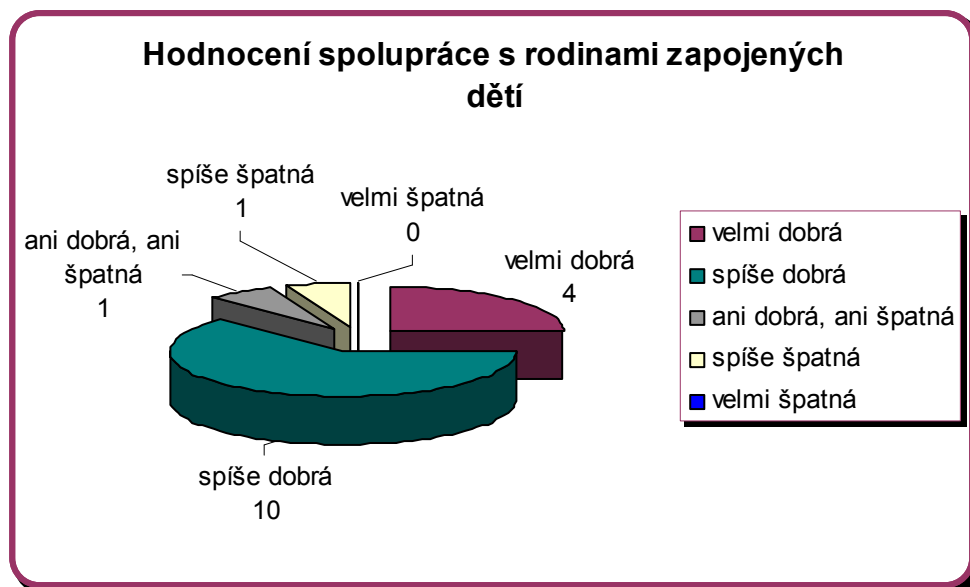
***Jak byste celkově zhodnotili spolupráci s rodinami zapojených dětí? (otázka č. 17)***

Spolupráce rodiny je pro fungování programu Pět P velice důležitá. Rodina by měla plnit domluvená pravidla – zejména umožňovat dítěti pravidelné schůzky s dobrovolníkem a na tyto schůzky ho vhodně vybavit (oblečením, svačinou či kapesným). Dále je spolupráce s rodinou nezbytná pro získávání zpětné vazby – ať už formou telefonického rozhovoru, vyplněním dotazníku nebo při osobní schůzce. Osobně vidím nejproblematictější bod spolupráce právě v získávání různých formulářů, dotazníků, které potřebují vyplnit zákonnými zástupci dítěte. Ne vždy je také snadné domluvit si s rodiči osobní schůzku. Celkové hodnocení spolupráce koordinátory vypadá poměrně optimisticky. 4 koordinátoři hodnotí spolupráci s rodinami zapojených dětí celkově jako „velmi dobrou“, nevýznamnější část – tedy 10 koordinátorů jako „spíše dobrou a 1



koordinátor jako „ani dobrou, ani špatnou.“ Jen 1 z 16 dotazovaných koordinátorů spolupráci s rodinami vidí jako „spíše špatnou“. Jako „velmi špatnou“ tuto spolupráci nikdo z koordinátorů neoznačil (viz. graf č. 14).

**Graf č. 14 Hodnocení spolupráce s rodinami zapojených dětí**



Zdroj: vlastní výzkum

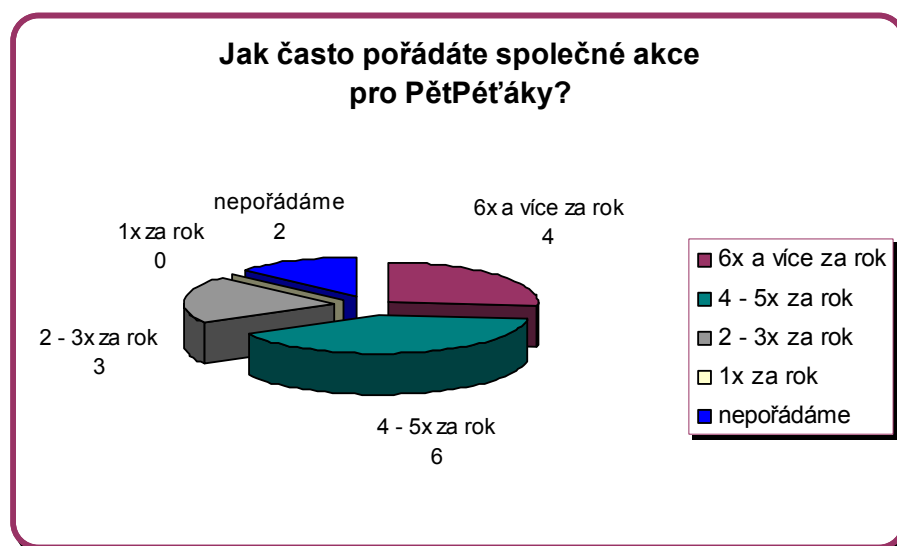
### ***Jak často pořádáte společné akce pro PětPětáky? (otázka č. 18)***

Mezi základní činnosti koordinátora patří také pořádání společných akcí pro děti a dobrovolníky. Dle Manuálu programu Pět P, je možno doporučit cca 3x do roka organizaci společných setkání pro dobrovolníky i děti jako například: letní piknik v přírodě spojený s výletem, návštěva keramické dílny, či jiného sociálního, kulturního, sportovního zařízení, vernisáž vlastních výrobků a kreseb. Program Pět P je vhodné doplnit letní aktivitou, například táborovým pobytem v přírodě, resp. společnými víkendovými akcemi.<sup>76</sup> V dotazníku mne proto zajímalo, jak se s touto součástí Pět P vypořádávají kolegové koordinátoři. Pro odpovědi jsem 15 organizacím zahrnutým ve výzkumu nabídla několik četnostních kategorií v souvislosti s pořádáním společných akcí. 4 organizace pořádají společné akce „6x a více za rok“, nejčastější variantou (6) byla odpověď „4 – 5x za rok“, 3 organizace realizují společné aktivity „2 – 3x za rok.“ 2 organizace uvedly, že společné akce neorganizují vůbec (viz. graf č. 15). Společné akce umožňují koordinátorovi vidět zapojené dvojice v akci, může pozorovat jejich vzájemné chování a má zde samozřejmě i

<sup>76</sup> Černá at al. (2004: 11)

příležitost vyptávat se jak děti, tak dobrovolníků na potřebné informace, které mu pomohou k dotvoření obrázku o vztahu dvojice. Společné akce jsou také úžasnou příležitostí pro děti, které si zde mohou vyzkoušet navazování nových vztahů, a to jak se svými vrstevníky, tak dalšími dobrovolníky. Pokud třeba i nesmělé dítě přijde na společnou akci se svým dobrovolníkem, má díky přítomnosti velkého kamaráda pocit bezpečí a postupně se může zkusit „otrkávat“ a zapojovat se do větší skupiny. Společné akce bývají příjemné samozřejmě i pro dobrovolníky, protože se zde mohou potkávat se svými kolegy a sdílet své zkušenosti s programem Pět P. Společné akce nejsou tak oficiální jako například supervize a je zde i více prostoru pro vzájemné poznávání se. Realizaci společných akcí proto z vlastní zkušenosti mohu určitě jedině doporučit.

**Graf č. 15 Četnost společných akcí**



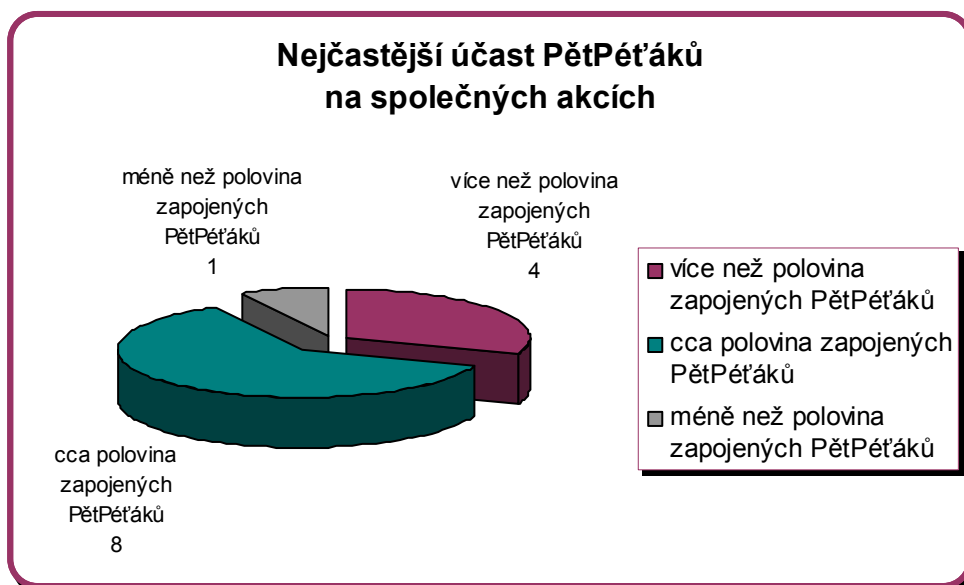
*Zdroj: vlastní výzkum*

### ***Jaká bývá nejčastěji účast na těchto akcích? (otázka č. 19)***

Další otázkou je, jaká bývá účast PětPětáků na pořádaných společných akcích. Ze 13 organizací, které společné akce pro děti a dobrovolníky připravují, jsem získala tyto odpovědi: Ve 4 organizacích bývá nejčastěji účast na společných akcích „více než poloviční“, 8 organizací uvedlo, že jejich akcí se účastní obvykle „cca polovina zapojených PětPětáků“. U 1 organizace bývá zastoupení PětPětáků na akcích „méně než poloviční“ (viz graf č. 16). Na výši počtu účastníků na jednotlivých akcích může mít jistě vliv několik faktorů. Předpokládám, že mezi nejdůležitější patří atraktivita akce a časové určení. Účast na společných akcích je dobrovolná. A protože každé dítě i dobrovolník jsou jiní, mají jiné zájmy, každého může zaujmout jiný typ akce. Někdo preferuje akce sportovní, někdo se rád dozví něco nového při exkurzích, jiný raději něco vyrábí nebo

absolvuje výlet. Účast na jednotlivých typech akcí může být proto značně rozdílná. Druhým významným faktorem, který může ovlivňovat počet účastníků na společných akcích, vidím v termínu akce. Pokud jsou akce pořádány během pracovních dní, může být účast nižší z důvodů zaměstnání nebo školního vyučování dobrovolníků či dětí. Pro někoho jiného může být nevhodný i víkend, protože např. jezdí mimo město nebo chce věnovat volný čas jen sobě a své rodině. Z výše uvedených důvodů bych tedy doporučila střídat jak náplň společných akcí, tak termíny pořádání.

**Graf č. 16 Účast PětPětáků na společných akcích**



*Zdroj: vlastní výzkum*

***S jakými problémy jste se v rámci Pět P potýkali v roce 2008? (otázka č. 20)***

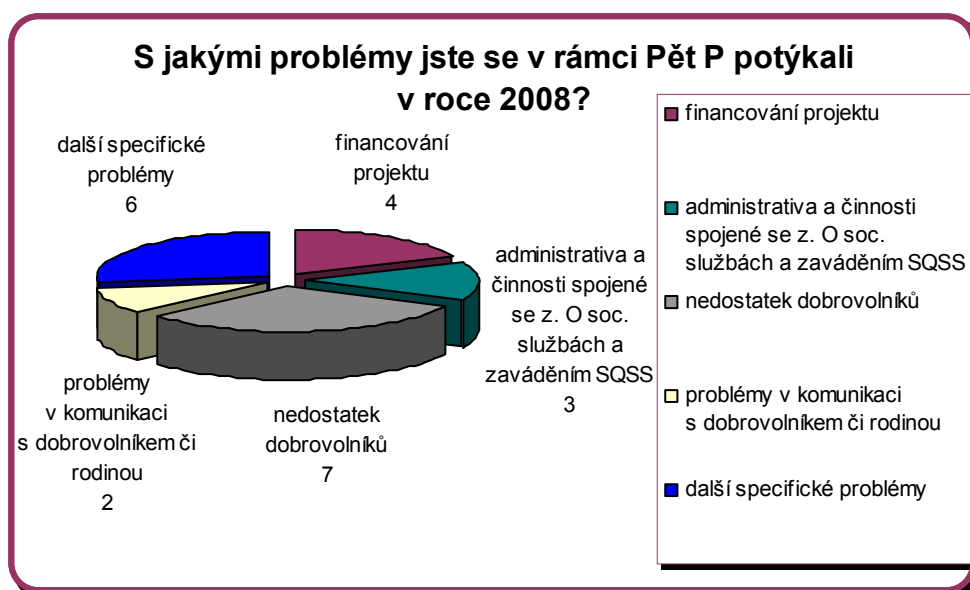
Protože je moje diplomová práce zaměřena na problémy v rámci programu Pět P, chtěla jsem pochopitelně zjistit, zda moji kolegové řešili v poslední době ještě další nepříjemné záležitosti kromě těch, které jsem na základě teorie a osobní praktické zkušenosti předpokládala. A jaké problémy tedy trápily 16 koordinátorů Pět P v roce 2008? Opět můžeme typy problémů rozdělit do několika kategorií (viz graf č. 17):

- financování projektu
- administrativa a další činnosti spojené s novým zákonem O sociálních službách a zaváděním Standardů kvality sociálních služeb
- nedostatek dobrovolníků
- problémy v komunikaci s dobrovolníkem či rodinou

- o další specifické problémy

Nejvíce koordinátorů - 7 - se potýkalo v roce 2008 s „nedostatkem dobrovolníků“, druhým nejčastějším problémem bylo „financování projektu“, které trápilo 4 koordinátory. Další nepříjemnou záležitostí, kterou zmínili 3 koordinátoři, byla „administrativa a další činnosti spojené s novým zákonem O sociálních službách a zaváděním Standardů kvality sociálních služeb“. Problémy se objevily také v „komunikaci s dobrovolníkem či rodinou“ a řešit je tak museli 2 koordinátoři. Problémy, které jmenovali pouze jednotlivci, jsem zahrнула do kategorie „další specifické problémy.“ Spadá sem těchto 6 jmenovaných záležitostí: „nastavení programu jako takového, personální změny, absence klubovny, nespolehlivost některých dobrovolníků, nezájem o program ze strany spolupracujících organizací a neúspěšný pokus o registraci programu jako sociální služby.“ 1 koordinátor tuto otázku nezodpověděl.

**Graf č. 17 Problémy koordinátorů v roce 2008**



Zdroj: vlastní výzkum

***Jakými způsoby hodnotíte kvalitativní úspěšnost programu? (= spokojenost rodin, dětí a dobrovolníků s programem, celkově zpětná vazba od uživatelů) (otázka č. 21)***

Tato otázka se ukázala jako trochu problematická. 3 koordinátoři místo „způsobů hodnocení“ uvedli vlastní hodnocení programu. 12 zbývajících organizací využívá těchto způsobů hodnocení kvalitativní úspěšnosti programu:

- o telefonické a osobní rozhovory s rodiči, dětmi a dobrovolníky
- o konzultace, supervize s dobrovolníky

- dotazníky
- ostatní

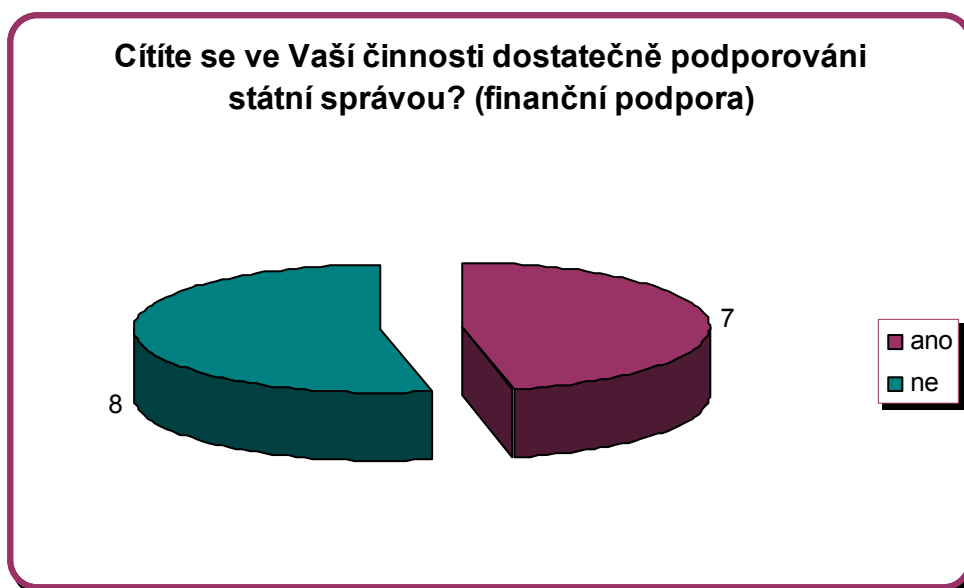
„*Rozhovory s rodiči, dětmi a dobrovolníky*“ – ať už osobní či telefonické - jsou nejčastěji využívanou metodou hodnocení kvalitativní úspěšnosti programu Pět P, uvedlo ji 8 ze 12 organizací. 6 organizací využívá k hodnocení různé typy „*dotazníků*“ (např. POE, Přehodnocení individuálního plánu, Dotazník malého kamaráda atd.). „*Konzultace či supervize s dobrovolníky*“ vyzdvihly jako formu hodnocení 3 organizace. Další 4 odpovědi byly individuální, zahrnula jsem je proto do kategorie „*ostatní*.“ Jedná se o *pohovory se školami, Pedagogickou-psychologickou poradnou a dalšími organizacemi, které jsou do Pět P zapojeny*, dále *počet úspěšně zapojených klientů* (osobně bych toto viděla spíše jako hodnocení kvantity), *pozorování a reportáže ze schůzek*.

***Cítíte se ve Vaší činnosti dostatečně podporováni státní správou  
(MPSV ČR, MV ČR apod.)? (otázka č. 22)***

***a) finanční podpora***

Jak jsem zmiňovala v bodě 2. 9, ani dobrovolnictví není zadarmo a veškeré činnosti tedy i v rámci dobrovolnického programu Pět P musí být řádně zajištěny i po finanční stránce. Stěžejní je stále podpora státu – tedy příslušných ministerstev. Má-li organizace program Pět P akreditovaný dle Zákona č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě, může o dotaci požádat MVČR. V případě, že je program registrován dle Zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, je možné požadovat finanční podporu od MPSV. Další možnosti podpory závisí na vypsání konkrétních grantů. Pocit organizací týkající se finanční podpory státu, je rozdělen do téměř shodně velkých táborů (viz. graf č. 18). 8 organizací uvedlo, že dostatečnou finanční podporu od státu necítí. 7 organizací naopak ano. Zde by se mělo ukázat, zda se z finančního pohledu vyplatí program registrovat jako sociální službu a mít jej akreditovaný. Nicméně výsledky spojitost registrace a akreditace se spokojeností ohledně financí moc nepotvrzují. Jen 2 organizace, která mají program Pět P registrovaný jako sociální službu a akreditovaný jako dobrovolnickou službu vykázaly spokojenost s finanční podporou státu. Ostatních 5 organizací, které se cítí dostatečně finančně podporované státem, mají program „jen“ akreditovaný.

**Graf č. 18 Finanční podpora státní správy podle koordinátorů**

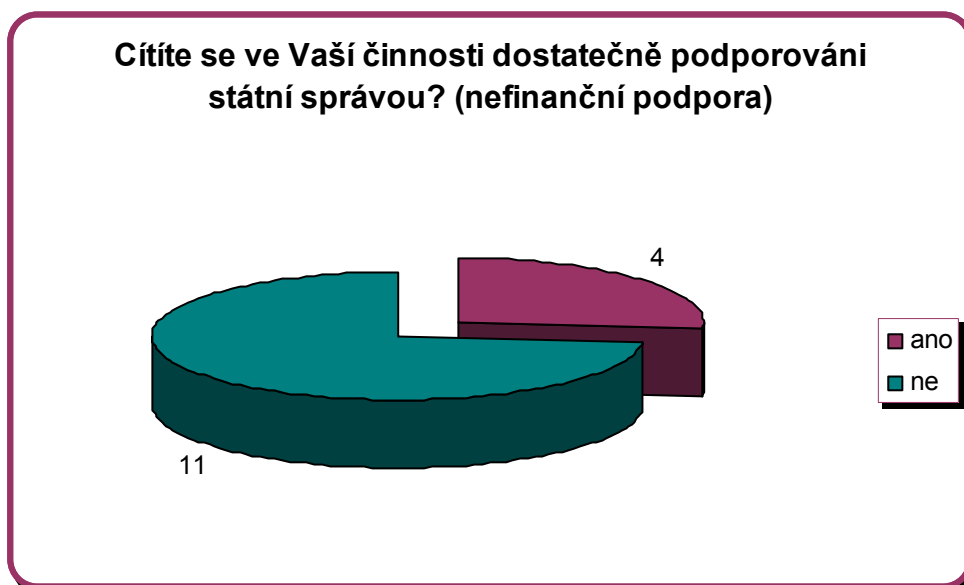


Zdroj: vlastní výzkum

**b) nefinanční podpora (propagace, konzultace, spolupráce apod.)**

Ještě menší podporu cítí organizace v oblasti nefinanční. Jen 4 organizace uvedly, že se cítí v této oblasti státní správou dostatečně podporovány, naopak 11 dostatečnou podporu necítí (viz. graf č. 19). V oblasti nefinanční podpory v rámci mého výzkumu státní správa dopadla velmi podobně jako samospráva – viz. níže.

**Graf č. 19 Nefinanční podpora státní správy podle koordinátorů**



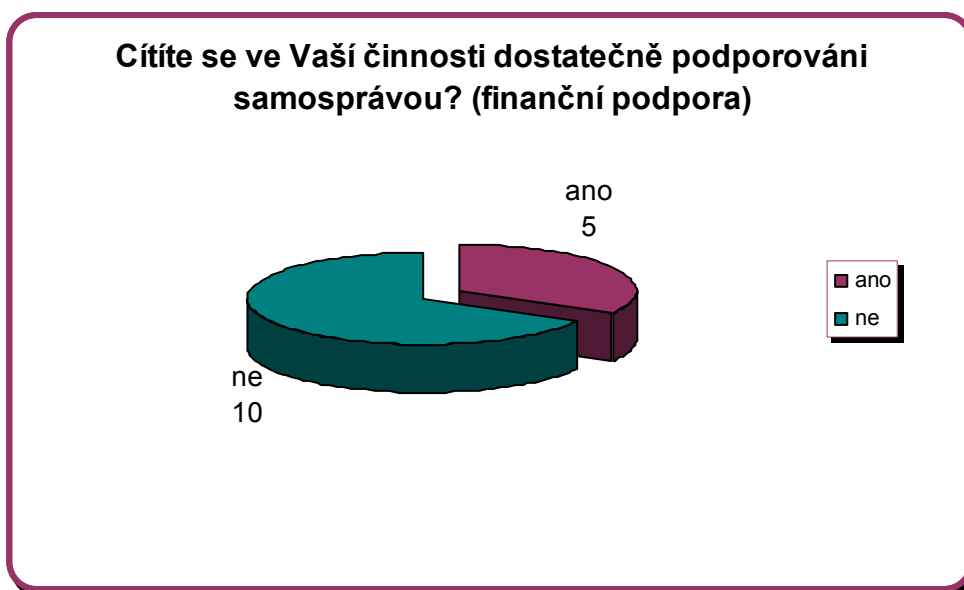
Zdroj: vlastní výzkum

***Cítíte se ve Vaší činnosti dostatečně podporováni samosprávou? (otázka č. 23)***

***a) finanční podpora***

Na financování programu Pět P se může významnou měrou podílet samozřejmě i samospráva – tedy jednotlivé kraje a obce. Úroveň podpory v jednotlivých krajích i městech je pravděpodobně velmi rozdílná. Samospráva by jistě měla mít zájem na řešení sociálních otázek a podporovat tak i činnosti neziskových organizací, které se zabývají problematikou znevýhodněných dětí – tedy nabízí program Pět P. Jak bylo již z mnoha stran řečeno, program Pět P je velmi specifickou službou, nabízející kvalitu, dlouhodobost a především individuální přístup. Pokud si je tohoto samospráva vědoma, podpora organizace realizující Pět P by neměla být problémem. Pochopitelně záleží na možnostech v rozpočtu a prioritách podpory. Z mého výzkumu je zřetelné, že 2/3 organizací nabízejících program Pět P bohužel s finanční podporou samosprávy spokojeny nejsou. 1/3 podporu samosprávy z finančního hlediska chválí (viz. graf č. 20).

**Graf č. 20 Finanční podpora samosprávy podle koordinátorů**



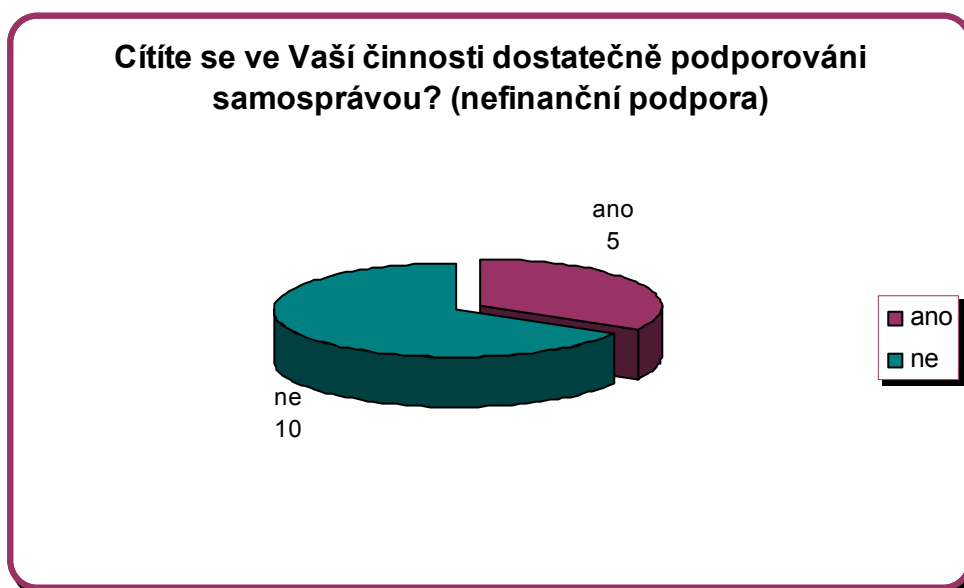
*Zdroj: vlastní výzkum*

***b) nefinanční podpora (propagace, konzultace, spolupráce apod.)***

Kraje i obce mohou pomáhat organizacím i jiným než finančním způsobem. Jedná se např. o pořádání odborných seminářů, ochotu ke konzultacím, propagací apod. Co se týká této oblasti, početně je výsledek stejný jako u finanční podpory. 5 organizací se cítí samosprávou dostatečně podporováno, 10 naopak (viz. graf č. 21). Zajímavé je, že pouze 2

organizace jsou spokojené s oběma formami podpory, dalo by se tedy říci, že finanční a nefinanční podpora nemusí jít nutně ruku v ruce.

**Graf č. 21 Nefinanční podpora samosprávy podle koordinátorů**



*Zdroj: vlastní výzkum*

***Máte oporu v nějaké jiné organizaci, která program Pět P rovněž realizuje? Pokud ano, v jaké? (otázka č. 24)***

Jak už jsem zmiňovala v komentáři k otázce č. 6, koordinátor se při své činnosti může potýkat s celou řadou problémů různého charakteru a je proto důležité mít se na koho obrátit - ať už s žádostí o radu nebo kvůli sdílení problematiky. Tuto potřebu by v podstatě měla naplňovat Asociace Pět P v ČR, především prostřednictvím pravidelných setkávání koordinátorů z celé ČR. V poslední době však bohužel tento prostředek výměny zkušeností všech koordinátorů není funkční. Touto otázkou jsem tedy chtěla zjistit, jestli si k vzájemné spolupráci jednotlivá střediska Pět P našla jinou cestu a mají oporu v některém z funkčních míst Pět P. 4 organizace pak na tuto otázku odpověděly záporně. Zbývajících 11 oporu u některé z organizací pocítuje. Opору nacházejí nejčastěji u *Hestia – národního dobrovolnického centra*, a to v počtu 7 organizací. 2 organizace cítí oporu v *Dobrovolnickém centru v Ústí nad Labem* a 2 v občanském sdružení *Spektrum v Kroměříži*. Jednotlivci dále zmínili organizaci z *Třebíče* a *Českých Budějovic*. Všechny tyto organizace patří mezi nejdéle fungující a mají tedy s realizací programu velké zkušenosti. Jedna organizace za oporu označila *Asociaci Pět P*. Převaha odpovědí zmiňujících *Hestii* jistě není překvapivá. *Hestia* má s programem nejvíce zkušeností, je místně centrem ostatních organizací a metodické vedení má zakotveno přímo i ve svém poslání. „Aktivity *Hestie* se postupně od jejího vzniku velmi rozrůstaly a vzhledem k tomu,

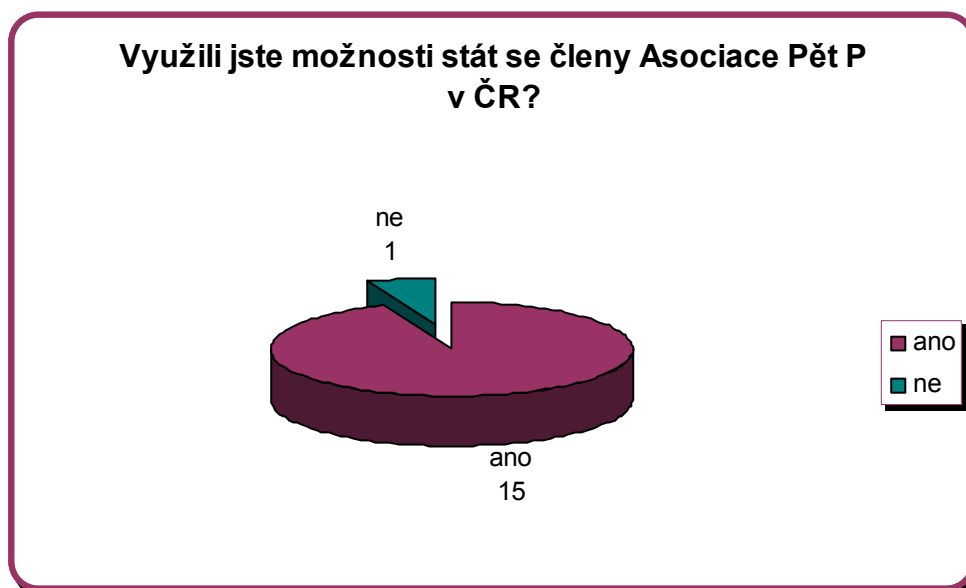


že občanské sdružení Spektrum v Kroměříži získalo řadu zkušeností s realizací programu Pět P, postupně převzalo vedení programu, takže od roku 2006 jsou takovým národním koordinačním centrem Asociace programu Pět P v České republice. Obracují se na tam hlavně nově vznikající centra, kterým Spektrum poskytuje metodickou pomoc, podporu při organizování dokumentace, předávají jim své zkušenosti a umožňují zúčastnit se výcviku dobrovolníků apod.<sup>77</sup> Kroměříž je tedy zásadní oporou především pro nově vznikající organizace (viz. bod 2.5), ale i východočeské PětPětácké organizace. Ústí nad Labem pak patří mezi první města, kde byl program realizován, zkušenosti s Pět P mají tedy také velké a geograficky doplňuje ostatní jmenovaná místa (severní Čechy).

#### ***Využili jste možnosti stát se členy Asociace Pět P v ČR? (otázka č. 25)***

Členství v Asociaci Pět P je dobrovolné. Informace o Asociaci a důvody, které by organizaci mohly vést k připojení se k Asociaci jsou uvedeny v bodě 2. 4. Kromě 1 jsou všichni ostatní koordinátoři členy Asociace Pět P (viz. graf č. 22).

**Graf č. 22 Členství v Asociaci Pět P v ČR**



*Zdroj: vlastní výzkum*

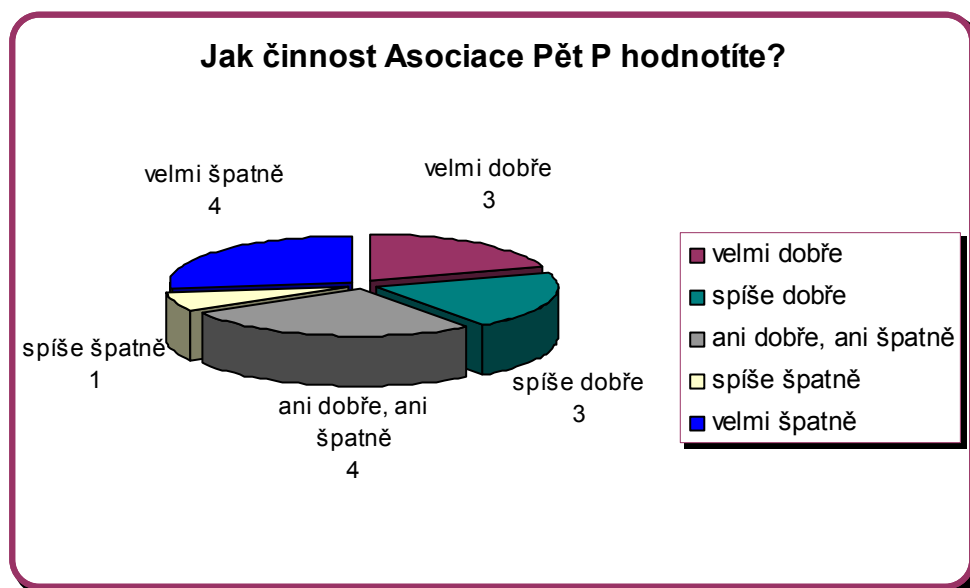
#### ***Jak činnost Asociace Pět P hodnotíte? (otázka č. 26)***

15ti koordinátorů zapojených v Asociaci Pět P ČR jsem dále zeptala, jak činnost Asociace Pět P hodnotí. Asociace má ušlechtilé cíle, z osobní zkušenosti však bohužel vidím, že v současné době nefunguje zcela tak, jak by měla. Mě osobně toto velmi mrzí,

<sup>77</sup> <http://www.dobrovolnik.cz/clanky/?x=2041287> [cit. 26. ledna 2009]

chybí mi setkávání s kolegy, celorepublikové informace či metodické pokyny a myslím si, že programu jako takovému nefunkčnost Asociace v těchto bodech může jediné škodit. Myslím, že společné vedení programu je velice důležité a předávání si praktických zkušeností neméně. Výsledek odpovědí na moji otázku není tak jednoznačný, jak jsem čekala. Pravděpodobně je to tím, že déle fungující organizace zhodnotily činnost Asociace celkově za dobu, kdy s ní měly a mají zkušenost. Pokud bych se zeptala na hodnocení „současné činnosti“, jsem přesvědčena, že hodnocení by bylo více negativní. Výsledky otázky č. 26 jsou tedy následující: z 15 zapojených koordinátorů 3 hodnotí činnost Asociace „velmi dobře“ a 3 „spíše dobře.“ 4 organizace zvolily neutrální odpověď „ani dobře, ani špatně.“ 1 organizace činnost hodnotí jako „spíše špatnou“ a 4 jako „velmi špatnou“ (viz. graf č. 23). Jak je vidět, odpovědi jsou velmi různorodé a na celé škále možných odpovědí. Téma Asociace, její bližší hodnocení, návrhy na zlepšení apod. budou 3. stěžejním blokem doplňujících rozhovorů s koordinátory, protože jej vidím jako velmi důležité a v současnosti opravdu aktuální.

**Graf č. 23 Hodnocení činnosti Asociace Pět P v ČR**



Zdroj: vlastní výzkum

### 3. 5. 1. 1. Dílčí závěry – na základě výsledků dotazníku

15 organizací a 16 koordinátorů zodpovědělo moje otázky z dotazníku a pokud bych měla shrnout nejdůležitější výsledky, na které se dále zaměřím i v rozhovorech, zjistila jsem následující:

- V současné době je počet dvojic v těchto organizací od 0 do 50. Průměrně se jedna organizace věnuje 14 dvojicím.
- 8 organizacím se daří získávat dostatečné množství dobrovolníků, 7 nikoliv.
- 14 organizací má program Pět P akreditovaný MV ČR dle zákona č. 198/2000 Sb., o dobrovolnické službě. Pouze 1 ne, a to z toho důvodu, že jí to právní forma organizace neumožňuje.
- 9 organizací má program Pět P registrovaný jako sociální službu dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. 6 organizací registraci nemá. Pro přehlednost, které kvality mají jednotlivé organizace uvádím tabulku č. 3.

**Tabulka č. 3 Akreditace, registrace v organizacích**

Organizace	Akreditace + registrace	Pouze registrace SS	Pouze akreditace	Ani akreditace, ani registrace
Brno - RATOLEST, o.s.	✓			
České Budějovice - DC, ZSF JU				✓
Český Těšín - AVE	✓			
Jindřichův Hradec - VŠE, fakulta manag.			✓	
Kroměříž - SPEKTRUM, o.s.			✓	
Nové město na Moravě -EZOP	✓			
Olomouc - P-centrum, o.s.	✓			
Písek - Arkáda, o.s.			✓	
Praha - HESTIA NDC ,o.s.	✓			
Ústí nad Labem -Dobrovolnické centrum	✓			
Třebíč - STŘED, o.s.	✓			
Opava - ELIM Opava			✓	
Uherské Hradiště - Maltézská pomoc	✓			
Zlín - Domek, o.s			✓	
Kladno - Dobrovolnické centrum	✓			

*Zdroj: vlastní výzkum*

- Kvůli nedostatečnému finančnímu pokrytí nákladů na realizaci programu Pět P bylo někdy nuceno 8 organizací omezit některé z jeho aktivit.
- Mezi konkrétní problémy, které koordinátory nejvíce trápily v roce 2008 patří: financování programu, administrativa kolem SQSS a nedostatek dobrovolníků. Ostatní problémy byly spíše ojedinělé, jednalo se např. o problémy v komunikaci s dobrovolníkem či rodinou, nastavení programu jako takového, personální změny, absence klubovny apod.
- Dostatečnou finanční podporu od státní správy cítí 7 organizací, 8 naopak ne. S nefinanční podporou státu jsou spokojeny jen 4 organizace, 11 nikoliv.
- Co se týká samosprávy, s její finanční podporou se cítí dostatečně podporováno 5 organizací, 10 však bohužel ne. Výsledky spokojenosti s nefinanční podporou jsou naprosto totožné.
- Dle dotazníku je 15 ze 16 koordinátorů členem Asociace Pět P v ČR, 1 nikoliv.
- Hodnocení činnosti Asociace je poněkud rozporuplné. 6 koordinátorů ji hodnotí dobře (velmi dobře nebo spíše dobře), 4 ani dobře, ani špatně a 5 špatně (z toho 4 velmi špatně).

Na základě dotazníkového šetření bych na tomto místě ráda zodpověděla první ze stanovených otázek – tedy „Jaké jsou nejčastější problémy v programu Pět P z pohledu koordinátorů?“ Vyhodnocením zbývajících dvou otázek se budu zabývat v bodě 3. 7.

Koordinátory nejčastěji trápí „získávání dostatečného množství dobrovolníků“ a „finanční zabezpečení programu.“ Obě oblasti jsou pro dobré fungování programu velmi podstatné. Dalším trápením je „práce spojená s registrací Pět P jako sociální služby a standardy kvality sociálních služeb.“ V oblasti práce se zapojenými dobrovolníky mezi nejčastější problémy patří „nedodávání zápisů ze schůzek“ a „absence na supervizích.“ Na supervizích s dobrovolníky se pak nejvíce řeší témata týkající se dětí, jejich rodin, role dobrovolníka a vzájemného vztahu dítě + dobrovolník. Aktuálním problémem v Pět P je také „činnost Asociace programu Pět P v ČR.“ Jednotlivé koordinátory pochopitelně trápí i některé další problémy, nicméně jsou spíše specifického charakteru, proto je jako odpověď na stanovenou otázku neuvádím, ani se jimi nebudu dále zabývat. Jako nejfrekventovanější se tedy jeví 4 problémové oblasti, které budu blíže zkoumat v 2. části výzkumu. Těmito oblastmi jsou „Získávání dobrovolníků,“ „Asociace programu Pět P v ČR,“ „Pět P jako

sociální služba“ a „Financování programu.“ Řešení problémů, týkajících se konkrétní činnosti dobrovolníků (zápisy ze schůzek, absence na supervizi) by se podle mého mínění měli věnovat koordinátoři ve spolupráci se svými supervizory nebo například v rámci celostátních setkání Asociace programu Pět P. Témata supervizí témat také nejsou vhodná pro řešení v obecné rovině a k supervizím s dobrovolníky naprosto patří, nejsou tedy typickým „problémem.“

Co se týká pracovních hypotéz, došla jsem na základě výsledků z dotazníků k následujícím závěrům:

Hypotézy:

- Všichni mimopražští koordinátoři programu Pět P řeší problém se získáváním nových dobrovolníků. Pražští koordinátoři problémy s nedostatkem dobrovolníků nemají z důvodu velkého množství středních a vysokých škol v Praze, které jsou největším zdrojem dobrovolníků.

Tato hypotéza se potvrdila pouze částečně. Není pravda, že všichni mimopražští koordinátoři řeší problém se získáváním nových dobrovolníků. Problém s nedostatkem dobrovolníků netrápí ani koordinátory v Kroměříži, Brně, Písku, Zlíně, Jindřichově Hradci, Opavě a Českých Budějovicích. Pravdou však je, že v Praze i většině uvedených měst se nachází množství škol, ze kterých se rekrutují studenti do role dobrovolníků v programu Pět P. Nicméně i ve městech, kde působí organizace, které problém se získáváním nových dobrovolníků řeší, školy také fungují, takže toto není relevantním indikátorem pro potvrzení hypotézy. Jasně konkrétní důvody vysvětlení výsledků tato část výzkumu nepřinesla, na důvody, proč se získávat dobrovolníky v dostatečném množství daří nebo daří se proto budu ptát vybraných koordinátorů v průběhu rozhovoru.

Jak jsem již uvedla při vyhodnocení otázky č. 7 z dotazníku, uvědomuji si, že výsledky k problematice „dostatečné množství dobrovolníků“ vycházejí především ze subjektivního vnímání „dostatečnosti“ jednotlivými koordinátory. Vzhledem k celkovému počtu dvojic v organizaci může být pro někoho získání určitého počtu dobrovolníků velkým úspěchem, zatímco pro druhého by stejný počet mohl znamenat nedostatečné množství. Záleží tedy především na tom, jaké množství si jednotlivé organizace představují

jako adekvátní (nebo ideální) pro svoje potřeby. Potvrzují to i konkrétní údaje, např. organizace, která se věnuje 15 dvojicím (a tedy i 15 dobrovolníkům) označila, že se jí získávat dostatečné množství dobrovolníků nedaří, zatímco jiná, která poskytuje zázemí 11 dvojicím, vnímá své získávání dobrovolníků jako dostatečné.

- Organizace poskytující Pět P, které mají program akreditovaný MV ČR a zaregistrovaný jako sociální službu se méně potýkají s nedostatkem finančních prostředků na provoz programu Pět P než organizace, které akreditaci nebo registraci nemají.

9 organizací má program Pět P akreditovaný jako dobrovolnickou službu u MV ČR i registrovaný jako sociální službu. Z těchto 9 organizací jsou 3 nespokojené s finanční podporou. 6 zbývajících je buď spokojených zcela, nebo alespoň s podporou státu či samosprávy. Organizace, která nemá ani jeden z těchto „benefitů“, je s finančními prostředky nespokojena. Co se týká zbývajících 5, které mají pouze akreditaci, 3 z nich jsou nespokojené, 2 spokojené. Co se týká hypotézy, nemohu potvrdit 100% spojitost těchto znaků kvality s dostatečnou finanční podporou. Nicméně pokud tyto kvality organizace nemá, přichází zcela o šanci žádat podporu z určitých zdrojů (MPSV). Každopádně tedy tyto „benefity“ zvyšují šanci na získání finanční podpory. K úvaze je jistě také myšlenka, že princip je obrácený, tedy že organizace, která se potýká s nedostatkem finančních prostředků, nemá kapacitu investovat do svého rozvoje a usilovat o získání registrace či akreditace. Například proces získání registrace a splnění všech předepsaných podmínek je zdouhavý a náročný a může být složitý, ne-li nereálný se mu věnovat, pokud organizaci chybí např. i základní prostředky na odpovídající mzdu koordinátora. Přesto si organizace význam a výhody těchto oficiálních kroků uvědomují, především pak fakt, že pro ně může po překonání všech registračních procesů být krokem k finanční stabilitě. Příkladem může být organizace z mého výzkumu, která v současné době ani jeden z „benefitů“ nemá. Přes svou nepříznivou finanční situaci (nebo právě proto) však koordinátorka již koncem loňského roku podala žádost o akreditaci dobrovolnické služby. „Pokud by se tento krok podařilo naplnit a měli bychom tím zajištěno financování méj mzdy, budeme pravděpodobně usilovat i o získání registrace,“<sup>78</sup> dodává respondentka během rozhovoru.

---

<sup>78</sup> Rozhovor 1

- Čím déle program Pět P v organizaci funguje, tím snadnější je pro koordinátory získávat nové klienty (rodiny).

Pouze 2 organizace uvedly, že se jim nedaří získávat dostatečné množství dětí (rodin). V jednom případně tento fakt skutečně ovlivňuje krátké fungování programu Pět P v organizaci. Ve druhém případě však program Pět P v organizaci funguje již 5 let a nelze tedy říci, že by tento problém ovlivnilo krátkodobé fungování. Vysvětlení problému v této organizaci vidím spíše v tom, že zájem o program upadl u dříve spolupracujících organizací, které pomáhaly rodiny vyhledávat.

- Většina koordinátorů není v současné době spokojena s činností Asociace Pět P, protože zcela nenaplňuje cíle dle svých stanov.

Z dotazníků se sice nepotvrdilo, že by byla s činností Asociace nespokojena většina koordinátorů, nicméně 4 z 15 koordinátorů jsou s činností Asociace velmi nespokojeni, 1 spíše nespokojen, 4 ani spokojení, ani nespokojení a 6 je spokojených (velmi nebo spíše). Hodnocení činnosti Asociace je tedy velmi vyrovnané a rozporuplné, proto se tímto tématem budu zabývat i v rozhovorech.

- Má-li organizace program Pět P registrovaný jako sociální službu, používá kromě Manuálu programu Pět P ještě další metodické postupy.

Všechny organizace (kromě 1), mající program Pět P registrovaný jako sociální službu, uvedly, že kromě Manuálu používají ještě další metodické postupy. Naopak organizace, které registraci nemají, jiné metodické postupy téměř nevyužívají. Pouze 1 ze 6 organizací, které registraci nemají, uvedla, že používají další metodický postup, konkrétně konzultace se Střediskem výchovné péče. Touto hypotézou jsem chtěla upozornit na fakt, že Manuál je v současné podobě nedostačujícím metodickým materiálem, a to zejména pro organizace, které si program Pět P registrovaly jako sociální službu. Zatím totiž nezohledňuje možnost, že se program Pět P může stát součástí sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, což pochopitelně podobu programu, používané formuláře i aktivity poněkud pozmění. Vzhledem k tomu, že Manuál neodpovídá nejnovějším potřebám, vytvářejí si organizace vlastní metodické postupy.

### 3. 5. 2. Rozhovory a jejich rozbor

Na dotazníkové šetření navazovaly z důvodu doplnění, upřesnění a především konkretizace některých odpovědí rozhovory s vybranými respondenty. Z důvodu omezené kapacity jsem nevedla rozhovory se všemi koordinátory. Respondenty jsem vybrala na základě předem stanovených kritérií, která přímo korespondují se 4 základními tématy, vymezenými na základě informací zjištěných z dotazníků:

- Získávání dobrovolníků
- Asociace programu Pět P v ČR
- Pět P jako sociální služba
- Financování programu

Kritérii výběru byly analogicky ke 4 základním tématům tyto charakteristiky: zda se organizaci daří x nedaří získávat dostatečné množství dobrovolníků, jestli jsou spokojeni x nespokojeni s fungováním Asociace programu Pět P, zda mají x nemají program Pět P registrovaný jako sociální službu a zda jsou x nejsou spokojeni s finanční podporou státní správy a samosprávy. Pro každý typ charakteristiky jsem zvolila minimálně 2 zástupce, aby bylo možné následně odpovědi porovnávat a vyvozovat lépe vypovídající závěry. Celkem jsem v této části výzkumu získala informace od 7 koordinátorů (tabulka č. 4), tedy téměř z poloviny organizací zahrnutých do výzkumu. Se 6 z nich jsem provedla rozhovor, tím 7. jsem já osobně a data o naší organizaci mám tedy přímo k dispozici. Před rozhovorem jsem respondenty oslovila e-mailem nebo telefonicky s prosbou o další část spolupráce. Informovala jsem je o časové náročnosti, tématickém zaměření i několika konkrétních otázkách pro rozhovor. Navrhla jsem termín a místo rozhovoru. Více informací o technice rozhovoru viz. bod 3. 3 Metodologie výzkumu.

**Tabulka č. 4 Respondenti 2. části výzkumu**

<b>Region</b>	<b>Organizace</b>	<b>Koordinátor</b>
České Budějovice	DC Ústav sociální práce, ZSF JU	Mgr. Bohdana Břízová,
Písek	Arkáda, o.s.	Bc. Pavla Nohejlová
Praha	HESTIA – NDC, o.s.	Mgr.Radka Koutová
Ústí nad Labem	Dobrovolnické centrum, o.s.	Bc. Michaela Procházková



Opava	ELIM Opava	Bc. Hana Neugebauerová
Zlín	Domek, o.s	<i>Respondentka si nepřeje být jmenována</i>
Kladno	Dobrovolnické centrum Kladno	Bc. Kateřina Kudějová

*Zdroj: vlastní výzkum*

Rozhovory budu nyní analyzovat dle jednotlivých témat:

- Získávání dobrovolníků

Ze 7 respondentů, na které jsem se zaměřila ve 2. části výzkumu, 5 v dotazníku odpovědělo, že se jim „daří získávat dostatečné množství dobrovolníků“, 2 dalším se toto nedaří. V rozhovorech mě proto zajímalo, proč si myslí, že tomu tak je a podrobně jsem se doptávala na metody náboru dobrovolníků.

### **Proč se některým organizacím daří mít dostatek dobrovolníků?**

Nejprve se zaměřím na ty, kterým se v této oblasti daří. Koordinátorka zlínského Pět P k tomu tématu řekla: „Snažím se dělat nábor v kamarádském duchu, informace podávám nestrojeně. Na prezentace si беру i stávající dobrovolníky. Ti mluví o tom, jak se k programu dostali, co je motivovalo, co jim program dává apod. Studenti tak vidí kolegy ze svých řad. To je tedy jeden důvod, proč se mi to asi daří a druhý je, že se snažím si s dobrovolníky „sednout“ i mimo práci.“<sup>79</sup> Pražských koordinátorek se v současnosti nábor na školách formou osobních vstupů do hodin naopak vůbec netýká. Dle jedné z koordinátorek, Mgr. Koutové „toto dělat nemusíme, ještě máme rezervy.“ Mgr. Radka Koutová z Hestie-NDC k problematice získávání dobrovolníků řekla: „Neřekla bych úplně, že problém se získáváním nemáme, ono se to docela houpe a chvíli se nám daří dobrovolníky získávat, chvíli zase ne. Loni na jaře jsme si říkali, že je to děsný, že to budeme muset nějak okleštit, rušili jsme 2 výcviky. Na podzim se pak naopak podařilo získat hodně dobrovolníků, takže nakonec jsme jich měli víc než předloni.“<sup>80</sup> Jako zdůvodnění, proč se jim v Hestii daří získávat dostatečné množství dobrovolníků uvedla Mgr. Koutová: „Myslím si, že to je hodně tím, že jsme v Praze a máme tu spoustu studentů. Pak také věřím, že je to tím, že jsme se hodně vrhli na propagaci všemi směry,

<sup>79</sup> Rozhovor 1

<sup>80</sup> Rozhovor 2

aby se o nás více vědělo. To znamená, jakmile je veletrh NNO, veletrh sociálních služeb apod., tak tam máme stánek. Začali jsme také trochu víc využívat své dobrovolníky, aby nám roznášeli letáky, předtím to koordinátory dělali sami, ale řekli jsme si, že to takto už nezvládáme a proč jich nevyužít. Důležitou roli určitě hraje i tradice, dlouhá doba fungování Hestie.“<sup>81</sup>

V Opavě jsou na tom s dobrovolníky opravdu dobře: „Není den, kdy by nepřišel zájemce o dobrovolnickou činnost, to je výborné. Je to takové trochu zvláštní, je to asi hodně tím, že jsme v Opavě, dalo by se říct, jediná taková příznivá organizace, která se nebrání tomu, aby sem chodili veškerí studenti, kteří u nás potřebují praxe. A ty školy, ať už vysoká škola nebo další jiné odborné školy z Opavska, nám sem ty studenty posílají, protože vědí, že ostatní organizace toho už má dost plné zuby a my jsme takoví, že je vždycky vezmeme a nabídneme jim tu možnost. Říkáme jim, ať se porozmýšlí, že je sem můžeme vzít na půlroční praxi, ale pro rozvoj toho dobrovolníka i opečovávání je lepší Pět P. Pokud tedy chtějí dlouhodobější praxi s dětmi a hodí se na to, tak jí nabídneme rovnou Pět P.“<sup>82</sup> V Opavě jsou na tom s dobrovolníky dokonce tak dobře, že nemusí být v náboru nováčků sami vůbec aktivní. Náборы dělají jen pro jiné programy. „Pro Pět P máme zájemců dostatek, děvčata se hlásí sama a my musíme pečlivě vybírat koho zapojíme, protože všichni se nemohou hodit, je to dost náročný program. Máme obrovskou výhodu, že máme jednu vysokou školu na takové malé město. Ti studenti humanitních studií mají jen minimální možnost, kde si udělat kvalitní praxi a my jsme tou nabídkou tady, takže sem chodí.“<sup>83</sup>

Písecká koordinátorka vidí klíč k úspěchu v tom, jak kvalitně se udělá nábor. „Chodím většinou do 2. a 3. ročníků středních škol, aby dobrovolníci trochu vydrželi. Většinou si sebou беру dobrovolníka, který už se potkává s dítětem a v programu Pět P působí. Ten těm studentům říká své zkušenosti už takhle brzo, tím je vlastně naláká a vysvětlí jim, že to není tak strašný, jak se to zdá, že se to dá zvládnout. Hlavně říká ty věci konkrétně a říká je tak, jak jsou, takže pro ty případné zájemce je to lepší, než když já jim jenom něco teoreticky říkám. Mají možnost se toho působícího dobrovolníka zeptat na cokoliv. Myslím si, že tohle je hodně ovlivňuje. Protože když jsme to dělali bez toho

---

<sup>81</sup> Rozhovor 2

<sup>82</sup> Rozhovor 3

<sup>83</sup> Rozhovor 3

dobrovolníka, tak se tolik lidiček nehlásilo.“<sup>84</sup> Velký úspěch zažila koordinátorka Bc. Pavla Nohejlová v Písku v loňském roce: „Když jsem dělala nábor na zdravotnické škole, bylo úplně skvělé, že jedna ze studentek byla už zapojená do Pět P, sama se přihlásila, tak jsem ji vyzvala, aby v té třídě o své zkušenosti něco řekla a i ve vedlejší třídě. Tenkrát se z té třídy přihlásilo snad 10 lidí. To si myslím, že je skvělé, že se v jedné třídě sešlo tolik šikovných lidí. Snažíme se zájemcům zdůrazňovat, že to sice je zadarmo, ale ne až tak úplně, protože ty zkušenosti, které získají, jsou k nezaplacení a potom se jim to třeba hodí na VŠ.“<sup>85</sup>

Garantka a koordinátorka Pět P z Českých Budějovic k dostatečnému množství dobrovolníků říká: „Je to spíš o tom, že dobrovolníků je dostatek vzhledem k poptávce od dětí a od rodičů. My nemáme zase tak velkou poptávku. Spolupracujeme sice asi s 10 - 15 institucemi (které do programu doporučují dětské klienty – pozn. autora), ale ta poptávka není tak velká, takže nám těch 15 nových dobrovolníků za celý rok stačí, a to se nám vždycky podaří sehnat.“ S místem náboru to mají v Pět P v Českých Budějovicích vzhledem k tomu, že jsou součástí Jihočeské univerzity poměrně snadné. Mgr. Bohdana Břízová k tomu přidává informaci: „Mám volitelný předmět Dobrovolnictví, takže Pět P samozřejmě propaguji v rámci tohoto předmětu, je pravdou, že zhruba 5 studentů z toho předmětu se mi potom přihlásí na Pět P. Dříve jsem jim za to dávala zápočet, ale nedělalo to dobrotu. Takže jim teď jen říkám, že to co si říkáme v těch hodinách, tak si mohou vyzkoušet v praxi, a že pro ně to je velký přínos, takže to je to, co z toho mají, jinak nic. Na začátku semestru pak máme domluvený na jednotlivých fakultách vstup do nějaké hodiny, většinou pedagogiky, neziskového sektoru, kde jim říkáme informace o Pět P, je to taková propagace zhruba na 10 minut.

### **Proč se některým mít dostatečné množství dobrovolníků nedaří?**

2 organizace ze 7 uvedly dotazníku uvedly, že se jim dostatečné množství dobrovolníků nedaří mít. Jak vyšlo najevo během rozhovoru s koordinátorkou z Kladna, v současné době je tento problém již netrápí. „Ta situace se teď trochu změnila, v současné době mám 4 dobrovolnice čekající na přidělení dětí, když jich budu mít na ten začátek 5, 6, tak je to úplně super. Člověk by to samozřejmě chtěl rozjet, mít tak těch 10 dvojic do konce roku, tak uvidíme, jak to půjde dál. Byla to pak náhoda, že zrovna potom, co jsme

---

<sup>84</sup> Rozhovor 4

<sup>85</sup> Rozhovor 4

spolu naposledy mluvily (v listopadu 2008 na semináři v Ústí nad Labem – pozn. autora), se přihlásily 4 holky. Byli jsme na náboru – kolegové byli na místním gymnáziu a další škole. Jednou jsme měli prezentaci v jedné místní firmě, ale tuhle prezentaci nemáme zatím až tak propracovanou a ani se nám na to nikdy nechytli. Myslím si, že lidi se na to spíš chytou, když jim řekneš o společenské odpovědnosti, aby šli někam hrabat listí, ale když jim řekneš to dobrovolnictví, tak to je taková specifická oblast a člověk to prostě musí chtít dělat. Nikde jinde jsme nebyli.<sup>86</sup>

Druhou organizací, kterou trápí problém se získáváním nových dobrovolníků, je moje domovské Dobrovolnické centrum v Ústí nad Labem. To, že je mnohem těžší přilákat nové dobrovolníky do programu Pět P, pozorujeme od podzimu 2008. V té době jsme dělali náborovou kampaň, která zahrnovala téměř všechno, co zmiňovali kolegové, kteří s dostatkem dobrovolníků problém nemají. Chodili jsme oslovovat studenty VŠ i SŠ. Zapojili jsme do náboru i několik současných dobrovolníků, kteří se objevili v některých třídách. Na náborů jsme chodili i v různém složení, protože každý z kolegů jistě může oslovit jiný typ lidí. Vylepovali jsme letáky, informovali o náboru na našich i jiných webových stránkách. Letáky jsme umístili i do autobusů MHD, kaváren, divadel, sportovních center a další místa. Oslovovali jsme zájemce, kteří se hlásili v průběhu roku i příznivcům zahrnutým do mailing-listu. V rámci kampaně jsme byli přátelští, zdůrazňovali možné zisky, přesto odezva nebyla taková, jakou bychom si přáli. Bohužel na začátku nového roku tomu není jinak. Přestože vyvíjíme velké úsilí, nepřináší kýžený výsledek. Přemýšlíme stále nad tím, čím by to mohlo být, co bychom mohli dělat jinak. Máme v Ústí nad Labem sice výhodu vysoké školy a řady středních škol, nicméně zároveň je tu velké množství organizací, ve kterých mohou dobrovolníci působit, mají tedy širokou paletu možností. Informace od některých profesorů ze sociálně-ekonomické fakulty jsou však takové, že studenti jsou stále méně aktivní. Svou roli může jistě hrát i finanční situace a studenti tak dávají přednost brigádám před dobrovolnictvím. Každopádně jsem přesvědčena, že pokud se člověk rozhodne pro studium a následnou práci v sociální oblasti, měl by si vyzkoušet nějakou činnost v praxi. K tomu vidím zapojení se do Pět P jako ideální příležitost. Faktem je, že Pět P v Ústí nad Labem není žádnou novinkou a možná proto tolik pozornosti nepřitahuje. Do programu jsou také zapojovány čím dál složitější děti, takže nároky na dobrovolníka jsou vyšší, čehož se potencionální zájemci

---

<sup>86</sup> Rozhovor 6

možná obávají. Možné vysvětlení nižšího zájmu mladých lidí o dobrovolnickou činnost nabízí i ředitelka Dobrovolnického centra, Mgr. Lenka Černá: „Plnoletými jsou dnes lidé, kteří se narodili v porevoluční době, tedy období výrazných společenských, ekonomických, sociálních a hodnotových změn. Ztráta zaměstnání, nejistota nebo ranný workoholismus dopadali na výchovu dětí ve své době.“

### **Nejlepší náboráři**

Zlínská koordinátorka potvrzuje i tvrzení z teoretické části, že mezi nejlepší náboráře patří fungující dobrovolníci. „Mezi studenty se informace roznesou, ti zapojení přivedou kamarády, ti vidí, že to dobrovolníkovi hodně dává, tak chtějí také poznat něco nového. Nemám potřebu dělat nic jiného.“<sup>87</sup> Stejnou zkušenost s náboráři v podobě zkušených dobrovolníků mají i v Praze: „často chodí nováčci s tím, že mu bývalý dobrovolník řekl o programu.“<sup>88</sup> I v Opavě si tento způsob náboru nemohou vynachválit: „Děvčata si to mezi sebou na těch denních i dálkových oborech řeknou a jedna taková šikovná holka pak přivede do Pět P další 3, 4.“<sup>89</sup> S touto zkušeností se setkala i koordinátorka z Písku: „hodně u nás funguje propagace přes známé. Když prostě dobrovolník má nějaké kamarády, o kterých ví, že by se zajímali, tak jim program doporučí, to samé, když třeba zaměstnanec naší Arkády má známého, který má syna nebo dceru, tak ho informuje. Přes známosti to hodně funguje.“<sup>90</sup> Potvrdit, že mezi nejlepší náboráře patří fungující či bývalí dobrovolníci, mohou potvrdit i já osobně za Ústí nad Labem. Určitě je velmi přirozené, když kamarádovi řeknete, co děláte ve svém volném čase, co vám to přináší nebo i bere. Pro nás je toto úžasnou formou propagace a takový nový zájemce pak přichází s poměrně jasnou představou, co ho čeká a co očekává on sám.

### **Co ještě funguje**

Zlínská koordinátorka v závěru rozhovoru uvedla, že „dobrovolníci úžasně slyší na to, když mají něco společného mimo ten program. Já mám například navázanou spolupráci s Dětským domovem a speciální školou, kam by se dobrovolníci sami nedostali. Mohou tak vidět, jak to zde funguje, je tam výborná paní ředitelka, která se nám věnuje. 2 dobrovolnice tam dokonce dochází. Jenom to setkávání na supervizích nestačí, oni volají i

---

<sup>87</sup> Rozhovor 1

<sup>88</sup> Rozhovor 2

<sup>89</sup> Rozhovor 3

<sup>90</sup> Rozhovor 4

po víkendovkách, takže se snažím nějakým způsobem jim vyhovět.“<sup>91</sup> Doporučení pro nábor má i Bc. Kateřina Kudějová z Kladna: „Účinné je, když slíbíš nějaké benefity – že dostanou razítko, že vykonali nějaký počet hodin, takže toho využíváme. Započítávají jim to ve školách i do praxe.“<sup>92</sup>

### **Letáky v rámci náboru**

Hlavní úlohu v procesu náboru nových dobrovolníků hrají i letáky. Kam je naši koordinátoři umísťují? V Praze to mají takto: „Letáčky dáváme hlavně na školy, teď nově i na koleje, což se předtím nedělalo. Městský úřad teď udělal takovou akci pro neziskovou, dalo k dispozici asi 8 infostojanů. Teď ale máme problém s jejich financováním, takže musíme sehnat peníze, abychom měli dostatek letáčků. Ty infostojany jsou na dobrých místech, jako např. v divadlech, na Městském úřadě a tak. Další věci jsou katalogy – třeba sociálních služeb nebo neziskových organizací, které vydává Praha 5. Myslím, že pěkné máme i webovky. S Prahou 5 jsme začali více spolupracovat. Mají třeba vánoční a velikonoční trhy, kdy mají stánek na Andělu, kde my si můžeme třeba prodávat nějaké naše výrobky nebo tam hlavně vzít letáky a lidi se tam chodí informovat. V souvislosti se zavedením sociální služby jsem oslovovala městské části, dali jsme tak o sobě znovu vědět.“<sup>93</sup> I v Písku využívají letáčky a další podporu náboru. „Když chodím dělat nábor do škol, všem studentům rozdávám letáčky a taky nechávám v každé třídě plakát, který tam mají po celý rok, takže se mohou hlásit po celý rok. Před nábořem se snažíme taky objevit v novinách a na naše webové stránky dáváme článek o tom, že hledáme nové dobrovolníky.“<sup>94</sup> PětPětáci se sídlem na Jihočeské Univerzitě v Českých Budějovicích letáčky také hojně využívají. „Máme samozřejmě letáky po celé univerzitě, velké plakáty ručně dělané, v menze také. Jinak letáčky nedáváme, chtěli bychom to teď rozšířit. Nebude to ale na nábor, ale že bychom chtěli rozšířit informace o Pět P. Občas nám také vyjde nějaký článek v novinách a občas nějaké rádio, řekla bych tak 1 článek a 1 rádio za rok.“<sup>95</sup> Článek vydávají také během náboru i v Kladenském Dobrovolnickém centru. Co se týká letáků, „dáváme je na střední a vyšší školy i jedné vysoké, kterou tu máme. Potom do různých čekáren u doktorů plus kontaktujeme naše známé, kteří chodí do škol, třeba zase do Prahy, takže těm to dáváme, aby to tam dali na nástěnku, s tím, že nikomu to neublíží,

---

<sup>91</sup> Rozhovor 1

<sup>92</sup> Rozhovor 6

<sup>93</sup> Rozhovor 2

<sup>94</sup> Rozhovor 4

<sup>95</sup> Rozhovor 5

když letáček někam vyvěsí. Potom jsme je dávali na úřady, magistrát, kam se to prostě dává.“<sup>96</sup> V Ústí nad Labem letáčky využíváme hojně. Jednak máme informační letáčky přímo o programu, v současné době pracujeme na novém o sociální službě a pak při každém náboru připravujeme nový náborový leták. Snažíme se občas také vyrábět velké propagační plachty, které by se měly být nepřehlédnutelné, ty umísťujeme na školy a koleje. Jinak letáčky roznášíme na různá místa – kromě SŠ a VŠ do kaváren, sportovních zařízení, studentských klubů i restauračních zařízení, čajoven, divadla atd.

### **Jaké skupiny lidí jsou nejčastěji v roli dobrovolníků?**

A z jakých skupin pocházejí nejčastěji dobrovolníci z Pět P? Ve Zlíně jsou to jednoznačně studenti. Zdrojem dobrovolníků je ve Zlíně především vysoká škola. Koordinátorka Pět P k tomu říká: „Největším zdrojem dobrovolníků je Univerzita Tomáše Bati, konkrétně obor sociální pedagogika. Jsem domluvená se studijní referentkou, že mě zve na začátku školního roku do hodin prvních ročníků a pak podle potřeby. Prezentace chodím také dělat na gymnázium.“<sup>97</sup> Se středními školami má tato koordinátorka velmi rozdílné zkušenosti: „Jedni tě přijmou s otevřenou náručí, jsou rádi, že tam vneseš něco nového a někde mě do školy vůbec nepustí, nechtějí, aby se studenti zbytečně přetěžovali. Přemýšlela jsem, jak se do té školy jinak vnutit. Takže to dělám tak, že nakopírůji letáček, přidám informační CD a ve škole to nechám u výchovné poradkyně. Ta to pak předává zájemcům nebo třeba skupince pouští CD. Zklamaná jsem ze soukromé střední pedagogické školy, kterou tu máme. I když by pro ně Pět P bylo přínosem, dostala jsem tam prostor jenom v přestávkách – abych oběhla 3 třídy v 5 nebo 10 minutách a všechno jim řekla, to mi přišlo nefér.“<sup>98</sup> I v Praze patří mezi nejpočetnější skupiny dobrovolníků studenti. „Máme sice i jiné, ale studentů je nejvíce“<sup>99</sup>, řekla Mgr. Radka Koutová. V Opavě „jsou to většinou studentky sociálních patologií a sociálně-právních činností apod.“<sup>100</sup> Koordinátorka z Písku říká: „Chodíme oslovovat studenty na střední školy, domovy mládeže. Nejčastěji (z 99%) to jsou tedy samozřejmě studenti, ale třeba 1 – 2 zájemci za rok jsou pracující.“ V Českých Budějovicích o převaze studentů není pochyb. „Chodíme jenom na univerzitu. Na střední škole jsme byli asi dvakrát, tam můžeme vlastně jen do těch čtvrtáků, což je neefektivní, protože se brzy rozutečou. Je pravdou, že občas se nám

---

<sup>96</sup> Rozhovor 6

<sup>97</sup> Rozhovor 1

<sup>98</sup> Rozhovor 1

<sup>99</sup> Rozhovor 2

<sup>100</sup> Rozhovor 3

ze středních škol přihlásí sami, když se o nás dozvědí, s tím, že plánují zůstat v Budějovicích, potom je bereme. Pokud mi ale dobrovolník řekne, že se chce hlásit jinde, tak mu to většinou rozmluvím a doporučím spíš, aby si našel Pět P tam, kde bude. Naši dobrovolníci jsou hlavně studenti, i když tak 1 – 2 dobrovolníci ročně se objeví jako pracující. Většinou se objeví tak, že se o nás někde dozvědí a kontaktují nás sami. Procentuálně nejvíc je zastoupena naše fakulta, odtud je dobrovolníků nejvíc, potom za ní drží krok pedagogická a teologická. Občas se někdo objeví z biologie nebo ekonomky, ale to je opravdu minimálně, tak ale to asi odpovídá standardu, který tady funguje. Chlapy máme tak 1, 2 do roka, víc ne, bohužel.<sup>101</sup> I v Kladně jsou „nejčastějšími dobrovolníky studenti. Máme ale i starší, ty oslovujeme hlavně pomocí inzerátů v novinách nebo letáky.“<sup>102</sup> V Pět P v Ústí nad Labem máme také převážně studenty. Nicméně poslední dobou máme stále častěji zapojené i pracující, jejichž činnosti si velmi vážíme. Velkou výhodou je, že spolupráce s nimi je většinou dlouhodobější a není výjimkou, že se věnují postupně i několika dětem.

#### Shrnutí poznatků z rozhovorů k tématu „Získávání dobrovolníků“:

Dotazník přinesl informaci o tom, že téměř polovina organizací má problém se získáváním dostatečného množství dobrovolníků a odhalil tak jeden z aktuálních problémů. V rámci naplnění 2. a 3. stanovené otázky v úvodu výzkumu – „Jakým způsobem se tyto problémy dají řešit?“ a „Dá se některým problémům předcházet?“ jsem tuto problematiku řešila s některými koordinátory dále v rozhovorech. Potvrdilo se během nich, že zmiňovaná „dostatečnost“ je pojem opravdu subjektivní – 1 z respondentek uvedla, že problém se získáváním dostatečného množství dobrovolníků nemají vzhledem k poptávce. Co se týká úspěšných organizací v této oblasti, jejich zkušenosti by mohly být inspirací pro ostatní, právě možnými řešeními, případně prevencí problému se získáváním dobrovolníků, které mne zajímají v rámci stanovené 2. a 3. otázky. Co tedy přináší úspěch v této oblasti? Může to být jednak kvalitně provedený nábor – nejčastěji na SŠ nebo VŠ, v kamarádském duchu, s připojením letáčku, zapojením současného dobrovolníka do oslovení nováčků nebo roznos letáků, prezentace organizace na rozličných místech. Na úspěch však mají vliv i jiné záležitosti, které bohužel nelze využít jako inspiraci pro zlepšení – jedná se např. o umístění organizace v Praze, historii konkrétní organizace nebo to, že je organizace v širokém okolí jedinou, která je vstřícná a nabízí praxi

---

<sup>101</sup> Rozhovor 5

<sup>102</sup> Rozhovor 6



- Asociace programu Pět P v ČR

K otázce z dotazníku „Jak hodnotíte činnost Asociace programu Pět P v ČR?“ jsem obdržela od 4 respondentů zapojených do 2. části výzkumu hodnocení negativní, od 2 pozitivní a jedna respondentka uvedla, že v Asociaci zapojeni nejsou...

### **Proč činnost Asociace hodnotí někteří pozitivně?**

Jednou ze 2 spokojených respondentek je Bc. Hana Neugebauerová z Opavy, která říká: „Nevím, jestli to nepletu, ale nám od Asociace chodí spousta informačních e-mailů a spousta věcí, které když si přečtu, tak třeba nevím, že to potřebuji, ale pak když někdo přijde za měsíc a něco potřebuje, tak se mi hodí ta informace. Takže já pozitivně hodnotím tu informační část a těším se na setkání, na které bych 23. února měla jet do Prahy. Doufám, že tam dostanu spousta jiných informací, především bych strašně ráda Pět P registrovala jako sociální službu a neměla jsem možnost se dostat na to setkání do Ústí (listopadový seminář Inspekce je výzva – pozn. autora), což mě štve, protože jsem si myslela, že tam bude spousta informací. Takže doufám, že něco pochytím a uslyším i v té Praze. Já jsem takový nadšenec.“<sup>103</sup> 2. spokojenou respondentkou je Bc. Pavla Nohejlová z Písku. „Když jsi s nimi v kontaktu, tak ti posílají různé užitečné informace, zvou tě na školení, setkání a nejsi jakoby odříznutá od toho dění. V případě, že se zapojíš, tak máš i větší přehled o tom, co se v Pět P děje. Moc jsme se do toho dění zatím nezapojovali, tak to mi trochu chybělo a budu se to snažit změnit. Z jejich strany je vše v pohodě.“<sup>104</sup>

Zlínská koordinátorka v dotazníku uvedla, že nejsou členy Asociace. Během rozhovoru však vyplynulo, že si myslí, že možná členy jsou, ale ví to jen z dokumentů, které si prohlížela. Hodnotit Asociaci si netroufá: „Já k tomu nemůžu vůbec nic říct, nemám s tím žádné zkušenosti.“<sup>105</sup>

### **Proč činnost Asociace hodnotí někteří negativně?**

Mezi kritiky činnosti Asociace se zařadila i pražská koordinátorka. „Kdybychom to neměli napsané na letáčku a občas se o tom nemluvílo, tak bych řekla, že žádná Asociace neexistuje. Loni jsme třeba po nich chtěli čerstvé kontakty, tak jim to trvalo snad půl roku,

---

<sup>103</sup> Rozhovor 3

<sup>104</sup> Rozhovor 4

<sup>105</sup> Rozhovor 1

než nějaké poslali a nakonec jsme zjistili, že jsou stejné jako předtím, a to určitě není skutečnost.“<sup>106</sup> Negativně hodnotí činnost Asociace v současné době i Mgr. Břízová z Českých Budějovic. „Byla jsem úplně našťavaná, když jsem kontaktovala Asociaci na ten jejich mail asi před půl rokem, protože jsem chtěla aktuální seznam kontaktů kvůli té mé disertaci a nepřišla vůbec žádná odpověď, nic, webové stránky neaktuální, žádné informace. I když jsem psala přímo Dáše Cruzové (vedoucí o. s. Spektrum v Kroměříži, která má v současné době Asociaci na starost – pozn. autora), žádná odpověď. Takže jsem z toho byla taková znechucená. A je pravdou, že pokud já vím, tak 2 roky nebylo ani žádné setkání, nic, až vlastně teď se začíná něco dít. Jsem z toho taková spíš rozpačitá, protože třeba před 3, 4 roky se začaly dělat takové ty audity, obsahové audity, já si myslím, že to byl dobrý krok ke zdokonalování programu a aby se nezačal rozvíjet nějak hodně živelně, protože tady vznikla taková situace, že každý si chtěl dělat Pět P prostě jenom tak. To byl takový dobrý nášlap, ale potom se to nějak úplně ztratilo a v podstatě nic. Takže špatný, špatný. Pozitivní to bylo na začátku, tenkrát na to byl i grant, řešili jsme tady i POE v rámci Asociace – že se přetransformovalo, to bylo dobrý. Je to ale už tak 3 roky zpátky. Ve smlouvě s dobrovolníky tedy máme, jestli se chtějí stát členy Asociace, já jim říkám, ať se stanou, už to ale ani neevidujeme, protože se nic neděje. Myslím si ale, že je v tom velký potenciál – jako zastřešující Asociace. Dalo by se udělat tolik věcí. Třeba program má ten svůj Manuál, ale jak jsem teď zjistila, každý si to dělá trochu podle sebe a nemyslím si, že to je dobře, protože se nám to začíná někam rozjíždět a je to škoda. Protože pokud máme mít nějakou prestiž, tak bychom měli mít opravdu nějaká jasně daná pravidla a hranice, ze kterých by se nemělo unikat. Takhle to tedy vnímám já.“<sup>107</sup> Nespokojená s činností Asociace je Bc. Kateřina Kudějová z Kladna. „Podle mě to je dobrá myšlenka, myslím si, že cokoliv, co by nás mohlo zastřešovat a poskytovat nám informace od specifík dobrovolníků po standardy, se kterými různě válčíme, chtěla bych ale, aby byla taková organizace funkční. Ono je hezký, že se člověk někam přihlásí, ale potom nevidíš žádnou činnost. Když máš nějaký dotaz, tak se obracíš spíš do Ústí nebo někam, kde ten program ještě dělají. Jsi členem něčeho, co v podstatě podle mého nefunguje.“<sup>108</sup> I já sama jsem činnost Asociace v dotazníku ohodnotila spíše negativně. Rozhodně to není proto, že by se mi celkově činnost Asociace jako taková, nelíbila. Je to z toho důvodu, že podle mého mínění v současné době nefunguje tak, jak bych si

---

<sup>106</sup> Rozhovor 2

<sup>107</sup> Rozhovor 5

<sup>108</sup> Rozhovor 6

představovala, ani jak by měla. Jedním z jejich cílů (viz. příloha č. 2) je sdružování koordinátorů a dalších členů Pět P. V tomhle směru, myslím, v současné době Asociace dost selhávala. Nemáme na sebe vzájemně ani kontakty, téměř nefunkční jsou webové stránky a osobní setkání v rámci Asociace se za poslední 2 roky téměř neodehrávala. Myslím, že tento kontakt nám velmi chyběl, o to více si slibujeme od roku 2009, kdy se do organizace více zapojila i Praha a Ústí nad Labem. Myšlenka zastřešující organizace je bezpochyby velmi dobrá, nicméně pokud se slibované činnosti nekonají, vyvolává to v zapojených členech spíše rozpaky a možná i trochu zklamání. Věřím však, že budou na činnost Asociace jak finanční, tak lidské zdroje, může nám přinést mnoho pozitivního.

### **Představy o fungování Asociace Pět P v roce 2009**

Co se týká představ koordinátorů o fungování Asociace v roce 2009, reakce byly poměrně dost podobné. Zlínská koordinátorka k tomu řekla: „Jsem zvědavá, jestli se začne něco dít a jakým způsobem se to bude dít. Myslím si, že by to bylo velice dobré. Představuji si pravidelná setkání vždy s nějakým tématem, které nás zajímá v té naší práci.“<sup>109</sup> Pražská koordinátorka se vyjádřila takto: „Snad se to teď už začíná rozjíždět. Myslím, že se toho nedá za ten rok až tak moc zvládnout. S tím, že teď bude to setkání, tak to je fajn.“<sup>110</sup> Co od Asociace konkrétně v Praze očekávají? „Minimálně ty kontakty. A potom, jak jsou jednotlivá střediska na různé úrovni – někde mají akreditaci, někde ne, někde registraci, někde ne - tak aby by se jednotlivá PětiPéčka mohla na Asociaci obrátit a ona jim byla schopná poradit a pomoci se dostat na ten další stupeň.“<sup>111</sup> To by si přála i Bc. Neugebauerová z Opavy: „dobré průvodcovství registrace sociální služby. Ráda bych se také zeptala na inspekci, která u vás v Ústí proběhla, i když se budu dublovat. Také by mě zajímalo, kolik organizací má registrované Pět P jako sociální službu a kolik lidí má akreditaci programu, zajímal by mě ten rozdíl a také finanční rentabilita sociální služby – protože z MV je čím dál tím méně peněz a za chvíli tam bude 0, tak jak to vypadá s MPSV, respektive dotací kraje na sociální službu.“<sup>112</sup>

Koordinátorka v Písku nemá konkrétní představu, jak by měla Asociace fungovat v roce 2009. „Kdyby to bylo jako doposud, bylo by to v pohodě.“<sup>113</sup> Budějovická koordinátorka má o fungování Asociace v roce 2009 jasnou představu: „Pokud by byly

---

<sup>109</sup> Rozhovor 1

<sup>110</sup> Rozhovor 2

<sup>111</sup> Rozhovor 2

<sup>112</sup> Rozhovor 3

<sup>113</sup> Rozhovor 4

aspoň taková 3 setkání za rok, což si myslím, že po takové dlouhé době by měly být, aby se ujasnilo, co vůbec bude dál, jak to bude fungovat. Myslím si, že nejprve musíme udělat nějakou analýzu – co vůbec od Asociace chceme, kam bychom měli jako PětPětáci vůbec směřovat dál a teprve na základě té analýzy potom začít jednat dál. Takže kdyby se zvládlo během toho roku udělat nějakou tu analýzu a našlápnout ty hlavní kroky, tak si myslím, že bych byla spokojená. Určitě by se toho dalo udělat spoustu. Kdyby třeba byly v rámci Asociace nějaké vzdělávací kurzy, jak na metodiku programu, tak i na nějaký fundraising, komunikaci apod., já bych to třeba uvítala, kdybychom měli svoji organizaci, která by i tohle nabízela. Myslím si, že by měla zajišťovat i o hodně větší P.R. programu celorepublikově. Nemáme ani žádný společný materiál informační, žádná publikace není o Pět P vydaná. Přijde mi to pořád takové neorganizované. I kdyby tohle si vzali pod palec. Ale musí to mít na starost lidi, kteří to budou táhnout. Pokud by byli šikovní lidi a tlačili do toho, tak si myslím, že by to mohla být spousta věcí. Oslavy třeba nějakých výročí, shánět peníze pro celou republiku apod., asi takhle to vidím. Také by mohla Asociace dohlížet na to, aby v Pět P nezačínal jen tak někdo, ale aby to byli lidi, kteří opravdu projdou nějakou stáží, přípravou, a že tam bude i nějaké to nejbližší centrum třeba dojíždět na mentoring, dohled. To si myslím, že by bylo potřeba, protože takhle to přece nemůže fungovat. Asociace by měla být takovým sítem, aby bylo opravdu jasné, co Pět P je a co Pět P není.<sup>114</sup>

Bc. Kateřina Kudějová má o fungování Asociace jasnou představu: „Já bych si pod tou Asociací představovala nějaké dobré webovky, kde by byly jednak všechny kontakty na PětPěčko, kde by byly nějaký doporučení, kde se dá třeba žádat o finance, jaké firmy, abychom měli společné schůzky, kde bychom mohli probírat ty naše problémy navzájem, protože my se v tom pohybujeme a víme, co to potřebuje. Vy už máte kontrolu za sebou (inspekci kvality poskytování sociálních služeb – SAS pro rodiny s dětmi v DC ÚL – pozn. autora), tak by určitě nebyla špatná myšlenka dát ty standardy dohromady celorepublikově. Když už jedeme všichni podle té metodiky Hestie, tak abychom v tom měli všichni pořádek a nebylo tak, že jeden to má takhle, druhý takhle a nedocházelo mezi námi ke sporům, protože každý si jede podle svého.“<sup>115</sup>

---

<sup>114</sup> Rozhovor 5

<sup>115</sup> Rozhovor 6

Já osobně bych si pro rok 2009 přála, aby se odehrála slibovaná setkání jednotlivých středisek, kde bychom měli prostor pro vzájemné poznání, zjištění, jak program kde funguje, jakým způsobem řeší jednotliví koordinátoři určité záležitosti, jak postupují s prací nad standardy kvality apod. Určitě bych si také přála funkční webové stránky, kde by pro začátek byl aktuální seznam zařízení, kde Pět P funguje a stěžejní informace pro nás všechny. Myslím, že toto by byl dobrý začátek pro obnovení celorepublikové spolupráce.

### **Témata, která by se měla v rámci plánovaných setkání Asociace v roce 2009 řešit**

Když mne zajímalo, jaká konkrétní témata by chtěli respondenti řešit, nebo by se podle nich v rámci plánovaných setkání Asociace v roce 2009 měla řešit, dozvěděla jsem se: koordinátorku ze Zlína by zajímala „motivace dobrovolníků, pohovory s rodiči – jak je přimět, aby byli tak spolehliví jako dobrovolníci (rodiče si kolikrát pletou program s doučovacím kroužkem a snaží se dobrovolníka vtáhnout do svých problémů, překračují hranice, i když podmínky znají).“<sup>116</sup> Pražská koordinátorka říká: „Je těžké brát to z pohledu, co my bychom chtěli, protože my a ještě několik organizací, které fungují nejdéle, jsme trochu někde jinde a měli bychom být spíš asi takovým poradním týmem pro ty ostatní. Takže co my bychom chtěli, nám asi ta Asociace už dát nemůže, ale bylo by fajn, kdyby to dávala jiným. Fajn jsou ty supervize, co se teď budou v rámci Asociace konat. Co mě tedy ale teď napadá, je v souvislosti se sociálními službami, určitě by bylo fajn, kdyby spolupráce kolem standardů a toho všeho byla větší. Teď se také věnuji POE (evaluační dotazníková metoda, která se zaměřuje na zhodnocení změn, které nastaly u dítěte zapojeného do programu – pozn. autora) a výsledkům, dlouho se tomu u nás nikdo nevěnoval, až loni jsme se to snažili rozhodit a teď se s tím počítám. Zdá se, že je to velká dřina, na druhou stranu, když už se to dělá a byli by nějaké výsledky ze všech těch míst v republice, tak mám pocit, že by to mohlo k něčemu být. Stejně tak je to s počty dětí a dobrovolníků od začátku fungování.“<sup>117</sup>

Koordinátorku z Opavy by zajímalo, „jak rodiče dětí z Pět P motivovat k tomu, aby s tím dítětem něco dělali. Je to spíš taková filozofická otázka, protože nikoho k ničemu nenutíme, ani nutit nemůžeme, snažíme se trošičku je aktivizovat tím, že jim každý měsíc voláme, jak se mají, jestli jsou spokojení nebo nespokojení s programem, co si myslí, že je potřeba zlepšit, takže je trochu nutíme nad tím přemýšlet, protože je to dítě součástí služby,

---

<sup>116</sup> Rozhovor 1

<sup>117</sup> Rozhovor 2

kteřá podporuje a je to asi všechno, co pro to můžeme dělat v rámci evaluace. Takže mě zajímá, co dělají jinde.“<sup>118</sup> Koordinátorka z Písku by jako téma pro setkání ocenila „kdyby se řešila registrace Pět P jako sociální služby, protože o tom uvažují.“<sup>119</sup>

Mgr. Bohdana Břízová z Českých Budějovic jako náplň plánovaných schůzek vidí toto: „Na tom 1. setkání si myslím, že bychom si měli říct, co se dělo za ty 3 roky, proč to takhle dopadlo a asi bychom se měli všichni domluvit, co chceme od té Asociace, kam směřovat, takže ty jasné kroky. Byla bych ráda, aby to nebyla jen diskuze tak jako do éteru, aby z toho opravdu vznikly jasné kroky. To bych tak očekávala od toho prvního, protože víc se toho nestihne. Myslím si, že je třeba zbytečné, abychom se bavili o tom, jak nabírají dobrovolníky ti a jak dělají výcvik ti a tak. Podle mě je nutné, abychom dali dohromady tu Asociaci, prostě co dál a kam teda půjdeme. Potom ty další setkání bych brala na nějaké sdílení zkušeností, co a jak, kde to dělají tak a jaký s tím mají zkušenosti, jestli je lepší výcvik takový nebo takový, nebo jestli to dělají přesně podle Manuálu nebo jestli mají nějaké jiné, lepší aktivity. To si myslím, že by taky mohlo být obsahem, ale ne teď.“<sup>120</sup>

Slečna Kudějová z Kladna má představu o konkrétní náplni setkání poměrně jasnou: „Já bych vůbec ráda poznala, kdo to tady všechno dělá, protože ty seznamy jsou takové neucelené, jak to probíhá v jiných krajích, protože každý si to dělá trochu po svém, specifika jsou i v dokumentaci. Pro mě osobně bylo přínosné, když jsme u vás byli na tom semináři o inspekci, to jsou poznatky, člověk o tom takhle nepřemýšlí, tak jsi mluvila o tom, že oni (inspektorky – pozn. autora) chtějí vidět vývoj dokumentace. Člověk si na to ani nedává pozor a automaticky starý dokument přepíšeš a oni si to naopak zrovna hlídají. To je pro mě hrozně přínosné a myslím si, že v tomhle by mohla ta Asociace svým členům pomoci. Doufám, že ta Asociace začne nějak fungovat. Hlavně abychom o sobě věděli, udělali nějakou síť. Taky jsem pracovala na Kodexu dobrovolníků, na tom by se třeba taky mohlo pracovat hromadně, aby to bylo jednotné. Prostě takové praktické otázky by mě zajímaly.“<sup>121</sup> Jako konkrétní témata pro setkání vidím já osobně, jak už jsem se zmiňovala dříve, především poznání se navzájem a zjištění informací, jak se kterému středisku Pět P daří. Ráda bych se také věnovala náboru dobrovolníků jako takovému, Pět P jako sociální službě a dalším aktuálním záležitostem.

---

<sup>118</sup> Rozhovor 3

<sup>119</sup> Rozhovor 4

<sup>120</sup> Rozhovor 5

<sup>121</sup> Rozhovor 6

### Shrnutí poznatků z rozhovorů k tématu „Asociace Pět P v ČR“:

Hodnocení činnosti Asociace podle dotazníků bylo dost rozporuplné. Potvrdilo se však, že tato problematika je v současné době také velmi naléhavá. Z rozhovorů jsem se snažila získat inspiraci (a opět nabídnout odpovědi na otázku č. 2) pro činnost Asociace tak, aby s jejím fungováním byli spokojeni všichni, nebo alespoň většina. Mezi nejdůležitější návrhy na lepší fungování patří: nejprve je třeba udělat analýzu, co vlastně od Asociace chceme, jak to bude fungovat dál, nejčastějším návrhem jsou pak pravidelná společná setkání, kde bychom se o sobě jednak dozvěděli navzájem, ale mohli i řešit různá témata. Základem by také měl být aktuální seznam kontaktů na jednotlivá střediska a plně funkční webové stránky. Asociace by také měla fungovat jako mentor, průvodce a poradce pro jednotlivé organizace. V rámci své činnosti by mohl také nabízet různé vzdělávací kurzy, vydat společný materiál a zjišťovat nebo zajišťovat finanční podporu pro jednotlivá střediska.

- Pět P jako sociální služba

Ze 7 organizací 4 program Pět P nemají registrovaný jako sociální službu, 3 ano. Zajímalo mne, proč to v jednotlivých organizacích tak je, co registrace přinesla těm, kteří ji mají a co vlastně v rámci sociální služby organizace nabízejí. Neregistrovaných jsem se ptala, jestli se touto problematikou chystají zabývat...

#### **Proč jste se rozhodli registrovat Pět P jako sociální službu?**

Mezi ty, kteří mají registraci úspěšně za sebou, patří Praha, Kladno a my v Ústí nad Labem. Pražská koordinátorka, Mgr. Radka Koutová nebyla při rozhodování tohoto kroku. „V té době jsem tu ještě nebyla. Myslím si ale, že je hlavně kde pořád hledat peníze, takže když se tu objevila tahle obrovská nafouknutá možnost, že to bude potom jednodušší a lepší. Nakonec ale úplně nevím, jestli to tak je. Teď jsme zrovna s ekonomkou koukaly na vypsané granty Prahy 5 na letošní rok. Dívaly jsme se na ty pro sociální služby, ale zjistily jsme, že tam vůbec nejsou sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, takže se tam stejně nevejdeme. Budeme tak tedy posílat žádost, jako kdybychom sociální služba nebyly. Kolegyně zjistila, že na Praze 9 je to totéž. Takže ani nevím, jestli nám ta sociální služba vůbec nějaké peníze přinese. Práce nám tedy přinesla hodně.“<sup>122</sup> Vidí pražská

---

<sup>122</sup> Rozhovor 2

koordinátorka nějaké pozitivum, které by jim registrace přinesla? „No, zní to líp. A snad tedy i nějaké ty finance, já tohle ale na starost nemám.“<sup>123</sup> O informaci jsem tedy požádala v rámci rozhovoru s koordinátorkou i ekonomku pražského Pět P, která řekla: „Registrace nám rozhodně pomohla v tom, že můžeme žádat na MPSV a pak o co nám dají míň, nám může dorovnávat i magistrát – sociální odbor – který dává jen těm, co jsou registrovaní. To nám tvoří 1/3 příjmů, což je hodně. V letošním roce budeme mít stejně, což je dobré.“<sup>124</sup>

V Kladně byly důvody k registraci jednoznačné: „Důvody byly velice pragmatické, protože samozřejmě jsme věděli, že pokud to necháme pouze na MV, tak nám na to poskytne 30.000, což se taky stalo a vlastně na celý rok fungování programu směšná. Za to nepořídíš ani 3 platy koordinátora, takže z toho bychom nemohli vůbec fungovat. V roce 2007 začaly sociální služby, byly z toho jisté peníze a vlastně Hestia, vy (Dobrovolnické centrum v ÚL – pozn. autora) i další jste do toho šli, takže jsem měla jednotný koncept té žádosti, všichni to tenkrát podali, protože to bylo něco nového. Člověk toho moc nevěděl, ale myslím si, že to bylo hlavně kvůli té finanční stránce. Z toho MPSV je to pro nás z 80% jistota.“<sup>125</sup> Zajímalo mne pochopitelně, co registrace přinesla Dobrovolnickému centru v Kladně. „Samozřejmě víc papírování, snažím se přemýšlet o věcech, které mě dřív nenapadly, což si ale říkám, že je dobře i pro tu organizaci. Já už se snažím pracovat na základě standardů, už zavádím i ty papíry všude. Je to sice něco navíc, ale určitě to není špatné, že by mi to jako nic nepřineslo. Je to systém, podle mě dobrý, aby člověk, ať už sám nebo za organizaci, měl nějaká svá pravidla, standardy, který jsou jasně daný. Pořád si ale myslím, že tam je trochu problém s tím dobrovolnictvím, a to mě na tom nejvíc vadí. Já vlastně na tom MPSV musím dobrovolníky snižovat, tu jejich práci, protože je to sociální služba. Oni tam tu práci vykonávají nezastupitelnou. V tomhle myslím, že to je nedodělané, ten zákon na to nemyslí a dobrovolníky v tom vynechává. Peníze z MPSV jsme na sociální službu dostali.“<sup>126</sup>

Registraci máme i my v Ústí nad Labem. Rozhodování o tom, zda-li o ni budeme usilovat bylo především na paní ředitelce. Důvody pro byly jednoznačné: kromě možnosti získat dotaci z MPSV i od Magistrátu, znamenalo pro nás získání registrace jakýsi punc kvality, který může být důležitý jak pro získávání případných partnerů, ale také klientů

---

<sup>123</sup> Rozhovor 2

<sup>124</sup> Rozhovor 2

<sup>125</sup> Rozhovor 6

<sup>126</sup> Rozhovor 6



(rodin) i dobrovolníků. Registrovaná služba by měla vykazovat kvalitu ve všech směrech a lze ji pomocí standardů kvality ověřovat. Tím se služba stává transparentnější pro ostatní organizace (a zejména kontrolní orgány). Pokud bych sama měla zhodnotit, co nám doposud registrace přinesla, mezi pozitivní záležitosti patří finanční podpora z MPSV a Magistrátu města. Zařadili jsme se mezi poskytovatele sociálních služeb a je tak na nás pohlíženo. Věřím, že díky registraci a zejména zavedením SQSS se zkvalitnil i samotný program Pět P. Podstatnou změnou je například individuální plánování, kterému se nyní věnujeme a jednotlivé děti v programu se tak snažíme podporovat v rozvoji dle konkrétní zakázky rodiny. Negativem je jistě nárůst administrativy, zejména práce nad samotnými standardy, která byla opravdu náročná, stále není ukončená (a v podstatě ani nikdy nebude) a věnovali jsme jí mnoho času.

### **Co je nabízeno v rámci SAS pro rodiny s dětmi?**

Zajímalo mne také, co jednotlivé organizace v rámci SAS pro rodiny s dětmi nabízejí, protože jak už bylo napsáno v bodě 2. 8. 2, samotný program Pět P nemůže literu zákona o sociálních službách naplnit. Zjištění bylo docela překvapivé. V Praze jsem se dozvěděla následující: „Na tom musíme ještě zapracovat, zatím k Pět P nic jiného nemáme. Přiznám se, že v podstatě až do toho setkání u vás (v rámci semináře Inspekce je výzva, který proběhl v listopadu 2008 v Dobrovolnickém centru v Ústí nad Labem – pozn. autora) jsem ani nevěděla, že to takhle nejde. Myslela jsem si, že registrovat Pět P samo o sobě jde a může to tak být. S Dr. Tošnerem (předseda Hestia, o. s. – pozn. autora) pracuji na standardech, upravujeme Manuál a tak, ale to, že to nestačí, to jsem nevěděla a ještě jsme to od toho podzimu nezačali řešit. Měli bychom víc zaštiťovat rodiny jako celek, takže PhDr. Tošner vystupuje jako garant, psycholog, který by případně pomohl i těm rodičům. Víím, že to má být i terénní práce a tak, ale my moc ani nevíme, co. Hestia jako taková není sociální služba, jenom Pět P je sociální služba, takže nevím, jak to tady vymyslet. Mám pocit, že to ani není v mojí kompetenci, takže to někdy začneme řešit s PhDr. Tošnerem, spíš ale z jeho popudu.“<sup>127</sup>

Co nabízejí v rámci SAS pro rodiny s dětmi kromě Pět P v Kladně? „My zatím nic nemáme. S tím jsi mě taky docela překvapila. Samozřejmě těch rodin máme málo a hlavně nemám na to pracovníka do terénu. Všechno se to odvíjí od peněz. Musím udržet

---

<sup>127</sup> Rozhovor 2

pracovníky na projekty, který tam jsou. Když nejsou peníze, nemůžu přijímat nové lidi. Naštěstí nejsme v letošním plánu inspekci, ale samozřejmě za rok to může přijít i k nám, nevím, jak jim pak vysvětlím, že nemám terénního pracovníka, když v podstatě říkám, že to je terénní a ambulantní činnost. Bylo to všechno nahonem, podle mě samotní úředníci asi nevěděli, co si s tím počít. Podlé mého je to nedodělané, strašně rychle to šlo. Každý se snažil zaregistrovat, co si budeme povídat, pro nás jsou z MPSV nejjistější peníze.“<sup>128</sup>

U nás v Ústí nad Labem Sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi tvoří program Pět P, Program KOMPAS® (obdobu Pět P, která však místo individuální nabízí skupinovou práci s dítětem) a terénní sociální práci s rodinou (ta naplňuje zákonem stanovenou základní činnost, které programy Pět P a KOMPAS® zcela nenaplňují - pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí). Původně jsme registrovali pouze Pět P s KOMPASem, nicméně v rámci nahlášené inspekce kvality sociálních služeb jsme si objednali setkání s konzultantem SQSS, p. Kostečkou, který nás upozornil na fakt, že tímto nenaplňujeme literu zákona. Pro nás to bylo nemilým překvapením, protože při samotné registraci nám tento fakt nikdo nevytkl a mysleli jsme si, že máme vše v pořádku. Podnikli jsme tedy nápravu a v letošním roce nabídku našich služeb rozšiřujeme o práci v terénu, kdy kolegyně bude (buď osobně nebo za pomoci dobrovolníků) zajišťovat činnosti, které stanovuje zákon, ale v rámci Pět P či KOMPASu se realizovat nedají. V této podobě budeme moci nabízet rodinám na Ústecku opravdu kvalitní a širokou službu.

### **Proč se rozhodli neregistrovat Pět P jako sociální službu**

Ve Zlíně o registraci Pět P jako sociální služby ještě nemluvili. Koordinátorka k tomu říká: „Já ani nevím, proč bych to měla registrovat. Zatím jsem se o to moc nezajímala. Trošku jsem po tom pátrala v souvislosti s financemi, ale vždycky to nějak vyšumělo, protože vždycky bylo něco přednějšího. Ale budu to obhajovat, protože každá korunka je dobrá.“<sup>129</sup>

V Opavě Pět P jako sociální službu určitě registrovat chtějí, zatím tak ještě neučinili. Došlo zde k personálním změnám a nová paní ředitelka a koordinátorka, Bc. Neugebauerová se ve své funkci postupně stabilizuje. „Nastoupila jsem v září 2008 a měla

---

<sup>128</sup> Rozhovor 6

<sup>129</sup> Rozhovor 1

jsem 3 měsíce na to, abych se rozkoukala a prošla všechny programy. Naše organizace je obrovský kolos, který musí nějak šlapat. Když jsem se ptala bývalé koordinátorky, proč Pět P neregistrovali, informace od ní byla, že bychom museli mít pověření k Sociálně-právní ochraně dětí. Takže v té době jsem to neřešila a nechala to na to, až budu skutečně rozmýšlet nad tou registrací. Chtěla bych to ale stihnout do srpna 2009, protože chceme požádat o dotaci na příští rok.“<sup>130</sup>

V Písku se o registraci sice již pokusili, nicméně to nevyšlo. Koordinátorka k tomu říká: „na Kraji nějak nepochopili ty formulace. Tu žádost tenkrát u nás psala osoba, která k tomu asi nebyla úplně kompetentní, takže si myslím, ta formulace nebyla asi úplně dobrá, že jsme tak udělali nějaké chyby. Já jsem to neměla vůbec na starosti. Zkoušeli jsme s nimi komunikovat, ale nevyšlo. Asi po roce jsme dostali vyrozumění z MPSV, že jsme registraci nezískali. Chceme ji dát dohromady asi teď během jara.“

V Českých Budějovicích chtěli nejprve získat akreditaci dobrovolnické služby, nicméně vzhledem k tomu, že právní forma jejich organizace toto nedovoluje, získat akreditaci tedy nemohou. „Co se týká registrace sociální služby, o tom jsme již mluvili, jedna kolegyně, která nám pomáhala a pracovala v NNO, říkala, že na Kraji je v současnosti taková špatná atmosféra, takže by raději ještě půl rok, rok vydržela. Pak bychom to zkusili. Přiznám se, že jsem ještě nezjišťovala možnosti. Registraci tedy plánujeme, ještě jsme si nestanovili žádný termín, ale možná během roku 2009 bychom se o ni pokusili. Měli bychom si zjistit všechny podmínky. Mohlo by nám to přinést možnost získat nějaké další dotace, možná nějakou garanci něčeho, ještě přesně nevím.“<sup>131</sup>

### **Co by v rámci SAS nabízeli?**

Mají ti, kteří se k registraci chystají jasno v tom, že samotný program Pět P nabízet v rámci sociální služby nestačí? V Opavě jednoznačně ano: „Určitě, už to máme rozjeté. Rok nám běží druhý program, který se opakuje asi 3x do týdne plus 1x měsíčně společné akce. Máme tu halu s velkou kapacitou, kde můžeme dělat veškeré kulturní a sportovní aktivity, děláme aktivity pro maminky a tatínky na mateřské dovolené a příspěvku s dětmi do 6ti let. S nimi děláme dopoledne takové kluby, kde se sportuje, část má takové sociální záležitosti, část vydělávací, část je, že si rodiče chvíli odpočinou od dětí. Je to ob den a je

---

<sup>130</sup> Rozhovor 3

<sup>131</sup> Rozhovor 5

tu vždy kolem 30 rodičů s dětmi. Tímhle je i obrovský nával na jednorázové akce. Rodiče tu mají i CM centrum, kde je program i pro nezaměstnané a lidi na mateřských dovolených, mohou tu být u PC, jsou tu pro ně k dispozici pracovníci. Tohle je tedy ta dopolední část a odpolední by bylo Pět P.<sup>132</sup> V Písku mají „rozjetý projekt, který by k tomu šel připojit, dala by se do toho přidat terénní práce s rodinou. Máme na to podaný Evropský projekt, takže by se to mohlo nějak skloubit dohromady.“<sup>133</sup>

V Českých Budějovicích přesné informace k registraci ještě nemají, takže o tom, že samotné Pět P pro registraci nestačí, zatím nevěděli. „Otázkou je, jestli nám to nepřinese akorát o hodně víc práce. Myslím si, že to je věc, na které bychom se měli domluvit i v rámci Asociace – jestli je nutné mít akreditaci dobrovolnické služby, registraci sociální služby. Jestli to vyžadovat, k čemu to je dobré. Ještě nad registrací budeme uvažovat, já jsem totiž garant a přímou práci tu dělají převážně studenti, tak uvidíme, jestli to nebude moc složité.“<sup>134</sup>

#### Shrnutí poznatků z rozhovorů k tématu „Registrace Pět P jako sociální služby“:

Výsledky dotazníků ukázaly, že většina organizací se rozhodla program Pět P registrovat jako sociální službu. Z rozhovorů pak vyplynulo, že většina ostatních organizací o získání registrace již také uvažuje, případně za sebou mají neúspěšný pokud o registraci. Vzhledem k tomu, že o registraci mají ostatní zájem a problém se objevuje v tom, že k tomuto kroku obvykle nemají dostatečné informace, často nevědí, že nestačí pro registraci samotný program Pět P nebo ještě nevidí možné zisky, pro možnosti řešení této problematiky je opět možné se inspirovat od již registrovaných organizací. Ty přinesly tyto nejdůležitější informace: registrace může přinést (a ve všech našich případech také přinesla) organizaci finanční podporu, práce se standardy kvality přináší do organizace, ale i samotného programu Pět P řád, pravidla i vyšší kvalitu. Registrace by měla zaručovat kvalitu nabízené služby, organizace se díky ní stává transparentnější a pro mnohé instituce (i donátory) může být plusem k navázání spolupráce. Komplikovanější se zdá být problém registrace dalších činností kromě Pět P v rámci SAS pro rodiny s dětmi. Tato problematika by mohla být námětem pro některé setkání v rámci Asociace Pět P.

---

<sup>132</sup> Rozhovor 3

<sup>133</sup> Rozhovor 4

<sup>134</sup> Rozhovor 5

- **Financování programu**

Co se týká spokojenosti s finanční podporou programu samosprávou a státní správou, 4 organizace se podle dotazníků necítí ve své činnosti dostatečně podporovány, 2 finanční podporu naopak hodnotily kladně a 1 organizace byla spokojena s podporou státu, nikoliv však samosprávy.

### **Organizace spokojené s finanční podporou státní správy a samosprávy**

Mezi spokojené patří Bc. Hana Neugebauerová z Opavy. Říká: „Já si totiž myslím, že vždycky může být ještě hůř. Jsem v sociálních službách a NNO 10. rok a zažila jsem doby, kdy nebyly žádné peníze a nebylo si ani kde půjčit. Takže to pořád hodnotím pozitivně, že vůbec jsou organizace, které tenhle program podporují, ať už to jsou O2, Pomozte dětem nebo cokoli jiného. Je výborné, že zatím to podporuje ministerstvo vnitra i ministerstvo zdravotnictví. Takže tohle mi připadá dost pozitivní. Ta informace ale je, že tahle podpora z těchto zdrojů bude klesat, také nemůžete dostat 2x na tu samou věc nebo nelze dostávat podporu z fondů několik let za sebou, což by bylo sice fajn, ale ta filozofie je jiná, takže budu usilovat o to, aby to byla sociální služba se vším všudy, aby byla financovaná z těch zdrojů, ze kterých financovaná být má.“<sup>135</sup> Jak to vypadalo konkrétně po finanční stránce v roce 2008 v Opavě? „Podporu jsme získali z Nadace O2, Pomozte dětem, MV a MZ. Ještě jsme podávali žádost na Siemens, ale ten nevyšel, takže 4 z 5 podaných nám podpořili. Přesný rozpočet na Pět P Vám bohužel neřeknu, protože Pět P je částí rozpočtu celého Dobrovolnického centra a odděleně to nemám spočítané. Celkově na Dobrovolnické centrum jsme měli k dispozici půl milionu, ale nepočítám do toho náklady na energie a takové základní věci, které pak účtuji na Město.“<sup>136</sup> Na podporu státní správy a samosprávy v rámci Pět P si nestěžujeme ani my v Ústí nad Labem. Město nás podporuje každoročně. Na program Pět P jsme v roce 2008 měli finanční prostředky ještě z MPSV, nadace Lesy ČR a jedné místní firmy. Každoročně podporu získáváme také z MV ČR, nicméně v loňském roce jsme ji kvůli přehlédnutí, že nemáme akreditaci platnou na celý rok, nemohli dostat. Celkově jsme měli k dispozici na Pět P cca 700. 000 Kč, je to však číslo nepřesné, protože většinu financí jsme získali na celou SAS pro rodiny s dětmi, takže Pět P nebylo striktně odděleno.

---

<sup>135</sup> Rozhovor 3

<sup>136</sup> Rozhovor 3

V Kladně jsou s finanční podporou spokojeni napůl. Na podporu od státu si nestěžují, s podporou Města však spokojeni nejsou. V loňském roce jejich činnost podpořilo MPSV i MV ČR. „Na Město si žádáme, s tím, že to jsou peníze výborné, protože každý peníz je dobrý. Jde spíš o to, že ředitelka toho odboru, odkud peníze dostáváme, se kterou jednáme, má nějaké představu a už nechápe, proč je Pět P sociální služba. Když jsem jí řekla to samé, co tobě, že když dostaneme 30.000 od MV, tak s tím se to dělat nedá, tak se trochu umoudřila. Dostáváme podporu z Magistrátu každoročně, je to ale stále v podobné výši. Byli jsme i upozornění, že ať si požádáme třeba i o vyšší částku, tak pořád dostaneme stejně, takže nemá cenu žádat si víc. Myslím si, že jsme na tom relativně dobře. Je to ale taky vykoupený něčím jiným. Město se těma dobrovolníkama ve světě hezky prezentuje, aniž by nám o tom něco řeklo. Dobrovolnictví je žádané, je to takové hezké, když se o tom někde zmiňují. Oni nám dají 250.000 a myslí si, že pak můžou všechno. Myslí si, že ti dají peníze a mají právo ti mluvit do té organizace. Co se týká úspěšnosti projektů, dostali jsme podporu z MPSV, MV, Města. Pak jsem psala 13 projektů na různé nadace z celé republiky, z toho nevyšel ani jeden. Byly to různé částky, třeba kolem 20.000, ať jsem psala na celý projekt nebo jen na tábor, tak nic nevyšlo.“<sup>137</sup>

### **Organizace nespokojené s finanční podporou státní správy a samosprávy**

K těm nespokojeným patří např. koordinátorka ze Zlína. Má pocit, že: „na Městě je zakopaný pes. V rámci sdružení dostane jeden rok podporu jeden projekt, příště zase jiný. Jde se tam hlavně na počty. Tento projekt je specifický – 1 dobrovolník na 1 dítě. A nemůžu mít tolik dobrovolníků, jako třeba v jiných dobrovolnických organizacích. To oni ale asi nechápou. Žádala jsem i na Krajský úřad, v minulých letech byly dotace zaměřené na školství a podpora byla jen od 10.000, letos by to mohlo vyjít a mohli bychom vyžít, minimální částka je tam 50.000 Kč.“<sup>138</sup> Větší podporu by si představovali i v Praze. „Jde o to, že se v loňském roce podpora hodně snížila – víc než o polovinu. Né, že by nám nedali vůbec, ale prostě mnohem míň než předtím.“<sup>139</sup>

Ani v Písku to s financemi není úplně ideální. „S obcí to je tak, že nám přispějí třeba na tábor s dětmi, to je v pořádku. Přispěnou na ty děti, už ale nechápou, že i ti dobrovolníci v programu jsou. Takže my pak musíme trochu tvrdit, že akce děláme jen pro děti, protože

---

<sup>137</sup> Rozhovor 6

<sup>138</sup> Rozhovor 1

<sup>139</sup> Rozhovor 2

na dobrovolníky z Města nikdo nepřispěje. A když potom žádáme třeba na nějaký vzdělávací víkend dobrovolníků, což se nám podařilo zrealizovat jednou a je to strašně fajn, tak prostě Město na tohle neslyší. A co se týká těch jiných donátorů, tak tam mě nejvíc štve, že si žádáš určitou sumu, třeba i pořád stejnou, ale každý rok dostáváš míň a míň peněz. To je ale záležitost toho, že čím dál víc lidí žádá a čím dál míň peněz je ve státním rozpočtu na to. Myslím, že to není problém jednotlivých lidí na ministerstvu, ale celého systému.<sup>140</sup>

V Českých Budějovicích nemají vůbec podporu města. Jak říká Mgr. Břízová: „Na Město jsme se snažili žádat za těch 10 let několikrát, ale nikdy nám nic nedali, žádali jsme o příspěvky i nějaké granty. Myslím si ale, že to je trochu o lidech, protože vím, že jsou v té komisi lidi, kteří nemají rádi fakultu. Od Kraje jsme dostali asi 2x příspěvek jenom nějaký. A jinak v podstatě nic. Je pravdou, že teprve poslední dobou se vejdeme to těch jejich podmínek, my jsme se tam nikdy nevešli, oni všechno pořád vypisovali jen pro neziskovky. Až teď poslední rok, dva přidávají i školy, školská zařízení, takže se tam vejdeme. Budějovičtí sponzoři podporují akorát hokej a jedno nestátní zařízení pro tělesně postižené děti, nic jiného nepodporují. Od sponzorují jsme neviděli téměř nic. Jediní, kdo nás poslední 3 roky financuje, je nadační fond GNT z Prahy, který nám v podstatě zajišťuje ten základ.“<sup>141</sup>

A jak se finančně dařilo organizacím v roce 2008 těm, kteří s podporou státu a samosprávy příliš spokojeni nebyli? Ve Zlíně „se podařilo získat finanční prostředky od Pojišťovny Kooperativy s tím, že by i tento rok měli být naši sponzoři. Ze státního rozpočtu jsem neměla nic. Dotaci jsem dostala jen z Magistrátu města Zlína.“<sup>142</sup> Co se týká dalších možností financování, ve Zlíně se snažili žádat např. Nadaci Děti, kultura a sport Uherské Hradiště, ale nedostali nic. „Díky tomu, že našemu občanskému sdružení už několik let přispívá firma Baťa, z této podpory jsem mohla čerpat i na Pět P. Je to taková pojistka. Jak to vypadá s úspěšností podaných projektů? V loňském roce jsem podávala 3 projekty a vyšel jen 1. Zjistila jsem, že by se daly sehnat peníze na konkrétní věc, ale je těžké sehnat peníze na provoz.“<sup>143</sup> Podobně to vidí i v Praze: „Na jednorázové akce,

---

<sup>140</sup> Rozhovor 4

<sup>141</sup> Rozhovor 5

<sup>142</sup> Rozhovor 1

<sup>143</sup> Rozhovor 1

klubovnu a materiál se sehnat peníze dají.<sup>144</sup> Kolik peněz celkem tedy měly organizace k dispozici v loňském roce? „Hospodařila jsem s obnosem 45.000 Kč. V závěru roku se mi podařilo získat akreditaci, takže uvidím, jak to letos dopadne. S těmi penězi se mi podařilo vyjít jen proto, že výcviky a společné akce jsme zvládli díky dobré spolupráce se Základní uměleckou školou, která nás pustila do svých prostor, protože my samostatně nemáme klubovnu, ani nic jiného. Kdybychom jeli na výcvik, tak jak se to má dělat, vyškolili bychom asi polovinu dobrovolníků.“<sup>145</sup> Koordinátorka zároveň kromě Pět P dělá ještě jinou činnost, za kterou je placená a za koordinaci Pět P v podstatě ohodnocena vůbec není. V letošním roce si požádala na MV ČR o půl pracovního úvazku, je tedy zvědavá, jestli uspěje. Stejný problém řeší i v Písku, koordinátorka říká: „Nejsem placená z Pět P, jsem placená z jiných projektů. Mám maximálně odměnu jako lektor na výcviku, ale to je všechno.“<sup>146</sup>

V Praze měli podporu z MPSV ČR, MV ČR, Odboru mládeže a tělovýchovy hlavního města Prahy. „Potom jsme dostali příspěvek na tábor od Prahy 5 a jedné firmy. Peníze na všechno mimo mzdové prostředky se dají sehnat všude. Co se týká mzdových prostředků, ty jsou na to, že máme vysokou školu a na to, jakou práci děláme, malý a pořád nevíme, jak sehnat víc.“<sup>147</sup> Konkrétní informace o finančním stavu v pražském Pět P mi podala jejich paní ekonomka: „Našimi hlavními podporovateli byly vždycky státní instituce – MPSV, MV, kde se v loňském roce podpora hodně snížila – víc než o polovinu. Né, že by nám nedali vůbec, ale prostě mnohem míň než předtím. Třeba MV nám dalo ¼, a to je náš 2. největší donátor, takže tím se stalo to, že jsme se dostali do komplikované finanční situace.. Nebylo to ani v tom množství podaných projektů, ale v objemu získaných peněz. Dorovnávali jsme to pak drobnými granty po soukromých firmách. Nevyšla nám třeba žádost na nadaci Člověk člověku, zkoušeli jsme i tam, kde jsme měli hrozně malou šanci, protože jsme se dostali do špatné situace. Naštěstí se nám nestalo to, že by nám nedali nic ty organizace, na kterých jsme stáli. Celkem jsme měli k dispozici cca 1.100.000 – 1.200.000 Kč, zatím to není přesně spočítáno.“<sup>148</sup> Písecké Pět P v roce 2008 podpořilo hlavně „ministerstvo vnitra, Město a místní sponzoři. Sponzorem byla třeba Česká spořitelna, místní stavební firma nebo masokombinát a další drobní dárci. Žádali jsme ještě

---

<sup>144</sup> Rozhovor 2

<sup>145</sup> Rozhovor 1

<sup>146</sup> Rozhovor 4

<sup>147</sup> Rozhovor 2

<sup>148</sup> Rozhovor 2



nadaci O2, Krajský úřad a MŠMT a odtud jsme nic nedostali. K dispozici jsme měli asi 165.000 Kč. Na mzdy z těchto projektů není. Všichni, kdo jsou do Pět P zapojeni, jsou placeni z jiných projektů. Jinak to udělat prostě nejde v současném systému. Finance jsou taky jedním z hlavních důvodů, proč chceme usilovat o registraci, i když to vlastně také není úplně jisté, že pak dostaneme peníze. To se nám třeba stalo letos s rodinnou poradnou, máme ji registrovanou, ale peníze jsme nedostali.<sup>149</sup>

V Českých Budějovicích je financování poměrně špatné. 3. rokem mají podporu od jednoho nadačního fondu a z této podpory financují vše. „Je to zhruba 150.000 Kč, se kterými vyjdeme na všechno – na výcviky, propagaci, materiál, služby, 2x za rok jezdíme na víkendy, to se do toho snažíme napasovat. Je fakt, že pak potom to děláme za minimální odměnu, na nějakou dohodu o provedení práce. Takže to financování je fakt špatný. Na rok 2009 jsme dávali projekt na Kraj, to už teď vím, že nevyšlo. Teď dáváme 2 granty do dotačního programu Města, tak jsem zvědavá, jestli aspoň 1 vyjde. Ale upřímně řečeno, ale na základě zkušeností si od vůbec nic neslibuji. Loni to bylo špatné, měla jsem malé miminko a děvčata koordinátory se zaučovaly asi půl roku, takže ty o těch penězích moc nevěděly, takže loni jsme to zvládli jen s tím nadačním fondem.“<sup>150</sup> „V minulém roce jsme z MPSV na sociální službu dostali 256.000 Kč, na letošek máme podle předběžných výsledků 200 tisíc. MPSV pak vyhlásilo asi v září 2. výzvu, kdy nám dodávali ještě 100.000 Kč, takže dohromady jsme měli 356.000. Akorát to je hloupé v tom, že to dostaneš na konci října a pak to musíš za 2 měsíce utratit. Z MV jsme dostali loni 37.000, podle mého odhadu to bude letos buď stejné nebo nižší, protože jsem slyšela, že mají na celou republiku málo peněz. Z Města jsme dostali 250.000 s tím, že tuhle částku pak rozdělujeme na všechny naše aktivity, to není vyloženě jen na Pět P.“<sup>151</sup>

### **Představy o ideálním finančním rozpočtu**

Jaká by byla představa o finančním rozpočtu, se kterým by byli nespokojení koordinátoři spokojení? V Praze by rádi měli k dispozici 1.800.000 Kč. „Chybí to hlavně na mzdové prostředky.“ Ekonomka z pražského Pět P ještě dodává: „Do budoucna se musíme orientovat na jiný než státní a městské zdroje. I když to stejně děláme i teď, ale z těch veřejných rozpočtů byly velké objemy. Snažíme se také tím, že letos jsme třeba

---

<sup>149</sup> Rozhovor 4

<sup>150</sup> Rozhovor 5

<sup>151</sup> Rozhovor 6

napsali několik grantů, že bychom školili dobrovolnictví na některých SŠ, z toho bychom chtěli mít část na mzdové prostředky, věříme, že to bude atraktivní. Problém třeba je, že na velké granty, třeba na ty Evropské, nedosáhneme administrativně, je to hrozně náročné a pro nás tedy asi nedostupné. Kdyby se to podařilo dát dohromady třeba v rámci Asociace jako celorepublikové Pět P, to by nebylo špatný.“ Představa písecké koordinátorky o ideálním ročním rozpočtu je následující: „Aby se daly uhradit všechny mzdy, odměny a mohla bych zrealizovat všechno, co chceme, tak když to přeženu, asi 500.000 Kč.“<sup>152</sup>

Mgr. Břízová z Českých Budějovic by si přála následující: „Abychom byli spokojení, potřebovala bych, aby nám na to dali aspoň nějaký úvazek, třeba pro doktoranda. Já sice teď na to asi půl úvazek mám, ale je fakt, že to nedělám, protože je tolik jiné práce, že to nenaplňím. Teď jsem navíc na mateřské. Jako první věc bych potřebovala, aby tam opravdu někdo seděl. Potom bych byla ráda, kdyby ti lidi byli víc ocenění. Protože dělat to za třeba 10.000, ale na celý rok, to je podle mě málo. Ti studenti opravdu dělají, jsou tam 2x, 3x za týden, celý večer, supervize do 22h... Myslím si, že v dnešní době by to oceněný mělo být. Potom by se nám líbilo udělat víc společných akcí, protože máme zkušenost, že ty víkendy jsou hodně oblíbené. Je fakt, že se snažíme ušetřit různými cestami, snažíme se vařit sami, koupit levnější věci, prostě škludlíme to. Pokud by takhle podpora byla větší, určitě bychom byli radši. Celkem by se mi líbilo mít k dispozici aspoň 2x tolik. Ale pokud by k tomu byl ještě ten úvazek na fakultě, abychom to už do toho nemuseli počítat. Je fakt, že spoustu peněz nám jakoby dává fakulta tím, že máme k dispozici telefon, počítač, internet, poštovné neplatíme, takže takové to technické zázemí je od ní velké. Neplatíme žádný nájem, spotřebu energie. Nemám představu, kolik to tak může být, podle mě to velká částka bude, takže my jsme v tom rozpočtu někde mnohem výš.“<sup>153</sup>

Představa o ideálním rozpočtu na Pět P v Kladně je taková: „Částka, kterou jsme měli loni byla dobrá, s tím, že ty peníze, které jsme dostali v říjnu, bychom potřebovali dřív. Loni jsme ale měli jen 2 dvojice a teď se bojím, že čím víc budeme mít dvojic, tím míň budeme mít peněz. Myslím, že částka 400.000 Kč by byla dostačující i s táborem. Já tam dělám koordinátorku, něco jde na účetní, propagaci a tak, myslím, že do téhle částky bychom se měli vejít.“<sup>154</sup>

---

<sup>152</sup> Rozhovor 4

<sup>153</sup> Rozhovor 5

<sup>154</sup> Rozhovor 6

### Shrnutí poznatků z rozhovorů k tématu „Financování Pět P“:

Z dotazníků vyvstal i problém „nespokojenost s podporou státní správy a samosprávy.“ V rozhovorech jsem tedy mimo jiné zjišťovala, zda „spokojené“ organizace dělají něco jinak, případně jak by se problém nedostatečné finanční podpory mohl řešit. I v této oblasti se potvrdilo, že spokojenost či nespokojenost je subjektivní pocit a nemusí nutně korespondovat s reálnými čísly. Jak uvedla jedna ze spokojených respondentek – „může být i hůř“<sup>155</sup>, zatímco jinde s mnohem vyšší finanční podporou spokojeni nebyli. Co se týká doporučení pro řešení nespokojenosti, bohužel jich moc prezentovat nemohu. Pochopitelně je důležité žádat o podporu různé zdroje, s institucemi komunikovat a dobře je seznamovat se svojí činností. Nicméně např. smýšlení jednotlivých úředníků v různých krajích republiky asi moc neovlivníme.

#### 3. 5. 2. 1. Dílčí závěry – na základě výsledků rozhovorů

K tématu „Získávání dobrovolníků“ jsem ze 6 rozhovorů a mnou doplněných informací za Dobrovolnické centrum v Ústí nad Labem získala následující poznatky:

- Proč se některým organizacím daří mít dostatek dobrovolníků?
  - Nábor je prováděn v kamarádském duchu.
  - 2 koordinátorky na prezentace s sebou berou stávající dobrovolníky, kteří mluví o Pět P prakticky, sdělují, co je do program přivedlo, co jim to přineslo nebo i vzalo.
  - Roli hraje i město, ve kterém organizace působí.
  - Roli hraje také tradice organizace.
  - Ve městě, kde působí, je dostatek dobrovolníků, případně jsou přímo v blízkosti organizace.
  - Organizace je jedinou přívětivou pro studenty a jejich praxi ve městě.
  - Zdůrazňují zisky.
  - Stávající dobrovolníci přivádějí k dobrovolnictví své kamarády.
  
- Proč se naopak některým mít dostatek dobrovolníků nedaří?

---

<sup>155</sup> Rozhovor 5

- V 1 z organizací se toto již změnilo, původní nedostatek mohl být způsoben nedostatečnou propagací a krátkou dobou fungování programu v organizaci
  - Ve druhé organizaci uplatňují všechny možnosti, které přinášejí jiným organizacím úspěch se získáváním dobrovolníků. Neúspěch lze vysvětlit např. tím, že ve městě působí velké množství organizací, ve kterých mohou dobrovolníci působit, mají tedy širokou paletu možností. Svou roli může jistě hrát i finanční situace, kvůli níž studenti dávají přednost brigádám před dobrovolnictvím. Pět P v Ústí nad Labem funguje již dlouhou dobu a možná proto již tolik pozornosti nepřitahuje. Do programu jsou také zapojovány čím dál složitější děti, takže nároky na dobrovolníka jsou vyšší, čehož se potencionální zájemci možná obávají.
- Na jaká místa organizace umisťují letáky s informacemi o Pět P?
    - Všechny organizace umisťují letáky do škol (SŠ, VOŠ, VŠ), menzy i na vysokoškolské koleje.
    - Čekárny u lékařů.
    - Na trzích (vánoční, veletrh sociálních služeb...)
    - Úřady.
    - Další místa – divadla, studentské kluby, čajovny apod.
  - Jaké skupiny lidí jsou nejčastěji dobrovolníky?
    - Ve všech organizacích jsou nejčastěji dobrovolníky studenti, ať už vysokých nebo středních škol. Pracující se mezi dobrovolníky také objevují, ale spíše ojediněle.
- K „Asociaci programu Pět P v ČR“ jsem zjistila následující:
- Proč jsou někteří koordinátoři s činností Asociace spokojeni?
    - Obě 2 respondentky uvedly, že dostávají spoustu informačních e-mailů, pochvalují si informační část.
    - Jsou zvány na školení, setkání.
    - Mají přehled, co se v Pět P děje.
  - Proč jsou naopak někteří koordinátoři s činností Asociace nespokojeni?

- 2 koordinátorky uvedly, že Asociace prakticky nefunguje, není vidět praktická činnost.
  - 3 respondentky si postěžovaly, že po Asociaci požadovaly aktuální kontakty na jednotlivá střediska Pět P, kterých se bohužel nedočkaly.
  - Neaktuální web vadí 2 respondentkám.
  - Se žádostí o spolupráci se musíme obracet jinam, než na Asociaci.
  - Program se začíná někam rozjíždět, každý si to dělá trochu podle svého.
  - Setkání nebylo asi 2 roky.
- Jaké mají koordinátorky představy o fungování Asociace v roce 2009?
    - Pravidelná setkání očekává 5 respondentek.
    - 2 jsou zvědavé, jestli se bude něco dít a jak, snad se bude rozjíždět.
    - Minimálně seznam kontaktů by si přály 2 koordinátorky.
    - 3 by byly rády, aby se na Asociaci mohly obrátit kvůli dosažení dalšího stupně (registrace, akreditace) nebo pro radu kvůli registraci a SQSS.
    - 1 koordinátorka si myslí, že kdyby Asociace fungovala jako doposud, bylo by to OK.
    - Měli bychom si v rámci Asociace stanovit, co bude dál, jak to bude fungovat.
    - Dozvíme se o sobě navzájem.
    - Zajištění P.R., shánění peněz nebo doporučení, kde o ně žádat si přeje 1 respondentka.
    - 2 koordinátorky doufají ve fungující webové stránky.
    - Návrh, že Asociace by mohla nabízet i vzdělávací kurzy či mentoring, navrhuje 1 koordinátorka.
- Témata, která by se mohla nebo měla v rámci plánovaných setkání Asociace v roce 2009 řešit, jsou podle 7 dotazovaných koordinátorek tato:
    - Motivace a nábor dobrovolníků.
    - Jak přimět rodiče ke spolupráci by se rády dozvěděly 2 koordinátorky.
    - SQSS a registrací sociální služby by se chtěly zabývat 2 respondentky.
    - Evaluační metoda POE.
    - Co chceme od Asociace, kam směřovat.
    - Měli bychom sdílet zkušenosti.
    - Poznat se navzájem a získat informace, jak to kde vypadá, si přejí 2 koordinátorky.

K aktuálnímu tématu „Pět P jako sociální služba“ jsem zjistila následující podrobnosti:

- Proč se některé organizace rozhodly Pět P registrovat Pět P jako sociální službu?
  - Všechny 3 zde viděly možnost získat finance.
  - 1 organizace se rozhodla také proto, že se registrovaly další střediska Pět P.
  - 1 organizace v registraci viděla jakýsi punc kvality a také vyšší transparentnost pro kontrolní orgány.
  
- Co registrace organizacím doposud přinesla?
  - Všechny 3 shodně konstatují, že hodně práce a papírování.
  - Rovněž všem přinesla pozitivum – finanční podporu.
  - 1 koordinátorka uvedla, že přemýšlí o věcech, které ji dřív nenapadly, což je pozitivní pro organizaci.
  - 1 koordinátorka věří, že snad i zkvalitnění samotného programu Pět P.
  
- Co v rámci SAS pro rodiny s dětmi jednotlivé organizace kromě programu Pět P nabízejí nebo plánují nabízet?
  - V této oblasti jsem se dočkala poměrně překvapivých odpovědí. 2 ze 3 organizací, které již v současnosti SAS provozují, kromě Pět P nic jiného nenabízejí.
  - Organizace, která SAS pro rodiny s dětmi naplňuje dle zákona, nabízí kromě Pět P ještě skupinovou volnočasovou činnost pro děti a terénní sociální práci pro rodiny s dětmi.
  - 1 organizace, která o registraci uvažuje, nabídne ještě dopolední kluby pro rodiče s dětmi, které zahrnují sportovní, sociální i výtvarnou činnost.
  - Další organizace plánuje registraci společně s dalším projektem a terénní prací.
  - Ostatní organizace o tom ještě nepřemýšlely nebo nevědí.

Z oblasti, která patří mezi nejproblematictější – „Financování programu“, mám následující poznatky:

- **2 organizace vyjádřily spokojenost s finanční podporou státní správy a samosprávy, 1 organizace byla spokojena jen s podporou samosprávy. Proč?**
  - 1 koordinátorka se vyjádřila v tom smyslu, že může být i hůř.

- 2 respondenty pochválily pravidelnou podporu z města.
  - 2 koordinátorky jsou rády, že stále existují instituce, které program podporují (včetně ministerstev).
- **Proč je naopak většina koordinátorek s finanční podporou nespokojena?**
    - Ve 2 případech Město podporuje program Pět nepravidelně nebo vůbec.
    - 2 koordinátorky si stěžují, že výše podpory z jednotlivých zdrojů se snižuje.
    - 1 respondentku trápí, že příspěvky lze získat jen na děti, nikoliv dobrovolníky.
    - Krajský úřad dle 1 respondentky poskytuje jen malé příspěvky.
    - Problém také je, že finance se dají sehnat na jednotlivé akce, materiál, ne však na plat, což trápí většinu respondentů.
- **S jakým obnosem mohly koordinátorky hospodařit v rámci Pět P v roce 2008 a s jakou částkou by byly spokojeny ty nespokojené?**
    - 1. spokojená měla k dispozici cca 700.000 Kč, 2. spokojená přesnou částku neví.
    - Respondentka, která byla spokojena napůl, hospodařila s 365.000 Kč, spokojená by byla, kdyby měla k dispozici 400.000 Kč.
    - U nespokojených respondentek je stav takový: jedna měla k dispozici 165.000 (přání by bylo 500.000), druhá 150.000 (ráda by měla 2x tolik, zejména na plat a společné akce), třetí 1.200.000 (uvítala by 1.800.000), poslední disponovala jen 45.000 (a představu vyjádřila jen slovem „hodně.“).
- **Z jakých zdrojů bylo v roce 2008 v 7 vybraných organizacích Pět P financováno?**
    - Jednu z organizací podpořila Nadace O2, jednu Sbírka Pomozte dětem a jednu Nadace Lesy ČR.
    - Nejčastějším zdrojem bylo konkrétní město (Magistrát města).
    - 2. nejčastějším MV ČR a MPSV.
    - V několika případech přispěly do rozpočtu i místní firmy.

### **3. 6. Návrhy možných řešení nejčastěji řešených problémů**

Na základě výsledků z dotazníků, rozhovorů a vlastní zkušenosti zde souhrnně předkládám některé možnosti řešení problémů, které jsou v současné době v programu Pět

P aktuální. Věřím, že by se těmito návrhy mohli inspirovat i noví kolegové, aby tak případným problémům předešli.

- Oblast získávání dobrovolníků
  - Je třeba využít různé formy oslovení veřejnosti. (osobní prezentace, letáky, webové stránky, články v novinách, infostojany, dny otevřených dveří, různé trhy a veletrhy...)
  - Požádejte o spolupráci současné nebo bývalé dobrovolníky – mohou jednak sami oslovit své kamarády a známé, mohou se také zapojit do prezentace o programu např. na školách.
  - Požádejte o roznos letáků své dobrovolníky – mohou je roznést na různá místa, mají možná větší přehled o tom, kde by mohly oslovit potencionální zájemce, než vy sami.
  - Mezi místa, na která je vhodné letáčky umístit patří bezesporu školy, dále úřady, čekárny u doktorů, čajovny, sportovní centra a kulturní zařízení atd. Zjistěte si, zda jsou ve vašem městě bezplatné plakátovací plochy.
  - Využijte pro propagaci i MHD – nechte letáčky jezdit po určitou dobu v prostředcích MHD nebo využijte možnosti umístit reklamu přímo na autobusy.
  - Oslovit jako potencionální dobrovolníky lze nejen studenty, ale i další skupiny obyvatelstva – nezaměstnané, pracující i lidi v důchodu.
  - Pokud hledáte nové dobrovolníky, informaci můžete umístit nejen na webu své vlastní organizace, ale i mnoha dalších – např. [www.dobrovolnik.cz](http://www.dobrovolnik.cz).
  - Buďte přátelští, zároveň ale profesionální.
  - Zdůrazněte zisky, které dobrovolnictví může přinést.
- Finanční zabezpečení programu
  - Pokud je to možné, mějte co nejrozmanitější zdroje financí – rozpočty státu i samosprávy, nadace či nadační fondy, soukromé firmy i jednotlivce. Pokuste se mít alespoň minimální zisk vlastní činností (např. prodávejte výrobky dětí, pronajímejte klubovnu apod.)
  - Pokud nemáte akreditaci dobrovolnické služby a nebrání vám v jejím získání zásadní záležitosti, požádejte o ni MV ČR.
  - Šanci získat finanční podporu z některých zdrojů zvýší registrace programu jako sociální služby.



- Vzhledem ke stále se snižujícím možnostem státu zaměřujte pozornost na jiný typ zdroje.
  - Stále nevyužité jsou v rámci Pět P Evropské fondy. Možností, jak dosáhnout na evropské finance, může být spolupráce všech organizací v rámci Asociace Pět P nebo alespoň některých středisek.
  - Nabízejte společně s Pět P další služby nebo činnosti, které by případné podporovatele oslovily. Pět P jako takové je již poměrně známé a donátoři spíše preferují inovativní projekty.
  - Informujte Magistrát vašeho města o činnosti, kterou děláte, zapojte zástupce i do některé z vašich akcí (např. Křesadlo).
  - To samé platí pro místní firmy. Pro zaměstnance můžete připravit nějakou společnou akci, kde se nenásilnou formou seznámí s vaší činností.
- Asociace programu Pět P – k tomu, aby Asociace fungovala podle představ zapojených koordinátorů by měla plnit toto:
    - Svolávat pravidelná setkání koordinátorů.
    - Nabídnout seznam aktuálních kontaktů středisek Pět P.
    - Být poradním orgánem pro dosažení dalšího stupně kvality (registrace, akreditace) pro organizace, které o ně budou usilovat.
    - Měla by nabídnout konzultaci k SQSS, snažit se o jejich sjednocení.
    - Měla by mít funkční webové stránky.
    - Měla by zajišťovat celorepublikové P.R. programu.
    - Měla by pomáhat shánět finance, případně koordinovat jednotlivá střediska ve spolupráci nad společným projektem nebo minimálně nabízet doporučení, kde lze o finance žádat.
    - Asociace by mohla nabízet i vzdělávací kurzy pro koordinátory i dobrovolníky.
    - Asociace by měla fungovat jako mentor, dohled nad jednotlivými středisky.
  - Práce spojená s registrací Pět P jako sociální služby a SQSS
    - V oblasti práci nad SQSS vidím jako dobrou perspektivu spolupráci jednotlivých středisek Pět P, kteří mají registrovanou sociální službu.
    - Této tématice by mohla být věnována i některá setkání Asociace Pět P, případně zorganizován další seminář.

- Organizace, které budou o registraci teprve usilovat, by se mohla obracet s žádostí o spolupráci na Asociaci nebo některou organizaci, která procesem již prošla.
- Pro registraci je důležité zjistit si zejména informace, jakým způsobem by měli v sociální službě vystupovat dobrovolníci, aby se předešlo případným neshodám s úředníky.
- Tvorbě SQSS i práci nad nimi by se měl věnovat stanovený tým zaměstnanců v organizaci.
- V případě, že se chystáte registrovat Pět P jako sociální službu, počítejte se zvýšením administrativní činnosti a naplánujte si podle toho ostatní záležitosti.
- Nezapomeňte, že SAS pro rodiny s dětmi nemůže tvořit pouze samotný program Pět P.
- Vzhledem k tomu, že registrování programu jako sociální služby není jen ojedinělou záležitostí, doporučovala bych zásadní informace o SAS pro rodiny s dětmi zařadit i do Manuálu programu Pět P, případně vydat dodatek, který by se této problematice věnoval. Manuál v současnosti neodpovídá nejnovějším potřebám, organizace si proto vytvářejí vlastní metodické postupy. Myslím si, že tento postup není příliš vhodný a minimálně organizace, které již program registrované mají, by měly začít spolupracovat nad synchronizací metodických postupů vztahujících se k Pět P jako sociální službě. Jinak dostane program Pět P nepochybně v každé organizaci zcela jinou podobu, což není žádoucí. Významný posun v této oblasti by mohla přinést práce zaměstnanců Hestia – NDC nad Manuálem, která probíhá od roku 2008.

### **3. 7. Shrnutí empirické části**

V této části bych ráda shrnula informace o výzkumu a vyhodnotila, zda jsem naplnila stanovený cíl a odpověděla na zkoumané otázky.

Stanovený cíl „Na základě praktických informací od koordinátorů podat výpověď o současném stavu programu Pět P se zaměřením na problematické oblasti, které se v rámci programu mohou objevit“ jsem splnila.

Pomocí dotazníkové metody jsem získala odpovědi od 16 koordinátorů (z celé České republiky) na 1. stanovenou otázku - „Jaké jsou nejčastější problémy v programu Pět P

z pohledu koordinátorů?“ Na základě výsledků této mojí hlavní metody sběru dat, jsem vyhodnotila i stanovené hypotézy. Druhou metodou, tedy vedením rozhovorů, jsem hledala odpovědi na otázky č. 2 a 3 – „Jakým způsobem se tyto problémy dají řešit?“ a případně „Dá se některým problémům předcházet?“ Odpovědi na jednotlivé otázky jsem získávala od 7 koordinátorů a objevují se v rámci celé empirické části.

## 4. Závěr

Ve své práci jsem se zabývala nejčastějšími problémy v programu Pět P. V rámci práce jsem měla stanoveny 3 hlavní cíle: „Zpracovat teoreticko-analytickou práci zaměřenou na problematické záležitosti v rámci programu Pět P,“ dále „Na základě praktických informací od koordinátorů podat výpověď o současném stavu programu Pět P“ a „Zveřejněním výsledků práce přispět ke kvalitativnímu růstu programu i organizací, které jej poskytují.“ První cíl jsem se mi podařilo naplnit. Druhého cíle jsem dosáhla v rámci empirické části práce, a to jednak pomocí dotazníkového šetření v jednotlivých střediscích Pět P po celé České Republice, ale také doplňujícími rozhovory s některými koordinátory. Poslední cíl nemohu v současné chvíli vyhodnotit zcela. Během výzkumného šetření jsem od jednotlivých koordinátorů získávala zpětné vazby na moji práci v tom smyslu, že je výsledky zajímaví, dosud jim podobné informace chyběly a těší se, že se budou moci nechat inspirovat ve své práci. Velmi mne tedy těší, že práce najde své uplatnění. Věřím, že některé výsledky budou moci posloužit i jako podklad pro některé setkání Asociace programu Pět P. Osobně vidím možný přínos této práce především pro začínající organizace, které by se díky zde shromážděným zkušenostem ostatních kolegů, mohly vyvarovat některých chyb a využívat osvědčené formy práce. Nicméně, jak je vidět i z mého výzkumu, ne pro každou organizaci je stejná činnost či forma práce stejně účinná (viz. např. úspěšnost při náborů dobrovolníků za použití velmi podobných metod se může velmi různit). Je tedy třeba vždy zvažovat specifika organizace, místa, ve kterém působí atd.

V rámci snahy o zodpovězení stanovených otázek z počátku práce nad tematikou „problémy v Pět P“ vznikla výpověď jednotlivých organizací a koordinátorů právě o nejčastěji řešených problémech z jejich pohledu. Na základě své vlastní zkušenosti s koordinací programu a informací získaných od svých kolegů jsem v rámci práce nabídla i některá doporučení, návrhy možných řešení pro dané problémové situace, případně možnosti, jak jim předcházet. Tím jsem zodpověděla všechny stanovené otázky.

Na závěr bych ráda dodala, že činnost koordinátorů není vždy zcela jednoduchá, potýkají se v rámci realizace programu s celou řadou problémů. Věřím, že cestou k posílení kompetencí, zkvalitnění práce i odstraňování nejistot jednotlivých koordinátorů,

by mohla být např. i společná setkání v rámci Asociace programu Pět P, společné supervize koordinátorů, které v letošním roce budou také probíhat, případně jakákoliv jiná spolupráce mezi středisky Pět P. Pro všechny koordinátory, se kterými jsem v souvislosti s tvorbou práce spolupracovala, byl program Pět P srdeční záležitostí, velmi jim záleží na jeho dobrém fungování. Věřím tedy, že přestože i tento skvělý program skrývá řadu nástrah, především na jeho realizátory, bude i nadále pokračovat v kvalitním vývoji a poskytne zázemí mnoha dětem a dobrovolníkům.

# Seznam použité literatury a zdrojů

## Literatura

Bockschneiderová, A. (2005): *Evaluace v sociálně preventivním programu Pět P*. Diplomová práce. České Budějovice: Jihočeská univerzita

Břícháčková, L. (2004): *Zákon o dobrovolnické službě a jeho aplikace v praxi*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova

Cruzová, D. (2003): „Na co jsou potřeba peníze na dobrovolníky?“. In Hestia – národní dobrovolnické centrum. *Průvodce dobrovolnictvím pro neziskové organizace*. Praha: Hestia – národní dobrovolnické centrum, str. 14

Černá, L., A. Kohoutková, O. Sozanská, L. Šimonová, L. Salačová, P. Hroch, T. Pacltová, J. Tošner, P. Šmolka, K. Vomastková (2004): *Manuál programu Pět P v České republice*. Praha

Černáková K., Johnová M. (2002): *Zavádění standardů sociálních služeb do praxe*. Praha: MPSV

Disman, M. (2002): *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum

Dohnalová, M. (2004): *Antropologie občanské společnosti*. Brno: Nadace Universitas Masarykiana.

Formánková, P. (2007): *Volnočasový, sociálně preventivní program Pět P z pohledu dobrovolníka*. Bakalářská práce. Ústí nad Labem: UJEP

Frič, P. a kol. (2001): *Dárcovství a dobrovolnictví v ČR*. Praha: AGNES

Gregorová, S. (2004): *Dobrovolnictví v ČR, akreditace dobrovolnického programu*. Závěrečná písemná práce.

Hendl, J. (1997): *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum

Hestia – národní dobrovolnické centrum (2005): *Obyčejní lidé dělají neobyčejné věci*. Praha. Portál. ISBN: 80-7367-017-8

Hylmarová, V. (2005): *Supervize v programu Pět P*. Bakalářská práce. Ústí nad Labem: UJEP

Krbcová, A. (2008): *Integrace dobrovolnictví do sociálních služeb pro seniory v ČR*. Diplomová práce. Praha: Karlova Univerzita.

Mišovič, J. (2001): *V hlavní roli otázka*. Hradec Králové: ALDIS, a.s.

Matoušek, O. a kol. (2007): *Sociální služby*. Praha: Portál

MPSV (2007): *Informace Ministerstva práce a sociálních věcí o posuzování profesionálních pracovníků vykonávající odbornou činnost dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách ve vztahu k výkonu dobrovolnické služby dle zákona č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a dobrovolnictví.*

MVČR (2008): *Zásady poskytování dotací a hospodaření s neinvestičními dotacemi ze státního rozpočtu ČR v akreditovaných projektech vysílajících organizací v oblasti dobrovolnické služby.*

Průša, L. (2007): *Ekonomie sociálních služeb.* Praha: Aspi, a. s.

Sozanská, O., J. Tošner, D. Cruzová (2002): „*Role dobrovolnických center, zahraniční zkušenosti, organizace a financování*“. In Klub Unesco Kroměříž. *Dobrovolníci v zařízeních sociální a zdravotní péče.* Kroměříž: Klub Unesco, str. 39 - 43

Šmehlíková, D. (2000): *Využití programu Pět P v prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže.* Absolventská práce. Kroměříž: VOŠ pedagogická a sociální

Šputová, M. (2000): *Primární efektivní prevence v programu Pět P – zhodnocení ročních zkušeností.* Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého

Tošner, J. (2008): *10 let rozvoje dobrovolnictví: Rehabilitace občanských ctností.* Fórum sociální politiky.

Tošner, J. a Sozanská O.(2002): *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích.* Praha: Portál

Tošner, J. (2007): *Dobrovolnictví a Zákon o sociálních službách.* Praha

Valoušek, J. (2004): *Dobrovolnická služba.* Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita

Zich, F. (1976): *Sociologický výzkum.* Praha: Nakladatelství Svoboda

#### Zákony:

Zákon o dobrovolnické službě č. 198/2002 Sb.

Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

Zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů č. 261/2007 Sb., část osmnáctá - Změna zákona o sociálních službách

### Webové stránky:

<http://sociowiki.mrakoplas.net>

[www.bbbs.com](http://www.bbbs.com)

[www.dobrovolnik.cz](http://www.dobrovolnik.cz)

[www.dcul.cz](http://www.dcul.cz)

[www.hest.cz](http://www.hest.cz)

[www.d-os.net](http://www.d-os.net)

[www.dzamilastehlikova.cz](http://www.dzamilastehlikova.cz)

[www.kormidlo.cz](http://www.kormidlo.cz)

[www.petp.cz](http://www.petp.cz)

[www.portal.cz](http://www.portal.cz)

[www.mfcr.cz](http://www.mfcr.cz)

[www.mpsv.cz](http://www.mpsv.cz)

[www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz)

[www.neziskovky.cz](http://www.neziskovky.cz)

[www.unesco-kromeriz.cz](http://www.unesco-kromeriz.cz)

### Další zdroje:

Černá, L. (2008): „*RE: Manuál Pět P*“ [email]. 9. března. 2008 10:31. [cit. 20. ledna 2009]

Dotazníky pro výbor Asociace programu Pět P v ČR

Jakubcová, Š., Koutová, R. (2008): „*Manuál Pět P*“ [email]. 5. března. 2008 9:21. [cit. 20. ledna 2009]

Leták Pět P DC ÚL z roku 2008

Stanovy o. s. Asociace Pět P v ČR

Tošner, J. (2008): „*RE: Manuál Pět P*“ [email]. 12. března. 2008 11:54. [cit. 20. ledna 2009]

Tošner, J. (2009): „*RE: Akutní prosbička*“ [email]. 16. února 2009 17:25. [cit. 16. února 2009]



## Rozhovory

Rozhovor 1. Anonymní respondent, koordinátorka programu Pět P ve Zlíně, *Občanské sdružení Domek*. Vedla Michaela Procházková 11. 2. 2009.

Rozhovor 2. Mgr. Radka Koutová, koordinátorka programu Pět P v Praze, *Hestia – Národní dobrovolnické centrum*. Vedla Michaela Procházková 11. 2. 2009.

Rozhovor 3. Bc. Hana Neugebauerová, koordinátorka a vedoucí programu Pět P v Opavě a ředitelka organizace, *ELIM Opava*. Vedla Michaela Procházková 12. 2. 2009.

Rozhovor 4. Bc. Pavla Nohejlová, koordinátorka programu Pět P v Písku, *Občanské sdružení Arkáda*. Vedla Michaela Procházková 12. 2. 2009.

Rozhovor 5. Mgr. Bohdana Břízová, koordinátorka a garantka programu Pět P v Českých Budějovicích, *DC - Ústav sociální práce ZSF Jihočeské Univerzity*. Vedla Michaela Procházková 12. 2. 2009.

Rozhovor 6. Bc. Kateřina Kudějová, koordinátorka programu Pět P v Kladně a ředitelka organizace, *Dobrovolnické centrum Kladno*. Vedla Michaela Procházková 13. 2. 2009.

## **Seznam příloh**

Příloha č. 1 Dotazník pro koordinátory včetně průvodního dopisu

Příloha č. 2 Stanovy občanského sdružení Asociace programu Pět P v ČR

*Vážené kolegyně, vážení kolegové,*

*jsem koordinátorkou programu Pět P v Ústí nad Labem a zároveň dokončuji studium na Univerzitě Karlově na Fakultě humanitních studií v oboru Studia občanského sektoru. V rámci své diplomové práce nazvané „Nejčastější problémy v programu Pět P z pohledu koordinátorů a možnosti jejich řešení“ bych ráda provedla dotazníkové šetření v organizacích, které program Pět P v současnosti poskytují. Cílem tohoto šetření je **na základě praktických informací od koordinátorů podat výpověď o současném stavu programu Pět P se zaměřením na problematické oblasti, které se v rámci programu mohou objevit.***

*V této souvislosti Vás chci požádat o vyplnění přiloženého dotazníku. Věřím, že získané informace mohou následně přispět ke kvalitativnímu růstu samotného programu i organizací, které jej poskytují.*

*U každé otázky, prosím, označte zakřížkováním do příslušného políčka jednu z nabízených možností, případně odpověď vypište. Prosím o Vaši trpělivost a pozornost při vyplňování dotazníků, věřím, že jejich následné zpracování bude užitečné pro nás všechny. Výsledky dotazníků, respektive celá práce by měla být kompletní na konci února 2009. V březnu pak proběhne její obhajoba a poté bych se s výsledky podělila i s Vámi. Věřím, že práce může být inspirací i pro naše plánovaná setkání během roku 2009 v rámci Asociace Pět P. Mohli bychom také díky této práci pomoci nově vznikajícím organizacím – aby od začátku věděly, čeho se vyvarovat, na co si dát větší pozor apod.*

*V případě jakýchkoliv dotazů, nejasností či žádostí o vysvětlení se na mě kdykoliv obraťte. Po vyplnění dotazníku, jej, prosím, zašlete zpět na můj e-mail: [m.prochazkova@dcul.cz](mailto:m.prochazkova@dcul.cz), a to nejpozději do 11. ledna 2009.*

*Děkuji Vám za spolupráci a čas, který věnujete vyplnění tohoto dotazníku.*

*S pozdravem Bc. Michaela Procházková*

*V Ústí nad Labem dne 29. listopadu 2008*

## Nejčastější problémy v programu Pět P z pohledu koordinátorů

1. Jak dlouho působíte jako koordinátor programu Pět P?
2. Prošel(la) jste výcvikem koordinátorů dobrovolníků?  
 ano                       ne
3. Jak dlouho ve vaší organizaci funguje program Pět P?
4. Kolika dvojicím se v současné době věnujete?
5. Kolika dvojicím jste se věnovali ve Vaší organizaci od zahájení programu dosud?
6. Máte možnost se na někoho obrátit s žádostí o radu, pomoc v souvislosti s programem Pět P? (supervizor, ředitel)  
 ano a využívám ji  
 ano, ale nevyžívám ji  
 ne
7. Daří se Vám získávat dostatečné množství dobrovolníků?  
 ano                       ne
8. Máte program Pět P akreditovaný Ministerstvem vnitra ČR dle zákona č. 198/2000 Sb., o dobrovolnické službě?  
 ano                       ne
9. Máte program Pět P registrovaný jako sociální službu dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách?  
 ano                       ne

10. Jaké další programy/projekty Vaše organizace v současnosti realizuje?
11. Realizujete program Pět P podle Manuálu programu Pět P, vydané Hestia - národním dobrovolnickým centrem?
- ano  
 částečně  
 ne
12. Uplatňujete kromě Manuálu programu Pět P ještě jiné metodické postupy? Pokud ano, jaké?
- ano                       ne  
jaké:
13. Byli jste někdy nuceni kvůli nedostatečnému finančnímu pokrytí nákladů na realizaci programu Pět P omezit některé z jeho aktivit?
- ano                       ne
14. Jaká témata nejčastěji řešíte na supervizích s dobrovolníky?
15. Jaké jsou nejčastější „prohřešky“ Vašich dobrovolníků, zapojených v Pět P? (např. častá absence na supervizi, nedodávání zápisů ze schůzek apod.)
17. Daří se Vám získávat dostatečné množství dětí (rodin)?
- ano                       ne
18. Jak byste celkově zhodnotili spolupráci s rodinami zapojených dětí?
- velmi dobrá  
 spíše dobrá  
 ani dobrá, ani špatná  
 spíše špatná  
 velmi špatná

19. Jak často pořádáte společné akce pro PětPětáky?

- 6x a více za rok
- 4-5x za rok
- 2-3x za rok
- 1x za rok
- nepořádáme (přejděte k ot. č. 20)

20. Jaká bývá nejčastěji účast na těchto akcích?

- více než polovina zapojených PětPětáků
- cca polovina zapojených PětPětáků
- méně než polovina zapojených PětPětáků

21. S jakými problémy jste se v rámci Pět P potýkali v roce 2008?

22. Jakými způsoby hodnotíte kvalitativní úspěšnost programu? (= spokojenost rodin, dětí a dobrovolníků s programem, celkově zpětná vazba od uživatelů)

23. Cítíte se ve Vaší činnosti dostatečně podporováni státní správou (MPSV ČR, MV ČR apod.)?

a) finanční podpora

- ano                       ne

b) nefinanční podpora (propagace, konzultace, spolupráce apod.)

- ano                       ne

24. Cítíte se ve Vaší činnosti dostatečně podporováni samosprávou?

a) finanční podpora

- ano                       ne

b) nefinanční podpora (propagace, konzultace, spolupráce apod.)

- ano                       ne

25. Máte oporu v nějaké jiné organizaci, která program Pět P rovněž realizuje? Pokud ano, v jaké?

ano  ne

v jaké:

26. Využili jste možnosti stát se členy Asociace Pět P v ČR?

ano  ne (přejděte na otázku č. 27)

27. Jak činnost Asociace Pět P hodnotíte?

- velmi dobře
- spíše dobře
- ani dobře, ani špatně
- spíše špatně
- velmi špatně

28. Pohlaví

vyberte

29. Věk

30. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- ZŠ/vyučen(a)
- SŠ
- VOŠ
- VŠ

31. Název organizace, ve které pracujete

32. Právní forma organizace

- občanské sdružení
- příspěvková organizace
- obecně prospěšná společnost
- jiná

33. Lokální působnost organizace (město)

34. Velikost Vaší organizace

- 1-5 zaměstnanců
- 6-10 zaměstnanců
- 11 a více zaměstnanců

*Děkuji za vyplnění dotazníku!*



**STANOVY OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ**  
**Asociace Pět P v ČR**

**Čl. I.**

**Úvodní ustanovení**

- 1) Název sdružení: **Asociace Pět P v ČR**  
(anglicky: **Pet P (BBBS) Association in Czech Republic**)
- 2) Sídlo sdružení: **Na Poříčí 12, 115 30 Praha 1**
- 3) Působnost sdružení: **v České republice i v zahraničí**

**Čl. II.**

**Právní postavení sdružení**

- 1) Sdružení je registrováno podle zákona č. 83/1990 Sb. u Ministerstva vnitra ČR.
- 2) Sdružení je dobrovolnou, neziskovou, nezávislou a nepolitickou organizací.
- 3) Sdružení je samostatnou právnickou osobou.
- 4) Sdružení se zakládá na dobu neurčitou.

**Čl. III.**

**Poslání a cíle sdružení**

- 1) Sdružení bylo založeno s cíli:
  - a. sdružovat manažery, koordinátory, supervizory, dobrovolníky a další účastníky a spolupracovníky Programu Pět P,
  - b. podporovat implementaci Programu Pět P v České republice,
  - c. působit jako zastřešující orgán Programu Pět P v ČR ve vztahu ke státním i nestátním, domácím i zahraničním organizacím,
  - d. být partnerem domácím i zahraničním organizacím zabývajícím se dobrovolnictvím, práci s dětmi a mládeží či podobnými cíli.
  - e. prostřednictvím Programu Pět P všestranně podporovat rozvoj dobrovolnictví v ČR.
- 2) Program Pět P je preventivní volnočasový program pro děti ve věku 6 - 15 let postavený na principu dobrovolného vztahu mezi dítětem a dospělým dobrovolníkem.
- 3) Program Pět P v České republice je národní variantou programu Big Brothers Big Sisters.
- 4) Název a logo Programu Pět P jsou přihlášeny u Úřadu průmyslového vlastnictví jako ochranná známka pod zn. O-148716 – viz příloha č. 1 těchto stanov.
- 5) Metodickou pomoc, supervizi a evaluaci Programu Pět P realizuje HESTIA – Národní dobrovolnické centrum v Praze ve spolupráci s regionálními centry programu.

**Čl. IV.**

**Majetek a hospodaření sdružení**

- 1) Majetek sdružení tvoří movitý a nemovitý majetek, finanční prostředky, pohledávky, dluhopisy a jiná práva.
- 2) Prostředky sdružení jsou účelově vázány a mohou být použity a poskytnuty pouze pro účely, které odpovídají cílům sdružení.
- 3) Prostředky pro plnění úkolů a cílů sdružení se získávají z těchto zdrojů:
  - dotace, granty, dary a příspěvky fyzických a právnických osob,
  - výnosy z vlastních aktivit sdružení,
  - odkazy a dědictví,

- výnosy majetku,
- členské příspěvky.

## **Čl. V.**

### **Členství ve sdružení**

- 1) Řádným členem sdružení se může stát fyzická osoba, která souhlasí s jeho stanovami a cíli a podílí se aktivně na jeho činnosti, případně ji podporuje.
- 2) Řádné členství ve sdružení vzniká na základě rozhodnutí výboru sdružení.
- 3) Přidruženým členem sdružení se může stát dobrovolník po dobu své účasti v Programu Pět P.
- 4) Přidružené členství vzniká dnem podpisu kontraktu mezi dobrovolníkem a Programem Pět P.
- 5) Výbor sdružení může nabídnout významným osobnostem čestné členství.

## **Čl. VI.**

### **Práva a povinnosti členů**

- 1) Všichni členové sdružení jsou povinni prosazovat cíle sdružení a podle svých možností podporovat plnění jeho úkolů.
- 2) Členové sdružení jsou povinni řídit se stanovami sdružení.
- 3) Všichni členové sdružení mají právo být informováni o činnosti sdružení, podávat návrhy, připomínky a náměty k jeho činnosti.
- 4) Každý řádný člen sdružení má právo zúčastnit se členského shromáždění sdružení, volit a být volen do orgánů sdružení, obracet se na orgány sdružení s podněty a stížnostmi a žádat jejich vyřízení.

## **Čl. VII.**

### **Zánik členství**

- 1) Členství ve sdružení zaniká:
  - u řádného člena vystoupením na základě jeho písemného oznámení,
  - u přidruženého člena ukončením jeho účasti v Programu Pět P,
  - zrušením členství na základě rozhodnutí členského shromáždění nebo výboru sdružení (2/3 většinou hlasů přítomných při nadpoloviční účasti),
  - úmrtím člena,
  - zánikem sdružení.

## **Čl. VIII.**

### **Orgány sdružení**

- 1) Řídícími, kontrolními a výkonnými orgány sdružení jsou:
  - členské shromáždění,
  - výbor sdružení.
- 2) Členské shromáždění je nejvyšším orgánem sdružení a tvoří je všichni řádní členové sdružení.
- 3) Členské shromáždění je svoláváno výborem sdružení zpravidla jednou ročně, nebo kdykoliv na žádost nadpoloviční většiny členů.
- 4) Členské shromáždění je usnášení schopné, pokud je přítomna více než 50 % členů; o změně stanov či zrušení sdružení rozhoduje dvoutřetinovou většinou hlasů přítomných členů, v ostatních případech nadpoloviční většinou hlasů přítomných členů sdružení.
- 5) Členské shromáždění zejména:
  - rozhoduje o zániku a likvidaci sdružení,
  - rozhoduje o změnách stanov,
  - rozhoduje o výši členských příspěvků,

- volí výbor sdružení,
  - rozhoduje o nabývání a pozbývání vlastnických práv a nájmu nemovitého majetku,
  - projednává a schvaluje plán hospodaření a zprávu o jeho plnění, včetně roční účetní uzávěrky,
  - rozhoduje o vyloučení člena sdružení,
  - rozhoduje o řešení případných sporů uvnitř sdružení,
  - kontroluje činnost výboru,
  - určuje úkoly výboru sdružení.
- 6) Výbor sdružení:
- řídí činnost sdružení v období mezi členskými shromážděními,
  - volí ze svého středu předsedu, místopředsedu a výkonného tajemníka,
  - je schopen přijímat usnesení, pokud je přítomno více než 50% jeho členů; k platnosti usnesení je třeba hlasů nadpoloviční většiny přítomných členů,
  - svolává zasedání členského shromáždění.
- 7) Předseda sdružení je statutárním zástupcem sdružení, svolává a vede schůze výboru sdružení a zastupuje sdružení navenek.
- 8) Předseda sdružení může delegovat svoje pravomoci na místopředsedu či tajemníka sdružení.
- 9) Jménem sdružení se statutární zástupci sdružení podepisují tak, že k napsanému nebo vytištěnému názvu sdružení připojí svoje podpisy.

#### **Čl. IX.**

##### **Zánik sdružení**

- 1) O zániku sdružení rozhoduje členské shromáždění, a to 2/3 většinou hlasů při nadpoloviční účasti členů sdružení.
- 2) S přijetím usnesení o zániku sdružení musí být rozhodnuto i o vypořádání majetku.
- 3) V případě zániku sdružení bude veškerý majetek sdružení převeden do jiné neziskové organizace, zabývající se shodnými či obdobnými cíli, resp. do organizace, která má charitativní, vědecké, literární či vzdělávací cíle.

#### **Čl. X.**

##### **Závěrečná ustanovení**

- 1) Tyto stanovy vstupují v platnost dnem registrace u MV ČR.